

Vers 1495 ?

Jean geoffroy de Marnef
1481–1526

De imitatione christi

¶ Incipit liber primus Johannis gerson cancellarij parisiensis. De imitatione Christi ⁊ de contẽptu oĩm vanitatum mundi. Capitulũ.i.

q

Ui sequitur me nõ ambulat in tenebris: sed habebit lumẽ vite dicit dñs. Hec sunt verba xp̃i quib⁹ ammonemur quatenus vitã eius ⁊ mores imitemur si velimus veraciter illuminari et ab oĩ cecitate cordis liberari. Sũmũ igitur studiũ nr̃m sit in vita iesu christi meditari Doctrina xp̃i oẽs doctrinas sanctoꝝ precellit. et qui spiritũ haberet absconditũ ibi mãnam inueniret. Sꝫ cõtingit ꝙ multi ex frequẽti auditu euangelij paruũ desiderium sentiunt: quia spiritũ xp̃i nõ habẽt. Qui aũt vult plene ⁊ sapide verba xp̃i intelligere: oportet vt totam vitam suam illi studeat conformare. Quid prodest tibi alta de trinitate disputare si careas humilitate vnde displiceas trinitati? Uere alta verba nõ faciũt sanctum ⁊ iustum: sed virtuosa vita efficit deo carum. Opto magis sentire compunctionem ꝙ scire eius diffinitionem. Si scires totam bibliam exterius et omniũ philosophorum dicta: quid totũ prodesset sine caritate dei ⁊ gratia? Uanitas vanitatũ et omnia vanitas preter amare deũ ⁊ illi soli seruire. Ista summa est patientia per contẽptum mũdi tendere ad celestia regna. Uanitas igitur est diuitias perituras querere: et in illis sperare. Uanitas quoqꝫ est honores ambire ⁊ in altum se extollere. Uanitas est carnis desideria sequi et illud desiderare vnde postmodũ gra-

uiter opoztet puniri. Uanitas ē lōgā vitā optare: ⁊ de bona vita parū curare. Uanitas ē presentē vitā solū at tēdere. ⁊ q̄ futura sunt nō p̄uidere. Uanitas est dilige re qd cū oī celeritate trāsit: ⁊ illuc nō festinare vbi sem piternū gaudiū manet. Memēto illi⁹ frequēter ꝓuer bij: q2 nō satiaᵗ oculus visu/nec auris impleᵗ auditu. Stude ergo coz tuū ab amore visibilium abstrahere ⁊ ad inuisibilia te transferre. Nā sequentes suā sensua litatem maculant conscientiā: ⁊ perdunt dei gratiam

¶ De humili sentire suiipsius. Capitulū.ij

O Mnis homo naturaliter scire desiderat: sed scientia sine timore dei quid impoztat? Me lioz est pzofecto humilis rusticus qui deo ser uit: q̄ superbus philosophus qui se neglecto cursum celi considerat. Qui bene seipsum cognoscit/sibiipsi vilescit: nec laudibus delectatur humanis. Si scirem omnia que in mundo sunt ⁊ non essem in caritate: q̄d me iuuaret cozā deo qui me iudicaturus est ex facto Quiesce a nimio sciendi desiderio: q2 magna ibi in uenitur distractio ⁊ deceptio. Scientes libenter volūt videri et sapiētes dici. Multa ergo sunt que scire pa rum vel nihil anime pzosunt. Et valde insipiens est qui alijs intendit: q̄ his que saluti sue deseruiunt. Multa verba non satiant animam sed bona vita re frigerat mentem: ⁊ pura cōscientia magnam pzestat ad deum confidentiam. Quanto plus et melius scis tanto grauius inde iudicaberis nisi sanctius vixeris Noli ergo extolli de vlla arte vel scientia: sed potius time de data tibi noticia. Si tibi videtur q̄ multa scis ⁊ satis bene intelligis scito tamē quia sunt multo plu

ra que nescis. Noli altum sapere sed ignorantiã tuã magis fatere. Quid vis te alicui pferre: cũ plures doctiores te inueniantur: ꝛ magis in lege periti? Si vis vtiliter aliquid scire ꝛ discere: ama nesciri ꝛ pro nihilo reputari. Hec est altissima ꝛ vtilissima lectio suiipsius vera cognitio ꝛ despectio. De seipso nihil tenere: ꝛ de aliis semper bene ꝛ alte sentire magna sapiẽtia est et perfectio. Si videris aliquem aperte peccare vel aliqua grauia perpetrare: non debes te tamen meliorem estimare: quia nescis q̃diu possis in bono stare. Oẽs fragiles sumus: sed tu neminẽ fragiliorẽ teipso tenebis.

¶ De doctrina veritatis. Capitulũ.iij.

Elix quẽ veritas per se docet nõ per figuras
f ꝛ voces transeuntes: sed sicuti se habet. Nostra opinio ꝛ noster sensus sepe nos fallit: ꝛ modicum videt. Quid prodest magna cauillatio de occultis ꝛ obscuris rebus/ de quibus nec arguemur in iudicio quia ignorauimus. Grandis insipientia q neglectis vtilibus ꝛ necessariis: vltro intendimus curiosis et damnosis. Oculos habentes non videmus Et quid cure nobis de generibus ꝛ speciebus? Cui eternum verbũ loquitur: a multis opinionibus expeditur: ex vno verbo oĩa ꝛ vnũ loquũtur omnia ꝛ hoc est principium quod ꝛ loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit aut recte iudicat. Cui omnia vnum sunt/ et omnia ad vnũ trahit/ ꝛ omnia in vno videt: potest stabilis corde esse ꝛ in deo pacificus permanere. O veritas deus fac me vnum tecũ in caritate perpetua. Tedet me sepe multa legere et audire. In te est totũ qđ volo et desidero. Taceant omnes doctores: sileant

vniuerse creature in cõspectu tuo tu mihi loquere so
lus. Quãto aliquis magis vnitus sibi ⁊ interius sim
plificatus fuerit: tãto plura ⁊ altiora sine labore intel
ligit qꝛ desuper lumen intelligentie accipit. Purus
simplex ⁊ stabilis spiritus in multis operibus nõ dissi
patur. qꝛ omnia ad dei honorẽ operatur: ⁊ in se ociosus
ab omni ꝓpria exquisitione esse nititur. Quis te ma
gis impedit et molestat ꝙ tua immortificata affectio
cordis. Bonus et deuotus homo opera sua prius in
tus disponit q̃ foris agere debet. Nec illa trahunt eũ
ad desideria vitiose inclinationis: sed ipse inflectit ea
ad arbitriũ recte rationis. Quis habet forti⁹ certamẽ
ꝙ qui nititur vincere seipsuꝫ? Et hoc deberet esse ne
gotiũ nostrũ vincere scilicet seipsuꝫ et quotidie seipso
fortioreꝫ fieri. atqꝫ melius aliquid proficere. Omnis
perfectio in hac vita quãdam imperfectioneꝫ sibi ha
bet annexam. et omnis speculatio nostra quadam ca
ligine nõ caret. Humilis tui cognitio certior via ẽ ad
deum ꝙ profunde sciẽtie inquisitio. Non est culpã
da sciencia aut quelibet simplex rei noticia: que bona
est in se considerata ⁊ a deo ordinata: sꝫ preferẽda est
semper bona conscientia et virtuosa vita. Quia vero
plures magis student scire / ꝙ bene viuere: ideo sepe
errant: et pene nullum vel modicum fructum ferunt
O si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda
vitia et virtutes inserendas: sicuti ad mouendas que
stiones: non fierent tanta mala ⁊ scandala in popu
lo: nec tanta dissolutio in cenobijs. Certe aduenien
te die iudicij non queretur a nobis quid legimus: sꝫ
quid fecimus / nec ꝙ bene diximus: sed ꝙ religiose

vltimus. Dic mihi vbi sunt modo omnes illi dñi ꝛ magistri quos bene nosti dum adhuc viuerentꝛ i studijs florerent? Jam eorum prebendas alij possident: ꝛ nescio vtrum de eis recogitāt. In vita sua aliquid videbant ꝛ modo de illis tacetur. O ꝙ cito transit gloria mūdi. Utinā vita eorum sciētie ipsorum cōcordasset. tūc bene studuissent et legissent. Quammulti pereūt per vanam sciētiam in hoc seculo/ qui parum curāt de dei seruicio. et quia magis eligunt magni esse ꝙ humiles: ideo euanescūt in cogitationibꝰ suis. Uere magnus est qui magnā habet caritatē. Uere magnꝰ est qui in se paruus est : et pro nihilo omne culmē honoris ducit. Uere prudēs est qui oīa terrena arbitratur vt stercora. vt christū lucrifaciat. Et vere bene doctus est qui dei volūtatem facit: et suam voluntatem relinquit.

¶ De prudētia in agēdis. Capl'm. iiij.

Non est credendum omni verbo nec instinctui: sed caute et lōganimiter res est secūdū deum ponderanda. Prothdolor sepe malū facilius ꝙ bonum de alto creditur et dicitur ita infirmi sumus. Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti: quia sciunt infirmitatem hūanaꝫ ad malum procliuam ꝛ in verbis satis labilem. Magna sapiētia est nō esse precipitem in agendis nec pertinaciter in proprijs sensibus stare. Ad hanc etiam pertinet: nō quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere. Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe. et quere potius a meliore instrui: ꝙ tuas adinuentio

nes sequi. Bona vita facit hoīez sapientē secūdū deū: ⁊ expertū in multis. Quāto q̄s in se humilior fuerit ⁊ deo subiectior: tanto in omnibus erit sapiētior ⁊ pacatior.

¶ De lectione sanctarū scripturarū. Cp̄m. v

Eritas est in scripturis sanctis querenda: nō
c eloquentia. Omnis scriptura sacra eo spiri-
tu debet legi quo facta est. Querere potius debemus vtilitatem in scripturis q̄ subtilitatem sermonis. Ita libenter deuotos ⁊ simplices libros legere debemus sicut altos ⁊ profundos. Nō te offendat auctoritas scribentis: vtrum parue vel magne litterature fuerit: sed amor pure veritatis te trahat ad legendum. Non queras quis hoc dixerit: sed quid dicatur attende. Homines transeunt: sed veritas domini manet ineternum. Sine ꝑsonarum acceptione variis modis loquit̄ nobis deus. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione scripturarū: cuz volumus intelligere ⁊ discutere vbi simpliciter esset transeundū. Si vis profectum haurire: lege humiliter simpliciter et fideliter: nec vnq̄ velis habere nomen scientie. Interroga libēter: ⁊ audi tacēs verba sanctoꝝ: nec displiceāt tibi parabole seniorū: sine causa enī nō ꝓferunt̄.

¶ De inordinatis affectionibus. Cp̄m. vi.

Uandocunq; homo aliquid inordinate ap-
q petit: statim in se inquietus fit. Superbus et
auarus nunq̄ quiescunt. Pauper et humilis spiritu in multitudine pacis cōuersantur. Homo qui necdum perfecte in se mortuus est: cito tētatur ⁊ vincitur in paruis ⁊ vilibus rebus. Infirmus spiritu

et quodammodo adhuc carnalis ꝛ ad sensibilia incli natus difficulter se potest a terrenis desiderijs ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristiciam cū se subtrahit leuiter: etiam indignatur si quis ei resistit. Si autem prosecutus fuerit quo concupiscit: statim ex reatu conscientie grauatur: q: secutus est passionē suam que nihil iuuat ad pacem quam quesiuit. Resistēdo igitur passionibus inuenitur vera pax cordis: non aūt seruiēdo eis. Nō est ergo pax in corde hoīs carnalis: nō in hoīe exteriorib9 dedito: sed i feruido spūali.

¶ De vana spe ꝛ electione fugienda Capm. vij.

Vnus est qui spē suaꝫ ponit in hominib9 aut in creaturis. Nō te pudeat alijs ſuire amore iesu christi: ꝛ pauperem in hoc seculo videri. Nō stes sup teipsum: sed in deo spem tuā cōstitue. Fac quod in te est et deus aderit bone voluntati tue. Nō cōfidas in tua scientia: vel cuiusꝙ astutia viuētis: sed magis in dei gratia qui adiuuat humiles: ꝛ de se presumētes humiliat. Ne glorieris in diuitijs si adsunt nec in amicis q: potentes sunt: sed in deo qui omnia prestat: ꝛ seipm super omīa dare desiderat. Non te extollas de magnitudine vel pulcritudine corporis que modica infirmita[te] corrūpitur ꝛ defedatur. Non placeas tibiipsi de abilitate aut ingenio tuo/ ne displiceas deo cuius totum est quicquid boni naturaliter habueris. Non te reputes alijs meliorem: ne forte corā deo deterior habearis qui scit quid est in homīe. Nō superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei ꝙ hominū: cui sepe displicet quod hominibus placet. Si aliquid boni habueris: crede de alijs meli-

ora: vt humilitatē conserues. Nō nocet si omnibus te supponas. nocet autem plurimū si vel vni te prepo nas. Iugis pax cū humili. In corde autem superbi ze lus et indignatio frequens.

¶ De cauēda nimia familiaritate. Capl̄m. viij.

n On omni homini reueles cor tuū: s3 cū sapiēte timēte deum age causam tuā. Cū iuuenib⁹ ⁊ extraneis rarus esto. Cū diuitibus noli blā diri ⁊ coram magnatis nō libēter appareas. Cū humi libus ⁊ simplicibus. Cū deuotis et morigeratis socia re: et que edificationis sunt pertracta. Nō sis familia ris alicui mulieri: sed in cōmuni omnes bonas muli eres deo cōmenda. Soli deo et angelis eius opta fa- miliaris esse: et hominū noticiam deuita. Caritas ha bēda est ad oēs: s3 familiaritas nō expedit. Quādoq3 accidit vt persona ignota ex bona fama lucescat: cui⁹ tū p̄sentia oculos intuentiū obfuscat. Putamus ali- quādo alijs placere ex piūctione nostra ⁊ icipim⁹ ma- gis displicere ex mor ip̄robitate in nobis ꝯsiderata.

¶ De obediētia et subiectione. Capl̄m. ix.

v Alde magnum est in obedientia stare: sub p̄ lato viuere: et sui iuris non esse. Multo tuti⁹ est stare in subiectione q̄ in prelatura. Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate q̄ ex carita te: et illi penam habent et leuiter murmurant: nec li- bertatem mentis acquirent nisi ex toto corde propter deum se subijciant. Curre hic vel ibi non inuenies q̄ etem nisi in humili subiectione sub prelati regimine Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit. Ve rum est q̄ vnusquisq3 libenter agit pro sensu suo: et

inclinat ad eos magis qui secũ sentiũt. Sed si deus ẽ inter nos: necesse est vt relinquamus etiã quãq3 nrm sentire ppter bonũ pacis. Quis est ita sapiens q̃ oia plene scire potest? Ergo noli nimis in sensu tuo cõfidere: sed velis etiã libẽter aliorũ sensus audire. Si bonum est tuũ sentire: et hoc ipm ppter deũ dimittis et aliũ seq̃ris magis exinde pficies. Audiui enĩ sepe securius esse audire et accipere cõsiliũ q̃ dare. Potest enĩ contingere vt vnũ bonũ sit vniuscuiusq3 sentire: s3 nolle alijs acquiescere cũ id ratio aut causa postulat signũ est superbie et pertinacie.

¶ De cauẽda superfluitate verborum. Capitulum. x.

Caueas tumultũ hoim quãtũ potes. multum enĩ impedit tractatus secularium gestorũ etiam si simplici intẽtione pferant. Cito enĩ inquinamur vanitate et captiuamur. vellẽ me pluries tacuisse et inter hoies nõ fuisse. Sed quare tã libẽter loq̃mur et inuicẽ fabulamur cũ tã raro sine lesione cõscientie ad silentiũ redimus: ideo tã libenter loquimur quia per mutuas locutiones ab inuicẽ cõsolari querimus: et cor diuersis cogitationibus fatigatũ optamus reuelare. Et multũ libẽter de his q̃ multũ diligimus vel cupimus. vel q̃ nobis cõtraria sentimus libet loq̃ et cogitare. Sed proh dolor sepe inaniter et frustra. Nã hec exterior cõsolatio iterioris et diuine cõsolatiõis nõ modicũ detrimẽtũ ẽ. ideo vigilãdũ ẽ et orandũ: ne tẽpus ociose trãseat Si loqui licet et expedit que edificabilia sunt loquere. Malus vsus et negligentia pfectus nostri multũ facit ad icustodiam oris nostri. Juuat tamen nõ parum ad profectum spiritualem deuota spiritualium rerum

collatio maxīe vbi pares aīo ꝛ ſpū ideo ſibi ſociamur.

¶ De pace acquirenda ꝛ zelo pficiendi. Ca.xi.

Multam poſſemus pacem habere ſi non vellemus nos cum alioꝝ dictis ꝛ factis que ad noſtram curam nõ ſpectãt occupare. Quomodo poteſt ille diu in pace manere qui alienis curis ſe intermiſcet: qui occaſiones forinſecus querit: qui parum vel raro ſe intrinſecus colligit. Beati ſimplices: quoniam multam pacem habebunt. Quare quidã ſanctoꝝ tam perfecti ꝛ contemplatiui fuerunt. Quia omnino ſeipſos mortificare ab omnibus terrenis deſiderijs ſtuduerũt: ꝛ ideo totis medullis cordis deo inherere atq; libere ſibi vacare potuerunt. Nos quidem nimium occupamur proprijs paſſionibus: ꝛ de tranſitorijs nimis ſolicitamur. Raro etiam vnum vicium perfecte vincimus: ꝛ ad quotidianum profectũ nõ accendimur: ideo frigidi ꝛ tepidi remanemus. Si eſſemus nobiſipſis perfecte mortui: ꝛ interius minime implicati: tunc poſſemus etiam diuina ſapere ꝛ de celeſti contemplatione aliquid experiri. Totum ꝛ maximum impedimentum eſt: quia non ſumus a paſſionibus ꝛ concupiſcentijs liberi. nec perfectam ſanctorum viam conamur ingredi. Quãdo etiam modicũ aduerſitatis occurrit: nimis cito deijcimur et ad humanas conſolationes conuertimur. Si niteremur ſicut viri fortes ſtare in prelio: pfecto auxiliũ domini videremus ſuper nos de celo. Ipſe enim certantes et de gratia ſua ſperantes paratus eſt adiuuare: qui nobis certandi occaſiones pcurat vt vincamus. Si tantum in iſtis exterioribus obſeruantiis profectum re

ligionis ponimus cito finem habebit deuotio nostra. Sed ad radicem securi ponamus vt purgati a passionibus pacificam mentē possideamus. Si omni anno vnum vitium extirparemus: cito viri perfecti efficeremur. Sed modo econtrario sepe sentimus vt meliores τ puriores in initio conuersionis nos fuisse inueniamus ꝙ post multos annos professionis. Feruor τ profectus noster quotidie deberet crescere / sed nunc pro magno videtur si quis primi feruoris partem posset retinere. Si modicā violentiam faceremus in principio tunc postea cuncta possemus facere cum leuitate τ gaudio. Graue est assueta dimittere sed grauius est contra propriam voluntatem ire. Sed si nō vincis parua τ leuia quādo superabis difficiliora? Resiste in principio inclinationi tue τ malam desiste consuetudinem ne forte paulatim ad maiorem te ducat difficultatē. O si aduerteres quantā tibi pacem τ alijs leticiam faceres teipsum bene habendo: puto ꝙ sollicitior esses ad spiritualem profectum.

¶ De vtilitate aduersitatis. Capitm. xij.

b Onum est nobis ꝙ aliquādo habemus aliquas grauitates τ contrarietates: quia sepe hominē ad cor reuocant quatenus se in exilio esse cognoscat: nec spem suam in aliqua re mūdi ponat. Bonum est ꝙ patiamur quandoqꝫ contradictores: τ ꝙ male τ imperfecte de nobis sentiatur etiā si bene agimus τ intendimus. Ista sepe iuuāt ad humilitatem τ a vana gloria nos defendunt. Tunc enim melius interiorem testē deū querimus quando foris vilipendimur ab hominibus et non bene nobis credi-

tur. Ideo deberet se homo in deo totaliter firmare vt nõ esset ei necesse multas ꝯsolationes querere. Quã do homo bone volũtatis tribulatur vel tentatur aut malis cogitationibus affligitur tũc deum sibi ma= gis necessarium intelligit sine quo nihil boni se posse deprehendit. Tunc etiã tristatur gemit ⁊ orat pro mi= seriis quas patitur. Tũc tedet eũ diutius viuere: mor tem optat inuenire vt possit dissolu et cũ christo esse. Tunc etiã bene aduertit perfectam securitatẽ et ple= nam pacem in mũdo non posse constare.

¶ De tentationibus resistendis. Ca. xiij.

q Uãdiu in mũdo viuimus sine tribulatione ⁊ tentatione esse nõ possumus. Unde in Job scriptũ est. Tentatio est vita hominis super terrã. Ideo vnusquisqꝫ sollicit⁹ esse debet circa tẽtatio nes suas: ⁊ vigilare/in orõnibus ne dyabolus locũ in ueniret decipiẽdi qui nũq̄ dormitat/sꝫ circuit querẽs quẽ deuoret. Nemo tã perfectus est ⁊ sanctus qui nõ habeat aliquãdo tẽtationes ⁊ plene eis carere nõ pos sumus. Sunt tamẽ tentationes homini sepe valide ⁊ vtiles: licet moleste sint ⁊ graues: q: in illis homo hu miliatur purgatur ⁊ eruditur. Omnes sancti ꝑ mul tas tribulationes ⁊ tentationes transierũt et profece= runt. Et qui bene tentationes sustinere nequiuerunt reprobi facti sunt et defecerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus nec locus tam secretus vbi non sint ten= tationes vel aduersitates. Non est homo securus a tentationibus totaliter q̄diu vixerit: quia in nobis ẽ vnde tentamur ex quo in concupiscentia nati sumus. Una tẽtatione seu tribulatione recedente alia super=

uenit:⁊ semper aliquid ad patiēdum habebim⁹. Nā
bonum felicitatis nostre perdidimus. Multi querūt
tentationes fugere:⁊ grauius incidunt in eas. Per
solam fugam non possumus vincere sed per patien-
tiam ⁊ verā humilitatē omnibus hostibus efficimur
fortiores. Qui tantūmodo exterius declinat nec ra-
dicem euellit parum proficiet:immo citius ad eū ten
tationes redient et pei⁹ sentient. Paulatim ⁊ per pa
tientiam cū longanimitate deo iuuante melius supe
rabis:ꝙ cum duricia ⁊ importunitate propria. Sepi⁹
accipe consiliū in tentatione: et cum tentato noli du
riter agere:sed consolationem ingere:sicut tibi opta-
res fieri. Initium omnium malarū tentationū incon
stantia animi et parua ad deum confidentia: quia si-
cut nauis sine gubernaculo hincinde a fluctibus im-
pellitur:ita homo remissus ⁊ suum propositum dese
rens varie tentatur. Ignis probat ferrum:⁊ tentatio
hominem iustum. Nescimus sepe quid possimus.sꝫ
tentatio aperit quid sumus. Uigilandum est tamen
precipue circa initium tentationis:quia tunc facilius
hostis vincitur si ostium mentis nullatenus intrare
sinitur:sed extra limen statim vt pulsauerit illi obuia
tur. Unde quidam dixit. Principijs obsta:sero medi
cina paratur. Cum mala per longas conualuere mo
ras. Nam primo occurrit menti simplex cogitatio.
deinde fortis imaginatio: postea delectatio ⁊ motus
prauus ⁊ assensio. Sicqꝫ paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto / dum illi non resistitur in princi-
pio. Et quanto diutius quis ad resistendum torpu-
erit: tanto in se quotidie debilior fit. et hostis con-

tra eum potentior. Quidam in principio conuersio nis sue grauiores tentationes patiuntur: quidā autē in fine: quidā vero quasi per totā vitam suā male ha bent. Nōnulli satis leuiter tentātur secundu; diuine ordinationis sapientiā ꝛ equitatem: qui statum ꝛ me rita hominū pensant ꝛ cūcta ad electorū suorum salu tem preordinant. Ideo non debemus desperare cū tē tamur sed eo feruētius deum exorare. q̄tenus nos in omni tribulatione dignetur adiuuare: qui vtiq; secū dum dictū pauli talem faciet cū tentatione prouentū vt possimus sustinere. Humiliemus ergo animas no stras sub manu dei in omni tētatione ꝛ tribulatione: quia humiles spiritu saluabit ꝛ exaltabit. In tentati onibus ꝛ tribulatonibus probatur homo quantum profecit ꝛ ibi maius meritum existit: ꝛ virtus melius patescit. Nec magnum est si homo deuotus sit ꝛ fer uidus cum grauitatem non sentit: sed si tempore ad uersitatis patienter se sustinet: spes magni profectus erit. Quidā a magnis tentationib⁹ custodiuntur ꝛ in paruis q̄tidianis sepe vincunt. vt humiliati nūq̄ de seipsis in magnis cōfidāt q̄ in tā modicis infirmant.

¶ De temerario iudicio vitando Capm. xiiij.

a D teipsum oculos reflecte: ꝛ aliorū facta ca ueas iudicare. In iudicādo alios homo fru stra laborat: sepius errat: ꝛ leuiter peccat. Se ipsum vero iudicando ꝛ discutiendo semper fructuo se laborat. Sicut nobis res cordi est: sic de ea frequen ter iudicamus. Nam verum iudicium propter priua tum amorē faciliter perdimus. Si deus semper esset pura intentio nostri desiderij: nō tā faciliter turbare

mur pro resistētia sensus nostri. Sed sepe aliquid ab intra latet: vel etiam ab extra cōcurrit: quod nos etiā pariter trahit. Multi occulte seipsos querūt in rebus quas agūt ⁊ nesciūt. Videtur etiam in bona pace sta re: quādo res pro eorum velle fiunt ⁊ sentire. Si autē aliter fit q̄ cupiūt cito mouētur ⁊ tristes fiūt. Propter diuersitatem sensuum ⁊ opinionū satis frequēter ori untur dissensiones inter amicos ⁊ ciues inter religio sos et deuotos. Antiqua consuetudo difficulter relin quitur: et vltra proprium videre nemo libēter ducit. Si rationi tue magis inniteris vel industrie q̄ virtu ti subiectiue iesu christi: raro ⁊ tarde eris homo illu minat⁹: q2 deus vult nos sibi perfecte subijci ⁊ omnē rationē per inflammatū amorē transcēdere.

¶ De operibus ex caritate factis Caplm. xv.

p Ro nulla re mundi et pro nullius hominis dilectione aliquod malu3 est faciēdum: s3 p vtilitate tātum indigentis opus bonum ali quādo intermittēdum est: aut etiam pro meliori mu tādum. hoc enim facto opus bonū nō destruitur: sed in melius cōmutatur. Sine caritate opus extremum nihil prodest: quicquid autem ex caritate agitur q̄tū cūq3 etiam paru3 sit ⁊ despectū: totū efficitur fructuo sum. Magis siquidem deus pēsat ex quāto quis agit q̄ quātū quis facit. Multū facit qui multum diligit. Multū facit qui rē bene facit. Bene facit qui magis cōītati q̄ sue volūtati seruit. Sepe videtur esse cari tas et est magis carnalitas: quia carnalis inclinatio: propria volūtas/spes retributionis/affectus cōmodi tatis raro abesse volūt. Qui veram ⁊ perfectam cari

tatem habet: in nulla re seipsũ querit: sed dei solum modo gloriam in oibus fieri desiderat. Nulli etiã inuidet: quia nullum priuatũ gaudium amat nec in se ipso vult gaudere: sed in deo super omnia bõa optat beatificari. Nemini aliquid boni attribuit: sed totaliter ad deum refert: a quo fontaliter omnia ꝓcedunt: in quo finaliter omnes sancti fruibiliter quiescunt. O qui scintillam haberet vere caritatis: profecto oĩa terrena sentiret plena fore vanitatis.

¶ De sufferentia defectuum aliorum. Cpm. xvi.

q Ue homo in se vel in alijs emẽdare nõ valet debet patienter sustinere donec deus aliter ordinet. Cogita quia forte sic melius est pro tua probatione ⁊ patientia: sine qua non sunt multuꝫ ponderanda merita nostra. Debes tamen ꝓ talibus impedimentis supplicare vt deus tibi dignet̃ subuenire et possis benigne portare. Si quis semel aut bis admonitus nõ acqescit: noli cũ eo cõtendere: sed totũ deo cõmitte: vt fiat voluntas eius et honor in oibus seruis suis: qui scit bene mala in bonum conuertere. Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus et qualescũqꝫ infirmitates quia ⁊ tu multa habes que ab alijs oportet tolerari. Si non potes te talẽ facere qualẽ vis: quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum? Libẽter habemus alios perfectos et tñ proprios non emendamus defectus. Uolumus ꝙ alij stricte corrigantur ⁊ ipsi corrigi nolumus. Displicet larga alioꝝ licentia ⁊ tñ nobis nolum⁹ negari qđ petimus. Alios restringi ꝑ statuta volum⁹ ⁊ ipi nullaten⁹ patimur amplius cohiberi. Sic ꝫ pꝫ ꝙ̃ raro ꝓ

ximum sicut nosipsos pensamus. Si essent omnes perfecti: quid tunc haberemus ab aliis pro deo pati. Nunc autem deus sic ordinauit: vt discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu/ nemo sine onere/ nemo sibi sufficiens/ nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos inuicem portare/ inuicem consolari: pariter adiuuare et instruere ⁊ admonere. Quāte autem virtutis quisq; fuerit: melius patet occasiōe aduersitatis. Occasiones nāq; hominem fragilē nō faciūt: sed qualis sit ostendūt.

¶ De monastica vita. Capitulū.xvij.

o Oportet vt discas teipsum in multis frangere: si vis pacem et concordiam cum aliis tenere. Non est paruum in monasteriis vel in cōgregatione habitare: et ibi sine querela conuersari: et vsq; ad mortem fidelis perseuerare. Beatus quidem qui ibi bene vixit: et feliciter consummauit ¶ Si vis debite stare et proficere teneas te tanq̄ exulem et peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri propter christum: si vis religiosam ducere vitam. Habitus et tōsura modicum conferūt: sed mutatio morum et integra mortificatio passionum verum faciunt religiosum. Qui aliud querit q̄ pure deum et anime sue salutem non inueniet nisi tribulationem et dolorem. Nō potest etiam diu stare pacificus qui nō nititur esse minimus et omnibus subiectus. Ad seruiendū venisti nō ad regendum. Ad patiendū ⁊ laborandū scias te vocatū: nō ad ociādum vel fabulādum Hic ergo ꝓbant hoīes sicut auꝝ ī fornace. Hic nemo pōt stare nisi ex toto corde se voluerit ꝓpt deū humiliare.

¶ De exemplis sanctoꝝ patrum. Capl'm.xviij.

Intuere sanctoꝝ patrū viuida exēpla: in q̄bꝰ
vera pfectio refulsit ꝛ religio ꝛ videbis ꝙ mo
dicū sit ꝛ pene nihil quod nos agimus. Heu
quid est vita nostra si illis fuerit comparata? Sancti ꝛ
amici xp̄i dn̄o seruierūt in fame et siti/in frigore ꝛ nu
ditate/in labore ꝛ fatigatione/in vigilijs ꝛ ieiunijs/ i
orationibus ꝛ sanctis meditatiōibus/in psecutionibꝰ
ꝛ opprobrijs multis. O ꝙ multas ꝛ graues tribulati-
ones passi sunt apostoli/martyres/ꝯfessores/ v̄gines
et reliqui omnes qui xp̄i vestigia voluerūt sequi. Nā
animas suas in hoc mūdo oderūt vt in eternam vitā
eas possiderēt. O q̄ʒ strictam et abdicataʒ vitā sancti
patres in heremo duxerunt: q̄ʒ longas et graues ten
tationes pertulerunt: q̄ʒ frequenter ab inimico vexa-
ti sunt: q̄ʒ crebras et feruidas orationes deo obtule-
runt: q̄ʒ rigidas abstinentias peregerunt: q̄ʒ magnū
zelum ac feruorem ad spiritualeʒ profectū habuerūt
q̄ʒ forte bellū aduersus edomationem viciorum ges
serūt: q̄ʒ purā et rectam intētionem ad deū tenuerūt
Per diem laborabāt: et noctibus orationi diuine va-
cabāt: quāq̄ʒ laborādo ab oratiōe mētali minime ces-
sarēt. Omne tempus vtiliter expendebāt: omnis ho-
ra ad vacandum deo breuis videbatur: ꝛ pre magna
dulcedine cōtemplationis etiā obliuioni tradebatur
necessitas corporalis refectionis. Omnibꝰ diuitijs di
gnitatibus/ honoribus/ amicis et cognatis renūcia-
bāt/nil de mundo habere cupiebāt: vix necessaria vi-
te sumebant: corpori seruire etiam in necessitate do-
lebant. Pauperes igitur erant rebus terrenis: sed di

uites valde in gratia et virtutibus. Foris agebāt sed intus gratia et ɔsolatione diuina reficiebātur. Mundo erant alieni: sed deo proximi ac familiares amici. Sibi ipsis videbantur tanq̃ʒ nihili et huic mundo despecti: sed erant in oculis dei preciosi et electi. In vera humilitate stabant: in simplici obedientia viuebāt in caritate et patiētia ambulabāt. et ideo quotidie in spiritu proficiebāt: ⁊ magnam apud deū gratiam obtinebāt. Dati sunt in exemplū oībus religiosis: ⁊ plꝰ prouocare nos debēt ad bene proficiēdum: q̃ʒ tepidorum numerus ad relaxādum. O quātus feruor oīm religiosorꝫ in pn̄cipio sue sancte institutionis fuit. O quāta deuotio orationis: quāta emulatio virtutis: q̃ʒ magna disciplina viguit: quāta reuerētia ⁊ obediētia sub regula magistri in omnibus effloruit. Testantur adhuc vestigia derelicta ꝙ vere viri sancti ⁊ perfecti fuerūt qui tā strēnue militātes mūdum suppeditauerūt. Iā magnus putatur si quis trāsgressor nō fuerit si quis quod accepit cum patiētia tolerare potuerit. Oh temporis et negligentie status nostri ꝙ tam cito declinamus a pristino feruore: et iam tedet viuere pre lassitudine et tempore. Utinam in te penitus nō dormiret profectus virtutū: qui multa sepius exempla vidisti deuotorum.

¶ De exerciciis boni religiosi. Capitulū. xix.

v Ita boni religiosi omnibus virtutibꝰ pollere debet: vt sit talis interius qualis videtur hoībus exterius. ⁊ merito multoplus debet esse intus q̃ʒ quod cernitur foris: quia inspector noster est deus quē summopere reuereri debemꝰ vbicūq; fue

rimus ꝛ tanꝙ angeli in conspectu eius mūdi incede re. Omni die renouare debemus propositū nostrum et ad feruorem nos excitare quasi hodie primū ad cō uersionē venissemꝰ atqꝫ dicere. Adiuua me dñe deus meus in bono ꝓposito ꝛ sancto seruitio tuo: ꝛ da mi chi nūc hodie perfecte incipere quia nichil est quod hactenus feci. Secundum propositum nostrū cursus ꝓfectus nostri ꝛ multa diligentia opus est bene per= ficere volenti. quia si fortiter proponens sepe deficit quid ille qui raro aut minus fixe aliq̄d proponit? Va rijs tamen modis cōtingit desertio ꝓpositi nostri: et leuis omissio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit. Justorum propositum in gratia dei potius ꝙ in propria sapientia pendet: in quo et semper cōfidūt quicquid arripiunt. Nam homo proponit. sed deus disponit. nec est in homine via eius. Si pietatis cau sa aut fraterne vtilitatis proposito quandoqꝫ consue tum omittitur exercitium. facile postea poterit recu= perari. Si autē tedio animi aut negligentia faciliter relinquitur: satis culpabile est et nociuū sētietur. Co nemur quantū possumus: adhuc leuiter deficiemus in multis. Semper tñ aliquid certi proponendū est. ꝛ illa precipue que amplius nos impediunt. Exteriora nostra ꝛ interiora pariter nobis scrutanda sunt et or= dinanda. quia vtraqꝫ expediūt ad profectum. Si nō continue te vales colligere. saltē interdū ꝛ ad minus semel in die mane videlicet aut vespere. Mane ꝓpo ne. vespere discute mores tuos qualis hodie fuisti in verbo opere et cogitatione. q̄a in his sepius forsitan

deū offendisti et proximū. Accinge te sicut vir contra diabolicas nequitias: frena gulam ⁊ omnem carnis inclinationem facilius frenabis. Nunq̄ sis ex toto ociosus: sed aut legens aut scribēs aut orans aut meditans: aut aliquid vtilitatis pro communi laborans Corporalia exercitia discrete sunt agenda nec oibus equaliter assumenda. Que communia nō sunt: non sunt foris ostendēda. nam in secreto tutius exercent̄ priuata. Cauendum tamen ne piger sis ad cōmunia et ad singularia promptior: sed expletis integre et fideliter debitis et iniunctis: si iam vltra vacat: redde te tibi prout deuotio tua desiderat. Non possunt oēs habere vnum exercitium: sed aliud isti: aliud illi magis deseruit. Etiam pro temporum congruentia diuersa placent exercitia quia alia in festis: alia in feriatis magis sapiunt diebus. Aliis indigemus tempore tētationis et aliis tempore pacis ⁊ quietis. Alia cum tristamur libet cogitare: ⁊ alia cū leti in domino fuerimus. Circa principalia festa renouanda sunt bona exercitia et sāctorum suffragia feruentius implorāda. De festo in festū ꝓponere debemus quasi tūc de hoc seculo migraturi sim⁹ et ad eternū festū peruenturi. Ideoq̄ solicite nos preparare debemus in deuotis temporibus et deuotius conuersari: atq̄ omnem obseruantiā strictius custodire tanq̄ ī breui premium laboris nostri a deo percepturi. Et si dilatū fuerit credamus nos minus bene p̄paratos atq̄ indignos tāte adhuc glorie: que reuelabit̄ in nobis tpe prefinito: ⁊ studeamus nos melius ad exitū preparare.

Beatus seruus ait euāgelista lucas quem cum vene rit dñs inuenerit vigilātem. Amen dico vobis super omnia bona sua cōstituet eum.

¶ De amore solitudinis et silentij. Capl'm.xx.

q Uere aptū tempus vacādi tibi: et de bñficijs dei frequēter cogita. Relique curiosa. Tales perlege materias que compūctionē magis prestāt q̄ occupatiōes. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus: ⁊ ociosis circuitionibus necnō a nouitatibus et rumoribus audiendis: inuenies tēpus sufficiēs et aptū pro bonis meditationibus insistendis. Maximi sanctorum humana cōsortia vbi poterant vitabāt: et deo in secreto viuere eligebāt. Dixit quidam. Quotiēs inter hoīes fui minor homo redij. Hoc q̄ppe sepius experimur quādo diu cōfabulamur. Facilius est oīno tacere: q̄ verbo nō excedere. Facilius est domi latere: q̄ foris se posse sufficienter custodire. Qui igitur intēdit ad interiora ⁊ spiritualia peruenire: oportet eum cū iesu a turba declinare. Nemo secure appa ret nisi qui libēter latet. Nemo secure preest: nisi qui libēter subest. Nemo secure precipit: nisi qui libenter obedire didicit. Nemo secure gaudet: nisi qui bone conscientie testimoniū habet. Nemo secure loquitur nisi qui libenter tacet. Semper tamen sanctorum securitas plena timoris dei extitit. Nec eo minus solliciti ⁊ humiles in se fuerint quia magnis virtutibus et gratia emicuerūt. Prauorum autem securitas ex superbia et presumptione orit: ⁊ in fine in deceptiōe sui vertitur. Nūq̄ promittas tibi securitatem in hac vita q̄uis bonus videaris cenobita aut deuotus heremi-

ta. Sepe meliores in estimatione hominū grauiꝰ periclitati sunt ꝑpter suā nimiā cōfidentiā. Unde multis vtilius est vt nō penitus tēntationibus careāt: s3 sepius impugnētur: ne nimiū securi sint: ne forte in superbiā eleuētur: ne etiā ad exteriores cōsolationes licētius declinēt. O qui nūq̄ trāsitoriā licētiā quereret qui nūq̄ cum mūdo se occuparet: q̄ bonam cōsciētiā seruaret? O qui oēm vanā solicitudinē amputaret. ⁊ dūtaxat salutaria ac diuina cogitaret ⁊ totā spē suam in deo cōstitueret: q̄ magnā pacē ⁊ quietē possideret? Nemo dignus est ⁊ celesti cōsolatione: nisi diligenter se exercuerit in sancta compūctione. Si vis corde tenꝰ compūgi: intra cubile tuū ⁊ exclude tumultus mūdi sicut scriptum est. In cubilibus vestris compūgimini. In cella inuenies quod deforis sepius amittes. Cella continuata dulcessit: et male custodita tedium generat. Si in principio conuersionis tue bene eam incolueris et custodieris: erit tibi postea dilecta amica et gratissimum solatiū. In silētio et quiete proficit anima deuota: ⁊ discit abscondita scripturarum. ibi inuenit fluēta lachrimaru3: quibus singulis noctibꝰ se lauet et mundet vt conditori suo tanto familiarior fiat: quanto longius ab omni seculari tumultu degit Qui ergo se abstrahit a notis et amicis: appropinquabit illi deus cum angelis sanctis. Melius est latere et sui curam agere: q̄ se neglecto signa facere. Laudabile est homini religioso raro foras ire fugere videri, nolle etiam homies videre. Quid vis videre quod nō licet habere? Transit mundus et cōcupiscentia eius. Trahunt desideria sensualitatis ad spa-

ciandum:sed cũ hora trãsierit: quid nisi grauitatem conscientie:et cordis dispersionem importas? Letus exitus tristem sepe reditum parit et leta vigilia serotina triste mane facit. Sic omne carnale gaudium blande intrat:sed in fine mordet ꝛ perimit. Quid potes alibi videre qđ hic non vides? Ecce celum ꝛ terrã et omnia elementa:nam ex istis omnia sunt facta. Quid potes alicubi videre: quod diu potest sub sole permanere? Credis te forsitan satiari:sed non poteris pertingere. Si cũcta videres presentia:qđ essent nisi visio vana? Leua oculos tuos ad deum in excelsis:et ora pro peccatis tuis et negligentijs. Dimitte vana vanis: tu autem intende illis que tibi precepit deus. Claude super te ostium tuũ et voca ad te iesũ dilectum tuum. Mane cum eo in cella quia non inuenies alibi tantam pacem. Si nõ exisses nec quicꝙ de rumoribus audisses: melius in bona pace permãsisses.ex quo noua delectat aliquãdo audire: oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

¶ De compunctione cordis. Cpm.xxi.

Si vis aliquid proficere conserua te in timore dei: ꝛ noli esse nimis liber: ſʒ sub disciplina cohibe oẽs sensus tuos: nec inepte te tradas leticie. Da te ad cordis compunctionem: et inuenies deuotionẽ. Compũctio multa bõa aperit:ꝗ dissolutio cito perdere consueuit. Mirũ est ꝙ homo possit vnꝙ perfecte letari in hac vita:ꝗ suum exiliũ ꝛ tam multa pericula aĩe sue cõsiderat ꝛ pensat. Propter leuitatẽ cordis ꝛ negligentiã defectuũ nostroꝝ nõ sentimꝰ aĩe nr̃e dolores sed sepe vane ridemus qñ merito flere de

beremus. Non est vera libertas nec bona leticia nisi in timore dei cum bona cõsciẽtia. Felix qui abijcere potest omne impedimentum distractionis: et ad unionem se redigere sancte conpunctionis. Felix qui a se abdicat quicquid conscientiam suam maculare potest vel grauare. Certa viriliter ↄsuetudo ↄsuetudine vincitur. Si tu scis hoīes dimittere ipsi te dimittent tua facta facere. Nõ attrahas tibi res alioꝝ: nec te implices causis maiorum. Habe semper oculum super te primũ: et admoneas teipsum specialiter pre oībus tibi dilectis. Si nõ habes fauorez hominũ noli ex hoc tristari: sꝫ hoc sit tibi graue qꝛ nõ habes te satis bene et circũspecte sicut deceret dei seruũ et deuotũ religiosũ cõuersari. Utilius est sepe et securius ꝙ homo nõ habeat multas consolationes in hac vita secundũ carnẽ precipue tamen quod diuinas non habemus: aut rarius sentimus. nos in culpa sumus: qꝛ cõpunctionez cordis non querimus: nec vanas et externas omnino abijcimus. Cognosce te indignum diuina consolatione: sed magis dignum multa tribulatione. Quando homo perfecte est cõpunctus tũc grauis et amarus est ei totus mũdus. Bonus homo sufficientẽ inuenit materiam dolendi et flendi. Siue enim se considerat siue de proximo pẽsat: scit quia nemo sine tribulatione hic viuit. Et quãto strictius sese cõsiderat: tãto amplius dolet. Materie iusti doloris et interne compunctionis sunt pcta et vitia nostra: quibus ita inuoluti iacemus: vt raro celestia ↄtemplari valeamus. Si frequentius de morte tua ꝙ de longitudine vite tue cogitares: non dubium quin feruentius te emenda-

res. Si etiã futuras inferni siue purgatorij penas cor
dialiter perpēderes: credo q̄ libēter laborem ꝛ dolorē
sustineres ꝛ nihil rigoris formidares. Sꝫ quia ad cor
ista nō transeūt ꝛ blādimēta adhuc amamus ideo fri
gidi et valde pigri remanemus. sepe est inopia spiri-
tus vñ tā leuiter cōqueritur miserū corpus. Ora igit
humiliter ad dñm vt det tibi compūctionis spiritū et
dic cū propheta. Ciba me dñe pane lachrimarū et po
tum da mihi in lachrimis in mēsura.

¶ De ɔsideratione humane miserie. Ca. xxij.

m Iser es vbicunq̄ fueris ꝛ quocunq̄ te verte
ris: nisi ad deum te ɔuertas. quid turbaris/
quia non succedit tibi sicut vis ꝛ desideras?
Quis est qui habet oīa secūdū suā volūtatem? Nec
ego nec tu/nec aliquis hominū super terram. Nemo
est in mūdo sine aliqua tribulatione vel angustia: q̄-
uis rex sit vel papa. Quis est qui melius habet? vti-
q̄ qui pro deo aliquid pati valet. Dicūt multi imbe-
cilles et infirmi. Ecce q̄ bonam vitam ille homo ha-
bet/q̄ꝫ diues/q̄ꝫ potēs/q̄ꝫ excelsus/q̄ꝫ magnꝰ/q̄ꝫ pul-
cher. Sed attende ad celestia bona ꝛ videbis q̄ om-
nia ista temporalia nulla sunt sed valde incerta ꝛ ma-
gis grauantia: quia nunq̄ꝫ sine solicitudine et timore
possidentur. Nō est hominis felicitas habere tempo-
ralia ad abūdantiā: sed sufficit ei mediocritas. Uere
miseria est viuere sup terrā. Quāto hō voluerit esse
spūalior: tāto pñs vita fit ei amarior: quia sentit me-
lius et videt clarius humane corruptionis defectus.
Nam comedere/bibere/vigilare/dormire/quiesce-
re/laborare: et ceteris necessitatibus nature subia-

cere: vere magna miseria est ꝛ afflictio homini deuo-
to qui libenter esset absolutus ꝛ liber ab oi peccato.
Ualde enim grauatur interior homo necessitatibus
corporalibus in hoc mũdo. Uñ ꝓpheta deuote rogat
quatenus liber ab istis esse valeat dicẽs. De necessita
tibus meis erue me dñe. Sed ve nõ cognoscentibus
suã miseriã: et amplius ve illis qui diligũt hanc mi
seriam et corruptibilẽ vitam. Nã in tãtum quidã hãc
amplectũtur: licet etiã vix necessaria laborãdo aut me
ditãdo habeant vt si hic possẽt semp viuere de regno
dei nihil curarẽt. O insani ꝛ infideles corde qui tã pro
funde in terris iacẽt vt nil nisi carnalia sapiãt: sed mi
seri adhuc in fine grauiter sentiẽt q̃ꝫ vile ꝛ nihilũ erat
qd amauerũt. Sancti aũt dei ꝛ oẽs deuoti amici xp̃i
nõ attẽderũt q̃ carni placuerũt: nec que in hoc tẽpore
floruerũt sed tota spes eorum et intẽtio ad eterna bo
na anhelabant. ferebatur totum desideriũ eorum ad
summa ꝛ inuisibilia / ne amore visibiliũ traherentur
ad infima. Noli frater amittere cõfidentiã proficiẽdi
ad spiritualia: adhuc habes tẽpus ꝛ horã. Quare vis
ꝓcrastinare propositũ tuum? Surge ꝛ in instãti icipe
et dic. Nũc tempus est faciendi. nunc tempus est pu-
gnãdi: nunc tempus aptum est emendandi. Quãto
male habes ꝛ tribularis tunc tempus est promerẽdi.
Oportet trãsire per ignem ꝛ aquam anteq̃ venias ĩ
refrigerium. Nisi tibi vim feceris vicium nõ supera
bis. quãdiu istud fragile corpus gerimꝰ: sine peccato
esse nõ possumus: nec sine tedio ꝛ dolore viuere. Libẽ
ter haberemus ab oĩ miseria et peccato quietẽ sed qr
per peccatũ perdidimꝰ innocẽtiã / amisimus etiã verã

beatitudinē. Ideo oportet nos tenere patiētiā3 et dei expectare misericordiam donec trāseat iniqtas hec ⁊ mortalitas absorbeatur a vita. O quāta fragilitas humana q̄ semꝑ prona est ad vicia. Hodie cōfiteris peccata tua: ⁊ cras iterū perpetras cōfessa. Nūc ꝓponis cauere/⁊ post horā agis quasi nihil proposuisses. Merito ergo nosipsos humiliare possumus: nec vnq̄ aliquid magni de nobis sentire: q2 tam fragiles et instabiles sumus. Cito etiam potest perdi per negligētiā3 quod multo labore vix tandem acquisitū est per gratiam: quid fiet de nobis adhuc in fine: qui tepescim⁹ tam mane? Ve nobis si sic volumus declinare ad q̄etem quasi iam pax sit et securitas: cum necdū appareat vestigium vere sanctitatis in nostra cōuersatione. Unde opus esset quod adhuc iterū īstitueremur tāq̄ boni nouitij ad mores optimos si forte spes eēt de aliqua futura emendatione ⁊ maiori spūali profectu.

¶ De meditatione mortis. Capl̄m. xxiij.

Valde cito erit tecum hoc factum: vide aliter quomodo te habeas: hodie homo est et cras nō comparet. Cum aute3 sublatus fuerit ab oculis cito etiam transit a mente. O hebetudo et duricia cordis humani q̄ solū presentia meditatur: ⁊ futura non magis preuidet. Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere quasi statim esses moriturus. Si bonā cōsciētiam haberes: nō multum mortem timeres. Melius esset peccata cauere: q̄ mortem fugere Si hodie nō es paratus quomodo cras eris? Cras est dies incerta. ⁊ quid scis si crastinū habebis? Quid prodest diu viuere quando tam parum emendamur

Ab longa vita non semper emendat: sed sepe culpā magis auget. Utinam per vnaꝫ diem bene essemus conuersati in hoc mundo. Multi annos computant conuersionis sed sepe paruus est fructus emēdatiōis Si formidolosum est mori: forsitan periculosius est diutius viuere. Beatus qui horā mortis sue semper ante oculos habet et ad moriendū se quotidie dispo=nit. Si vidisti aliqñ hoīem mori: cogita quia ꝛ tu per eandē viam transibis. Cum mane fuerit puta te ad vesperū nō peruēturū. Uespere autē facto mane nō audeas tibi polliceri. Semper ergo paratus esto et taliter viue vt nunꝙ te imparatum mors inueniat. Multi subito ꝛ improuise moriuntur. nam hora qua non putatur: filius hominis venturus est. Quando illa extrema hora venerit: multum aliter sentire incipies de tota vita tua preterita: et valde dolebis ꝙ tā negligens et remissus fuisti. Quā felix et prudens qui talis nunc nititur esse in vita qualis optat inueniri in morte. Dabit nanqꝫ magnam confidentiam fe=liciter moriendi perfectus contemptus mundi: fer=uens desiderium in virtutibus proficiendi: amor di=scipline labor penitentie promptitudo obedientie: abnegatio sui: et supportatio cuiuslibet aduersitatis ꝓ amore christi. Multa bona potes operari dum sanus es: sed infirmatus nescio qd poteris. Pauci ex infirmitate emendant: sic et qui multum peregrinantur raro sanctificant. Noli confidere super amicos ꝛ ꝓximos: nec in futuris salutem tuam differas: qa citius obliuiscent tui hoīes ꝙ estimas. Melius est nūc tempestiue ꝓuidere ꝛ aliqd boni ꝑmittere: ꝙ super alioꝝ

auxilio sperare. Si non es pro teipso solicitus modo quis erit pro te solicit⁹ in futuro? Nūc temp⁹ est valde preciosuȝ. sed prothdolor quod hoc inutilius expendis in quo promereri vales vñ eternaliter viuas. Ueni et qñ vnū diē seu horā pro emendatione desiderabis ⁊ nescio an impetrabis. Eya carissime de quāto periculo te poteris liberare. de quam magno timore eripe: si modo semper timoratus fueris ⁊ de morte suspectus. Stude nūc taliter viuere: vt in hora mortis valeas poti⁹ gaudere quam timere. Disce nunc mori mūdo: vt tūc incipias viuere cū christo. Disce nūc omnia contēnere: vt tunc possis libere ad christū pergere. Castiga nunc corpus tuū per penitētiam vt tūc valeas certā habere cōfidentiam. Ah stulte quid cogitas te diu victurum cum nulluȝ diem habeas securū. Quāmulti decepti sunt: ⁊ insperate de corpore extracti. Quotiēs audisti a dicentibus: quia ille gladio cecidit/ ille submersus est/ ille ab alto ruēs ceruicem fregit/ ille manducādo obriguit/ ille ludēdo finem fecit/ alius igne/ alius ferro/ alius peste: ⁊ alius latrocinio periit. ⁊ sic oīm finis mors est: ⁊ vita hominū tanquam vmbra subito pertrāsit. Quis memorabitur tui post mortē: ⁊ quis orabit pro te? Age age nūc carissime quicquid agere potes. quia nescis quādo morieris: nescis etiā quid tibi post mortem sequetur. Dum tempus habes cōgrega tibi diuitias immortales. Preter salutem tuam nihil cogites. solum que dei sunt cures. Fac nūc tibi amicos venerādo dei sanctos: et eorum actus imitando: vt cum defeceris in hac vita: illi te recipiant in eterna tabernacula. Serua te tanquam peregrinum et hospitem

super terram: ad quē nihil spectat de mūdi negotijs. Serua cor liberū et ad deū sursum erectum. q2 nō habes hic manētem ciuitatem. Illuc preces et gemitus quotidianos cū lachrimis dirige: vt spūs tu9 mereat post mortem ad dñm feliciter transire. Amen.

¶ De iudicio z penis peccatorū. Ca. xxiiij.

In oībus rebus respice finē: et qualiter ante districtū iudicē stabis: cui nihil est occultum qui muneribus nō placat / nec excusationes recipit sed quod iustū est iudicabit. O miserrime z insipiēs peccator quid respōdebis deo oīa mala tua sci enti qui interdū formidas vultū hoīs irati? Ut qd nō preuides tibi in die iudicij: q̄ndo nemo poterit p aliū excusari vel defendi: sed vnusquisq3 sufficiens onus erit sibiipsi. Nunc labor tuus est fructuosus: fletus acceptabilis: gemitus exaudibilis: dolor satisfactori9 et purgatiuus. Habet magnū et salubre purgatorium patiens homo qui suscipiēs iniurias plus dolet de alterius malicia q3 de sua iniuria. qui pro cōtrariātib9 sibi libenter orat z ex corde culpas indulget: qui veniam ab alijs petere non retardat: qui facilius miseret q3 irascitur / qui sibiipsi violentiam freque̅ter facit / et carnē suam omni spiritui subiugare conatur. Meli9 est modo purgare peccata et vitia resecare: q3 in futuro purganda reseruare. Uere nosipsos decipimus p inordinatum amorē quem ad carnē habemus. Quid aliud ille ignis deuorabit nisi peccata tua. Quanto amplius tibiipsi nunc parcis z carnem sequeris: tanto durius postea lues et maiorē materiā comburendi reseruas. In quibus homo peccauit: in illis grauius

us punietur. Ibi accidiosi ardentibus stimulis pun-
gentur: et gulosi ingenti fame ac siti cruciabuntur.
Ibi luxuriosi et voluptatū amatores ardenti pice ꝛ fe
tido sulphure perfundētur. Et sicut furiosi canes pre
dolore inuidiosi vlulabūt. Nullum vicium erit quod
suum propriū cruciatum non habebit Ibi superbi oī
confusione replebuntur: et auari miserrima egestate
artabuntur. Ibi erit vna hora grauior in pena: q̄ꝫ hic
centū anni in amarissima penitentia. Ibi nulla requi
es est et nulla consolatio damnatis. Hic tamen inter-
dum cessatur a laboribus: atq; amicorum fruitur so-
latijs. Esto modo solicitus et dolens ꝓ peccatis tuis.
vt in die iudicij sis securus cum beatis. Tunc enim
iusti stabūt in magna ꝯstātia aduersus eos qui se an-
gustiauerunt ꝛ depresserunt. Tūc stabit ad iudicādū
qui modo se subijcit humiliter iudicijs hominū. Tūc
magnā fiduciā habebit pauper ꝛ humilis: ꝛ pauebit
vndiq; superbus. Tunc videbitur sapiens in hoc mū
do fuisse: qui pro xp̄o didicit stultus et despectus esse
Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa.
et omnis iniquitas opilabit os suum. Tūc gaudebit
oīs deuotus: ꝛ merebit omnis irreligiosus. Tunc plꝰ
exultabit caro afflicta q̄ꝫ si in delicijs fuisset semper
nutrita. Tunc splendebit habitus vilis et obtenebre-
scet vestis subtilis. tūc plus laudabitur pauperculū
domiciliū q̄ꝫ deauratū palatiū. Tunc plus iuuabit cō
stans patientia q̄ꝫ omnis mūdi potentia. Tunc am-
plius exaltabitur simplex obediētia: q̄ꝫ oīs secularis
astutia. Tunc plus letificabit pura et bona conscien-
tia q̄ꝫ docta philosophia. Tunc plus ponderabit con-

temptus diuitiarum quam totus thesaurus terrigenarum. Tunc magis consolaberis super deuota oratione: quam super delicata comestione. Tunc potius gaudebis de seruato silentio: quam de longa fabulatione. Tunc plus valebunt sancta opera quam multa pulcra verba. Tunc plus placebit stricta via et ardua penitentia: quam omnis delectatio terrena. Disce nunc in modico pati vt tunc a grauioribus valeas liberari. Hic primo proba quid possis pati postea. Si nunc tam parum non vales sustinere quomodo poteris tunc eterna tormenta sufferre? Si modo modica passio tam impatientem efficit quid gehenna tunc faciet? Ecce vere non potes duo gaudia habere: delectari hic in mundo: et postea regnare in celo cum xpo. Si vsque in hodiernum diem semp in honoribus et voluptatibus vixisses: quid totum tibi profuisset, si iam in instanti mori contingeret? Omnia ergo vanitas preter amare deum et illi soli seruire. Qui enim deum ex toto corde amat: nec mortem nec supplicium nec iudicium nec infernum metuit: quia perfectus amor securum accessum ad deum facit. Quem autem adhuc peccare delectat non mirum si mortem et iudicium timeat. Bonum tamen est vt si necdum amor a malo te reuocat saltem timor gehennalis coerceat. Qui vero timorem dei postponit diu stare in bono non valebit: sed diaboli laqueos citius incurret.

¶ De feruenti emendatione totius vite nostre. Ca. xxv.

Esto vigilans et diligens in dei seruitio et cogita frequenter ad quid venisti et cur seculum reliquisti. Nonne vt deo viueres: et spiritualis homo fieres? Igitur ad perfectum ferueas: quia

mercedem laborũ tuorum in breui recipies : nec erit
tunc amplius dolor aut timor in finibus tuis. Modi-
cũ nũc laborabis:et magnã requiem immo perpetuã
leticiã inuenies. Si tu pmãseris fidelis ⁊ feruidus in
agẽdo:deus proculdubio erit fidelis et locuples in re
tribuẽdo. Spem bonã retinere debes ꝙ ad palmam
peruenies:sed securitatẽ capere non oportet ne torpe
as aut elatus fias. Cũ enĩ quidã anxi⁹ inter metum ⁊
spẽ frequẽter fluctuaret ⁊ quadã vice merore cõfect⁹
in eccl'ia ante quoddã altare se in orõne prostrauisset
hec inter se reuoluit dicẽs. O si scirem ꝙ adhuc perse
ueraturus essem/statimꝗ audiuit intus diuinum re
spõsum. Quid si hoc scires facere velles? Fac nunc ꝙ
tunc facere velles et bene securus eris. Moxꝗ cõso-
latus et cõfortatus diuine se cõmisit volũtati et cessa-
uit anxia fluctuatio:noluitꝗ curiose inuestigare vt sci-
ret que sibi essent futura: sꝫ magis studuit inquirere
que esset volũtas dei beneplacẽs ⁊ perfecta ad omne
opus bonũ inchoãdum et pficiẽdum. Spera in deo ⁊
fac bonitatem ait propheta:⁊ inhabita terrã et pasce
ris in diuitijs eius. Unũ est qđ multos a profectu et
feruẽti emendatione retrahit:horror difficultatis seu
labor certaminis. Enimuero illi maxime pre alijs in
virtutibus proficiũt qui ea que sibi magis grauia et
cõtraria sunt viribus vincere nituntur. Nam ibi ho-
mo plus proficit et gratiã meret̃ ampliorem vbi ma-
gis seipm̃ vincit et in spũ mortificat. Sed nõ oẽs ha-
bẽt eque multũ ad vincẽdum ⁊ moriẽdum. Diligẽs
tamen emulator valentior erit ad proficiendum etiaꝫ
si plures habeat passiones q̃ꝫ alius bene morigera-

tus:minus tamen feruens ad virtutes. Duo tamen specialiter ad magnã emendationez iuuant:videlicet subtrahere se violenter ad quod natura vitiose inclinatur:et feruẽter instare pro bono quo ampli⁹ quis indiget. Illa etiã studeas magis cauere ⁊ vicere que tibi frequentius in aliis displicent. Ubiqꝫ profectum tuũ capias vt si bona exempla videas vel audias ad imitandũ accendaris. Si quid aũt rephensibile consideraueris:caue ne idẽ facias: aut si aliquãdo fecisti: citius emẽdare te studeas. Sicut oculus tuus alios considerat:sic iterũ ab aliis notaris. Quã iocunduz et dulce est videre feruidos et deuotos fratres bene morigeratos et disciplinatos. ꝙ triste et graue videre inordinãte ambulantes qui ea ad que vocati sũt non exercent. Quã nociuum est negligere vocationis sue propositum ⁊ ad nõ cõmissa sensũ inclinare. Memor esto arrepti propositi:et imaginẽ tibi ꝑpone crucifixi Bene verecundari potes inspecta vita iesu christi:qꝛ necdum magis illi te conformare studuisti:licet diu in vita dei fuisti. Religiosus qui se intente et deuote in sanctissima vita et passione domini exercet oĩa vtilia et necessaria sibi abundãter ibi inueniet:nec opus est vt extra iesum aliquid melius querat. O si iesus crucifixus in cor nostrum veniret ꝙcito ⁊ sufficienter docti essemus. Religiosus feruidus omnia bene portat et capit que illi iubenẗ. Religiosus negligens ⁊ tepidus habet tribulationẽ sup tribulationẽ ⁊ ex omni parte patiẗ angustiã quia interiori consolatiõe caret et exteriorẽ q̃rere ꝓhibeẗ. Religiosus extra disciplinã viuens graui ruine patet. Qui laxiora querit ⁊ re-

missiora semper in angustijs erit quia aut vnum aut reliquū sibi displicebit. Quomodo faciunt tam multi alij religiosi q satis arcti sūt: sub disciplina claustrali Raro exeunt: abstracte viuūt: pauperrime comedūt: grosse vestiunt: multū laborant: parū loquuntur: diu vigilant: mature surgunt: orationes prolongant: frequenter legunt et se in omni disciplina custodiunt. Attende carthusienses/cistercienses ⁊ diuerse religionis monachos ac moniales qualiter omni nocte ad psallendū dño assurgunt. Et ideo turpe est vt tu deberes in tam sancto opere pigritare: vbi tanta multitudo religiosorū incipit deo iubilare. O si nichil aliud faciendum incumberet: nisi dominum deū nostrum toto corde ⁊ ore laudare. O si nunq̄ indigeres comedere nec bibere nec dormire: sz semper posses deum laudare: ⁊ solūmodo spiritualibus studijs vacare: tūc multo felicior esses q̄ modo: cū carni ex qualicūq3 necessitate seruis. Utinā non essent iste necessitates: sed solū modo spirituales aie refectiones quas heu satis raro degustamus. Quādo homo ad hoc peruenit q de nulla creatura cōsolationē suā querit: tūc ei deus primo perfecte sapere incipit: tūc etiā bene contētus de omni euentu rerum erit: tunc nec pro magno letabitur: nec pro modico cōtristabit̃ sed ponit se integre et fiducialiter in deo qui est omnia ī omnibus: cui nichil vtiq3 perit nec moritur: sed oīa ei viuūt ⁊ ad nutū sui incunctanter deseruiunt. Memento semꝑ finis: ⁊ quia perditum non redit tempus. Sine solicitudine et diligentia nunq̄ acqres ꝟtutes. Si incipis tepescere: incipies male habere. Si aūt dederis te ad feruo-

rem inuenies magnam pacem: et senties leuiorem laborem ppter dei gratiam et virtutis amorem. Homo feruidus & diligēs ad omnia est paratus. Maior labor est resistere viciis et passionib⁹: q̄ corporalibus insudare laboribus. Qui paruos non vitat defectus paulatim labit ad maiores. Gaudebis semper vespere si diem expendas fructuose. Uigila super teipsum excita teipsū: admone teipsū et quicquid de aliis fit non negligas teipsū. Tantū proficies quantū tibiipsi vim intuleris.

¶ Explicit liber primus.

¶ Incipit liber secundus de interna conuersatione.

¶ Capitulum primum.

R egnū dei intra vos est dicit dn̄s. Conuerte te ex toto corde tuo ad dn̄m & relinque hūc miserū mūdum et inueniet aīa tua requiē. Disce exteriora contēnere et ad interiora te dare: et videbis regnū dei in te venire. Est eni regnū dei pax et gaudiū in spū sancto quod non daf impiis Ueniet ad te christus ostēdens tibi ↄsolationē suā si dignā illi ab intus parauERIS mansionē. Omnis gloria ei⁹ et decor ab intra est: & ibi ↄplacet sibi. Frequēs illi visitatio cū homine interno: dulcis sermocinatio gratia/consolatio/multa pax/ familiaritas stupenda nimis. Eya aīa fidelis p̄para huic sponso cor tuū quatenus ad te venire & in te habitare dignetur. Sic eni dicit. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit: & ad eū veniemus & mansionē apud eū faciemus. Da ergo christo locū & ceteris oībus nega introitū. Cū xp̄ū ha-

buerls:diues es et sufficit tibi. Ipse erit ꝓuisor tuus
et fidelis procurator in oībus vt nō sit opus tibi in ho
minibus sperare. Homies enī cito mutant̄ ⁊ deficiūt
velociter/christus autē manet in eternum ⁊ astat vsq̄
in finem firmiter. Non est magna fiducia ponēda in
homine fragili ⁊ mortali: etiam si vtilis sit ⁊ dilectus
neq̄ tristicia multa capienda ex hoc si interdum ad-
uersetur et contradicat. Qui hodie tecū sunt cras cō
trariari possunt et econuerso sepe vt aura vertuntur.
Pone totā fiduciam tuaȝ in domino et sit ipse timor
tuus et amor tuus. Ipse pro te respōdebit ⁊ faciet bn̄
sicut melius fuerit. Non habes hic manentē ciuitatē
et vbicunq̄ fueris extraneus es et peregrinus: nec
requiem aliquādo habebis: nisi christo intime fueris
vnitus. Quid hic circūspicis cum iste non sit locus
tue requietionis? In celestibus debet esse habitatio
tua: et sicut in transitu cuncta terrena sunt aspiciēda:
transeāt oīa et tu cū eis pariter. Uide vt nō inhereas
ne capiaris et pereas. Apd altissimū sit cogitatio tua
⁊ depcatio tua ad xp̄m sine intermissione dirigat̄. Si
nescis alta speculari ⁊ celestia requiesce in passione xp̄i:
in sacris vulneribus eius libenter habita. Si enim
ad vulnera ⁊ preciosa stigmata iesu deuote confugis
magnam in tribulatione confortationeȝ senties nec
multum curabis hominum despectiones faciliterq̄
verba detrahentium perferes. Christus fuit etiaȝ in
mūdo ab hominibus despectus: et in maxima neces
sitate a notis et amicis iter opprobria derelictꝰ. Chri-
stus pati voluit et despici et tu audes de aliquo con-
queri. Christus habuit aduersarios ⁊ oblocutores: et

tu vis omnes habere amicos et benefactores. Unde coronabitur patientia tua si nil aduersitatis occurrerit? Si nichil cōtrariū vis pati: quomodo eris amic⁹ christi? Sustine te cum christo et pro christo: si vis regnare cū christo. Si semel pfecte introisses in interiora iesu et modicū de ardente eius amore sapuisses: tunc de ꝓprio cōmodo vel incōmodo nichil curares sed magis de opprobrio illato gauderes. quia amor iesu facit hominem seipsum contēnere. Amor iesu ⁊ verus internus et liber ab affectionibus inordinatis potest se ad celū libere cōuertere et eleuare se supra seipsum in spiritu ac fruitiue quiescere. Cui sapiunt oīa prout sunt nō vt dicunt aut estimātur: hic vere sapiens est et doctus magis a deo ꝙ ab hominibus. Qui ab intra scit ambulare ⁊ modicum res ab extra ponderare: non requirit loca: nec tempora expectat ad habenda deuota exercitia. Homo internus cito se recolligit quia nunꝙ se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eueniunt sic se illis accōmodat. Qui intus bene dispositus est ⁊ ordinatus: nō curat mirabiles ⁊ peruersos hoīm gestus. Tantum homo impedit ⁊ distrahit quantū sibi res attrahit. Si recte tibi esset et bene purgatus esses: omnia tibi in bonū cederent ⁊ ꝓfectum. Ideo multa tibi displicēt ⁊ sepe conturbant qa adhuc non es tibi ipsi pfecte mortuus nec segregatus ab omnibus terrenis. nichil sic maculat ⁊ implicat cor hominis: sicut impurus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius: poteris speculari celestia: et frequenter interius iubilare.

¶ De humili submissiõe sub ꝑlati regimine. Cꝑ3.ij.

n On magnipendas quis pro te vel contra te sit:sed hoc age ⁊ cura vt deus tecũ sit in omĩ re quam facis. Habeas conscientiã bonam:⁊ deus bene te defensabit. Quẽ eni adiuuare voluerit nullius peruersitas nocere poterit. Si tu scis tacere et pati:videbis ꝓculdubio dñi auxilium. Ipse nouit tempus ⁊ modum liberandi te:⁊ ideo debes te illi resignare. Dei est adiuuare et ab omni confusione liberare. Sepe valde prodest ad maiorem humilitatez cõseruandam:ꝙ defectus nostros alij sciunt ⁊ redarguunt. Quando homo pro defectibus suis se humiliat tunc faciliter alios placat:et leuiter satisfacit sibi irascentibus. Humilem deus protegit et liberat:humilẽ diligit et consolatur. humili homini se inclinat humili largiẗ gratiã magnã:et post suã depressionez leuat ad gloriam. humili sua secreta reuelat: et ad se dulciter trahit ⁊ inuitat. Humilis accepta cõtumelia et confusione:satis bene est in pace. quia stat in deo ⁊ non in mũdo. Non reputes te aliquid profecisse:nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

¶ De bono pacifico homine. Cꝑm.3.

p One te ꝑmo in pace:⁊ tũc alios poteris pacificare. Homo pacificus plus prodest:ꝙ bene doctus. Homo passionatus etiã bonũ i malũ trahit:⁊ faciliter malũ credit. Bon⁹ pacificus hõ oĩa ad bonũ ꝯuertit. Qui bene i pace ẽ:de nullo suspicaẗ qui aũt male ꝯtent⁹ est ⁊ ꝯmotus:varijs suspitiõib⁹ agitaẗ:nec ipe q̇escit:nec alios q̇escere ꝑmittit. Dicit sepe qđ dicere nõ deberet:⁊ omittit qđ sepe sibi magis

facere expediret. Considerat quod alij facere tenent et negligit quod ipse facere tenet. Habe ergo primo zelum sup temetipsum: tunc zelare poteris etiam iuste proximum tuum. Tu benefacta tua scis excusare et colorare: et aliorum non vis recipere excusationes. Iustius esset vt te accusares et fratrem tuum excusares. Si portari vis porta et alium. Vide quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate que nulli nouit indignari vel irasci nisi tantum sibiipsi. Non est magnum cum bonis et mansuetis conuersari. hoc enim omnibus naturaliter placet: et vnusquisque libenter pacem habet: et secum sentientes magis diligit. Sed cum duris et peruersis aut indisciplinatis aut nobis contrariantibus pacifice posse viuere: magna gratia est et laudabile nimis virileque factum. Sunt qui seipsos in pace tenent et cum alijs etiam pacem habent. Et sunt qui nec pacem habent nec alios in pace dimittunt. Alij sunt graues: sed sibi sunt semper grauiores. Et sunt qui seipsos in pace retinent: et ad pacem alios reducere student: et tamen tota pax nostra in hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda est quam in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati: pacem tenebit maiorem. Iste est victor sui et dominus mundi: amicus christi et heres celi.

¶ De pura mente et simplici intentione. Capitulum. iiij.

Duabus alis homo subleuatur a terrenis/ simplicitate scilicet et puritate. Simplicitas debet esse in intentione: puritas in affectione. Simplicitas intendit deum: puritas apprehendit et gustat Nulla bona actio te impediet: si liber intus ab ordinato

dinato affectu fueris. Si nichil aliud ꝙ dei beneplaci tum et proximi vtilitatem intēdis et queris: interna libertate frueris. Si rectū cor tuū esset: tunc omnis creatura speculum vite et liber sancte doctrine esset. Non est creatura tā parua ⁊ vilis que bonitatem dei non representet. Si tu esses intus bonus et purus: tūc oīa sine impedimento videres et caperes bene. Cor purum penetrat celum et infernū. Qualis vnusquisqꝫ intus est: taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo hoc vtiqꝫ possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio ⁊ angustia hoc melius nouit mala conscientia. Sicut ferrū missum in ignem amittit rubiginem et totum candens efficitur: sic homo ad deū se integre conuertens a torpore exuitur et in nouum hominem transmutatur. Quando homo incipit tepescere: tunc parū metuit amorē: et libenter externā accipit consolationē. Sed quando perfecte incipit se vincere et viriliter in via dei ambulare: tunc minus ea reputat: que sibi prius grauia esse sentiebat.

¶ De propria consideratione. Cp̄m. v.

On possumus nobisipsis nimis credere: qꝛ sepe nobis grā deest ⁊ sēsus. Modicū lumen est in nobis: et hoc cito p negligentiā amittimus. Sepe etiā nō aduertimus ꝙ tā ceci intus sum⁹ Sepe male agim⁹ ⁊ peius excusamus: ⁊ passiōe inter dū mouemur ⁊ zelū putam⁹. Parua in aliīs rep̄hendimus: et nr̄a maiora ptrāsim⁹. Satis cito sentimus ⁊ ponderamus qđ ab aliīs sustinemus: sed ꝙtū aliī a nobis sustinēt nō aduertim⁹. Qui bn̄ ⁊ recte sua ponderaret: nō eēt qđ de alio grauiter iudicaret. Intern⁹

homo sui ipsius curã oībus curis anteponit: et qui sibi ipsi diligenter intendit: faciliter de alijs tacet. Nunq̄ȝ eris internus et deuotus nisi de alijs silueris et ad teipsuȝ specialiter respexeris. Si tibi et deo totaliter intendis: modicū te mouebit qđ foris ꝑcipis Ubi es q̄n do tibiipsi presens nō es? et quādo oīa ꝑcurristi/ quid te neglecto profecisti? Si debes habere pacē et vnionē verā: oportet ꝙ totū adhuc postponas et te solū p̄ oculis habeas. Multū proinde proficies si te feriatim ab omni tēporali cura cōserues. Ualde deficies si aliqđ tēporale reputaueris. Nil altū/ nil magnū/ nil gratuȝ nil acceptū tibi sit nisi pure deus aut de deo sit. Totū vanum estima quicqđ ꝯsolationis occurrit de aliqua creatura. Amās deū animā sub deo: despicit vniuersa. Solus deus eternus et immensus implēs oīa: solatium est anime et vera cordis leticia.

¶ De leticia bone cōscientie. Capitm. vi.

Gloria boni hominis testimonium bone conscientie est. Habe bonā cōsciētiam et semper habebis leticiam. Bona ꝯscientia valde multa potest portare: et valde leta est inter aduersa. Mala conscientia semp timida est et inquieta. Suauiter requiesces si te cor tuum non reprehenderit. Noli letari nisi cum benefeceris. Mali nunq̄ȝ habent veraȝ leticiā nec internam sentiūt pacē quia nō est pax impijs dixit dn̄s. Et si dixerint in pace sumus non venient super nos mala: et quis nobis nocere audebit? Et credas eis quoniam repente exurget ira dei et in nihilū redigentur actus eorū: et cogitationes eorum peribunt. Gloriari in tribulatione nō est graue amā-

ti: sic enim gloriari est in cruce domini gloriari. Breuis gloria que ab hominibus datur et accipitur. Mundi gloriã semper comitatur tristicia. Bonorum gloria in conscientijs eorum. et non in ore hominum. Justorum leticia de deo ⁊ in deo est: ⁊ gaudiuȝ eorum de veritate. Qui veram ⁊ eternã gloriam desiderat temporalem non curat. Et qui temporalem querit gloriam aut nõ ex animo contemnit: minus amare cõuincitur celestẽ. Magnam habet cordis tranquillitatem qui nec laudes curat nec vituperia. Facile erit cõtentus et pacatus cuius cõscientia munda est. Nõ es sanctior si lauderis nec vilior si vitupereris. Qđ es hoc es nec maior dici vales q̃ȝ deo teste sis. Si attẽdis q̃d apud te sis: intus non curabis quid de te loquantur hoies foris. Homo videt in facie: deus autẽ in corde. Homo ꝯsiderat act⁹: deus pẽsat intẽtiones. Bñ semꝑ agere ⁊ modicũ đ se tenere hũilis aĩe iudiciũ ẽ. Nolle ꝯsolari ab aliqua creatura magne puritatis ⁊ iterne fiducie iudiciũ est. Qui nullũ extrinsecus pro se testimoniũ q̃rit. liquet ꝙ se deo totaliter cõmisit. Nõ eniȝ q̃ seipsuȝ cõmẽdat ille probat⁹ est (ait beatus paul⁹) sȝ quẽ de⁹ cõmẽdat. Ambulare cũ deo intus nec aliq̃ affectione teneri foris status est interni hominis.

¶ De amore iesu super omnia. Caplm. vij.

b Eatus qui intelligit quid sit amare iesum: et contẽnere seipsuȝ propter iesum. Oportet dilectũ pro dilecto relinquere: quia iesus vult solus super omnia amari. Dilectio creature fallax et instabilis / dilectio iesu fidelis et perseuerabilis. Qui adheret creature cadet cum labili: qui ample

citur iesum firmabitur in eum. Illum dilige et amicū tene tibi: qui omnibus recedētibus te nō derelinquet nec patitur in fine perire. Ab hominibus oportet te aliquādo separari siue velis siue nolis. Teneas te apud iesum viuens et moriēs: et illius fidelitati te cō mitte qui oibus deficientibus solus potest te iuuare. Dilectus tuus talis est nature vt alienum nō velit ad mittere sed solus vult cor tuū habere et tanq̄ rex in proprio throno sedere. Si scires te bene ab omni creatura euacuare iesus deberet libenter tecū habitare. Pene totū perditum inuenies quicquid extra iesuz in omnibus posueris. Non cōfidas nec innitaris sup calamum ventosum q: omnis caro fenū et oīs gl'ia eius vt flos feni cadet. Cito deciperis si ad externā hominū apparentiam tantum aspexeris. Si enim tuū in alijs queris solatium et lucrum: senties sepe detrimentum. Si queris in omnibus iesum inuenies vtique iesuz. Si aūt queris teip̄m: inuenies teipsum: sed ad tuā perniciē. Plus enim homo nociuior sibi si iesuz nō querit: q̄z totus mūdus et oēs sui aduersarij.

¶ De familiari amicitia iesu. Capl'm. viij.

Quando iesus adest totum bonuz est nec quicq̄ difficile videtur. Quando vero iesus non adest totum durum est. Quādo iesus intus nō loquitur consolatio vilis est. Si autem iesus vnū verbum loquitur tantum: magna cōsolatio sentitur. Nonne maria magdalena statim surrexit de loco in quo fleuit quando martha illi dixit. Magister adest/ et vocat te. Felix hora quando iesus vocat de lachrimis ad gaudium spiritus / q̄ aridus et durus

es sine iesu:ꝙ insipiēs ⁊ vanus si cupis aliquid extra iesuz. Nōne hoc est maius dānum q̄z si totū perderes mūdum. Quid potest mundus cōferre sine iesu? Esse sine iesu grauis est infernus. ⁊ esse cū iesu dulcis paradisus. Si fuerit tecum iesus nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit iesum: inuenit thesaurū bonū immo bonū sup omne bonū. Et qui perdit iesuz: perdit nimis multū et plus q̄z totū mūdū. Pauperrim⁹ est qui viuit sine iesu. Ditissimus qui bene est cū iesu Magna ars est scire cōuersari cū iesu: ⁊ scire iesuz tenere magna prudētia. Esto humilis ⁊ pacificus ⁊ erit tecū iesus. Sis deuotus et quietus et permanebit tecū iesus Potes cito fugare iesuz et gratiā eius pdere si volueris ad exteriora declinare. Et si illū effugaueris et perdideris ad quē tūc fugies? et quem tūc queres amicū? Sine amico non potes diu viuere. et si iesus nō fuerit tibi pre omnibus amic⁹: eris nimis tristis ⁊ desolatus. Fatue igitur agis si in aliquo altero cōfidis et letaris. Eligendū est magis totum mūduz habere cōtrarium q̄z iesum offensum. Ex oībus ergo caris sit iesus dilectus specialis Diligātur oēs ppter iesum: iesus autem propter seipsuz. Solus iesus xp̄s singulariter est amādus: qui solus bonus ⁊ fidelis inuenit pre oībus amicis. Propter ip̄m ⁊ in ipso tam amici q̄z inimici tibi sint cari et pre omnibus exorandus est vt omnes ipsum cognoscant et diligant. Nūq̄z cupias singulariter laudari ⁊ amari: quia hoc solius dei est qui similem non habet. Nec velis ꝙ aliquis in corde tuo tecum occupetur: neq̄ tu cū alicui⁹ occuperis amore. sed sit iesus in te et in omni bono

hoïc. Esto purus et liber ab intus sine alicuius creature implicamēto. Oportet esse mundū et pur cor ad iesum gerere si vis vacare et videre ꝙ suauis ē dñs. Et reuera ad hoc nō puenies nisi gratia eius fueris preuentus ꝛ intractus: vt oibus euacuatis ꝛ licētiatis solus cū solo vniaris. Quādo enī gratia dei venit ad hominē: tunc potens fit ad oīa et quādo recedit tunc pauper et infirmus erit: ꝛ quasi tantū ad flagella relictus. In his nō debes deijci nec desperare: sꝫ ad volūtatē dei equanimiter stare: ꝛ cūcta supuenientia tibi ad laudē iesu xp̄i perpeti. qꝛ post hyemē sequit estas: post noctē redit dies ꝛ post tēpestatē serenitas magna

¶ De carentia omnis solatij. Capitulū. ix.

n On est graue humanū contēnere solatium cū adest diuinū. Magnū est ꝛ valde magnū tam humano ꝙ diuino posse carere solatio: ꝛ pro honore dei libenter exilium cordis velle sustinere et in nullo seipsum querere nec ad proprium meritū respicere. Quid magni es si hilaris sis et deuotus aduenīēte gratia optabilis cūctis, hec hora. Satis suauiter equitat quem gratia dei portat. Et quid mirū si onus non sentit qui portatur ab omnipotente ꝛ ducitur a summo ductore. Libēter habemus aliquid ꝓ solatio et difficulter homo exuitur a seipso. Uicit sanctus martyr Laurenti⁹ seculū cū suo sacerdote. quia omne quod in mūdo delectabile videbatur despexit ꝛ dei summi sacerdotē. Sixtum quem maxime diligebat pro amore christi etiam a se tolli clemēter ferebat Amore igitur creatoris amorē hominis superauit et pro humano solatio diuinum beneplacitū magis ele

git. Ita ⁊ tu aliquē necessariū ⁊ dilectū amicū ꝑ amore dei disce relinquere. Nec grauiter feras cū ab amico derelictus fueris: sciēs quoniā oportet nos oēs tādem ab inuicē separari. Multū ⁊ diu oportet hoīem in seipso certare anteꝗ̄ discat seipm̄ plene superare: et totū affectū suū plene in deum trahere. Quando homo stat super seipso: facile labitur ad ꝯsolationes humanas. Sed verꝰ xp̄i amator et studiosus sectator virtutū nō cadit super illas ꝯsolationes: nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes: ⁊ pro xp̄o duros sustinere labores. Cui igitur spūalis ꝯsolatio a deo datur cū gratiarū actione accipe eā sed dei munus intellige esse nō tuū meritum: et noli extolli. Noli nimiū gaudere nec inaniter presumere: sed esto magis hūilior ex dono: cautior quoqꝫ ⁊ timoratior in cūctis actibus tuis: quoniā trāsibit hora illa et sequetur tētatio. Cū ablata fuerit cōsolatio nō statim desperes: sed cū humilitate et patiētia expecta celestē visitationem: qꝛ potens est deus ampliorem tibi redonare gratiam ⁊ consolationē. Istud non est nouū nec alienū viā dei expertis: quia in magnis sanctis et antiquis prophetis fuit talis sepe alternationis modus. Unde quidā presente iā gratia dicebat. Ego dixi in abundantia mea non mouebor in eternū. Absente autē gratia q̄d in se fuerit expertꝰ adiungit dicēs. Auertisti faciē tuā a me: ⁊ factus sū conturbatus. Inter hec tū nequaꝗ̄ desperat: sed instātius dn̄m rogat ⁊ dicit. Ad te dn̄e clamabo et ad deum meū deprecabor. Deniqꝫ orōnis sue fructū reportat: et se exauditum testatur dicens. Audiuit domi-

nus et misertus est mei dñs factus est adiutor meus Sed in quo? Conuertisti inquit planctū meū in gaudiū mihi ꝛ circūdedisti me leticia. Et si sic actū est cū magnis sanctis non est desperandū nobis infimis et pauperibus: si interdum in frigiditate/ et interdū in feruore sumus quoniā spūs venit et recedit secundū sue voluntatis bñplacitū. Unde beatus iob ait. Uisitas eū diluculo ꝛ subito probas illū. Sup quid igit sperare possum aut in quo ꝯfidere debeo nisi in sola magna misericordia dei ꝛ in sola spe gratie celestis? Siue enī assint hoīes boni siue deuoti fratres/amici fideles siue libri sancti vel tractatus pulcri/siue dulcis cantus ꝛ hymni: oīa hec modicū iuuāt et modicū sapiunt quādo desertus sū a gratia ꝛ in propria paupertate relictus. Tunc nō est melius remediū ꝙ patientia et abnegatio mei in volūtate dei. Nūꝙ inueni aliquem religiosum qui nō habuerit interdū gratie subtractionē: aut nō senserit feruoris diminutionem Nullus sanctus fuit vnꝙ tam alte raptus et illuminatus qui prius vel postea nō fuit tētatus. Nō enim dignus est alta dei cōtemplatione/ qui pro deo nō est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis consolationis tentatio precedēs esse signū. Nam tentationib⁹ ꝓbatis celestis ꝓmittitur ꝯsolatio. Qui vicerit inquit dabo ei edere de ligno vite. Datur etiā cōsolatio diuina vt homo fortior sit ad sustinendum aduersa. Sequitur etiā tentatio ne se eleuet de bono Nec dormit diabolus/nec caro adhuc mortua est: et ideo non cesses preparare te ad certamē: qꝛ a dextris ꝛ a sinistris sunt hostes qui nunꝙ quiescunt.

¶ De gratitudine pro gratia dei. Capitulum .x.

q
Uid queris quietem cũ natus sis ad laborez? Pone te ad patientiam magis ꝙ ad cõsolationẽ. ad crucẽ portandã magis ꝙ ad leticiã. Quis enim secularium non libenter cõsolationẽ ꝛ leticiã spiritualem acciperet: si semper obtinere posset? Excedũt eniꝫ spũales ꝯsolationes oẽs mũdi delicias ꝛ carnis voluptates. Nã oẽa delicie mũdane aut turpes sunt aut vane. Spũales vero delicie sole iocũde ꝛ honeste ex virtutibus progenite ꝛ adeo puris infuse mẽtibus. Sed istis diuinis cõsolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet. quia tempus tentationis non diu cessat. Multum contrariatur superne visitationi falsa libertas animi ꝛ magna cõfidentia sui. Deus bene facit cõsolationis gratiam dando: sed homo male agit nõ totũ deo cũ gratiaꝝ actione retribuẽdo Et ideo nõ possunt in nobis dona gratie fluere: quia ingrati sumus auctori. nec totum refundimus fontali origini. Semper eniꝫ debetur gratia digne gratias referenti. auferetur ab elato quod dari solet humili. Nolo consolationem que mihi aufert compunctionem: nec affecto contemplationem que ducit in elationem. Non enim omne altũ sanctũ: nec omne desiderium purũ: nec omne dulce bonũ: nec omne carũ gratum deo. Libenter accepto gratiam vnde humilior ꝛ timoratior inueniar: atqꝫ ad relinquẽdũ me paratior fiam. Doctus dono gratie et eruditus subtractionis verbere non sibi audebit quicꝙ boni attribuere: sed potius se pauperem et nudum confitebitur. Da deo ꝗcquid dei est: et tibi ascribe quod tuũ est. hoc est deo

rebat aūt christū pati ꝛ resurgē a mortuis ꝛ itaītrare in gloriā suam. Et quomō tu aliā viā queris ꝙ hanc regiam viā que est via sancte crucis? Tota vita xp̄i crux fuit ꝛ martyriū: ꝛ tu tibi queris requiē ꝛ gaudiū Erras erras si aliud queris ꝙ pati tribulationes: q̄a tota ista vita mortalis plena est miseriis ꝛ circūsigna ta crucibus. Et quanto altius quis in spiritu ꝓfecerit tanto grauiores cruces sepe īueniet q: exiliū sui pena magis ex amore crescit. Sed tn̄ iste sic multipliciter afflictus non est sine leuamine ꝯsolationis q: fructū magnū sibi sentit accrescere ex sufferētia sue crucis. Nam dū sponte illi se subiicit: omne onus tribulationis in fiduciam diuine consolationis conuertit. Et quanto caro magis per tribulationē atteritur: tanto amplius spiritus per internā consolationē roboratur Et nōnunꝙ intantū confortat ex affectu tribulatōis et aduersitatis ob amorem conformitatis crucis xp̄i vt non sine dolore ꝛ tribulatione esse vellet: quoniam tanto se acceptiorem deo credit quanto plura et grauiora ꝓ eo perferre poterit. Non est illud virtus hominis sed gratia christi: qui tanta potest ꝛ agit in carne fragili: vt quod naturaliter semper abhorret ꝛ fugit hoc feruore spiritus aggrediatur et diligat. Non est scd̄m hominē crucem portare crucē amare: corpus castigare: et seruituti subiicere: honores fugere: contumeliā libenter sustinere: seipsum despicere ꝛ despici optare: aduersa queqꝫ cū damnis perpeti: ꝛ nichil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad teip̄m respicis: nichil huiusmodi ex te poteris: sed si in dn̄o confidis: dabitur tibi fortitudo de celo: et subiicietur

ditioni tue mundus et caro. Sed nec inimicū dyabolum timebis si fueris fide armat⁹ ꝛ iesu cruce signatus. Pone ergo te sicut fidelis et bonus seruus xp̄i ad portandā viriliter crucem dn̄i tui pro te ex amore crucifixi. Prepara te ad tolleranda multa aduersa et varia incōmoda i hac misera vita: q: sic tecū erit vbicunq̧ fueris: et sic reuera eum inuenies vbicunq̧ latueris. Oportet te ita esse et non est remediū euadendi a tribulatione malorum et dolore ꝙ vt te patiaris. Calicem dn̄i affectāter bibe si amicus eius esse ꝛ ptē cum eo habere desideras. Cōsolationes deo cōmitte faciat ip se cuȝ talibus sicut sibi magis placuerit. Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes ꝛ reputa eas maximas cōsolationes. quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futurā gloriaȝ que reuelabit in nobis ꝓmerendaȝ: etiā si solus oēs posses sustinere. Quando ad hoc veneris ꝙ tribulatio tibi dulcis est ꝛ sapit ꝓ christo tunc bene esse tecū estima qa inuenisti paradisū in terra. ꝙdiu pati tibi graue ē et fugere q̄ris: tādiu male habebis ꝛ sequet te vbiq̧ fuga tribulatiōis. Si ponis te ad quod esse debes videlicȝ ad paciendū ꝛ moriendū fiet cito melius ꝛ pacē inuenies. Etiā ꝛ si raptus fueris in tertiū celum cum paulo non es ꝓpterea securatus de nullo cōtrario sustinēdo. Ego inquit iesus ostendā illi quāta oporteat eum ꝓ noīe meo pati. Pati ergo tibi remanet si iesū diligere et perpetue illi seruire placet. Utinā dignus esses ꝓ noīe iesu aliquid pati. ꝙ magna gloria remaneret tibi. quanta exultatio oībus sanctis dei. quanta edificatio esset ꝓximi. Nā patientiā oēs recōmēdant

gratias pro gratia tribue: tibi autem soli culpam: et dignam penā pro culpa deberi sentias. Pone te semper ad infimum et dabitur tibi sūmum. nam summū non stat sine infimo. Sūmi sancti apd deum minimi sunt apud se: et quanto gloriosiores tanto in se humiliores: pleni veritate et gloria celesti: non vane glorie cupidi. In deo fundati et confirmati nullo modo possunt esse elati: et qui deo totum ascribunt quicquid boni acceperunt gloriā ab inuicem non querunt: sed gloriam que a solo deo est volunt et deum in se et in omnibus sanctis laudari sup omnia cupiunt: et semp in idipsum tendunt. Esto igitur gratus in minimo et eris dignus maiora accipere. Sit tibi minimū etiam pro maximo: et magis contemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur: nullū datu3 paruū aut munus vile videbitur. Non enī paruū est quod a summo deo donatur: etiam si penas et verbera donauerit gratum esse debet: quia semper p salute nostra facit quicquid nobis aduenire pmittit. Qui gratiam dei retinere desiderat sit gratus pro gratia dei data: patiens pro sublata: oret vt redeat: cautus sit et humilis ne amittat.

¶ De paucitate amatorū crucis iesu. Cpm. xi.

Habet iesus nūc multos amatores regni sui celestis: s3 paucos baiulatores sue crucis. Habet multos desideratores cōsolationis sed paucos tribulatōis. Plures inuenit socios mense sed paucos abstinētie. Omnes volūt cū christo gaudē: sed pauci volunt p ipō aliqd sustinere. Multi sequūt iesū vsq3 ad fractionē panis sed pauci ad bibendū calicem passionis. Multi mira

cula eius venerant:sȝ pauci ignominiã crucis sequũ tur. Multi iesũ diligunt q̃diu aduersa non cõtingũt Multi illũ laudant ⁊ benedicunt: q̃diu cõsolationes aliquas ab ipso recipiunt. Si aũt se iesus abscõderet et modicum eos relinqueret: aut in querimoniã: aut in deiectionem nimiã cadunt. Qui aũt iesum ꝓpter iesum et non ꝓpter suam aliquã consolationẽ ꝓpriã diligunt ipm in tribulatione ⁊ in ãgustia cordis: sicut in sũma consolatione benedicunt. Et si nunq̃ eis con solationem dare vellet: ipsum tamen semꝑ laudarẽt et semper gratias agere vellent. O q̃tũ potest amor iesu purus nullo proprio cõmodo vel amore ꝑmixtus Nonne omnes mercẽnarij sunt dicendi: qui consola= tiones semper querunt. Nonne amatores sui magis q̃ christi probantur: qui sua cõmoda vel lucra semper meditantur. Ubi inuenietᷣ talis qui velit deo seruire gratis? Raro inuenitur tam spiritualis aliquis qui oĩbus sit nudatus. Nam veꝝ spiritu pauperem ab oĩ creatura nudũ q̃s inueniet? Procul ⁊ de vltimis finibus preciũ eius. Si dederit homo oẽm substantiam suã: adhuc nichil est. et si fecerit penitentiam magnã adhuc exiguũ est. ⁊ si apphẽderit oẽm scientiã: adhuc longe est. et si habuerit virtutem magnã ⁊ deuotionẽ nimis ardẽtem adhuc multum sibi deest. Unum scȝ quod sibi summe necessariũ est. Quid illud? Ut omi bus relictis se relinquat et a se totaliter exeat: nichil qȝ de priuato amore retineat. Cuȝ omnia fecerit que facienda nouerit: nichil se fecisse sentiat. Nõ grande põderet qꝫ grandis estimari possit sed in veritate ser= uum inutilem se pronũciet: sicut veritas ait. Cũ fece

q̄uis pauci tñ pati velint. Merito deberes libenꝫ modicum pati ꝑ christo cum multa grauiora patiaris ꝑ mũdo. Scias ꝑ certo q: moriente te: oportet te ducē vitam: et quãto plus quisq; sibi moriꝫ: tanto deo magis viuere incipit. Nemo aptꝰ est ad cōp̄hendendũ celestia nisi se submiserit ad portandũ pro christo aduersa. Nichil deo acceptius: tibi salubrius in mundo isto q̄ libenter pati pro christo. Et si eligendũ tibi essꝫ magis optare deberes ꝑ christo aduersa pati: q̄ multis cōsolationibus recreari: quia christo similior esses ⁊ omnibus sanctis eius magis conformior. Non enī stat meritũ nostrũ ⁊ profectus status nostri in multis suauitatibus ⁊ cōsolationibus: sed potius in magnis grauitatibus ⁊ tribulationibus perferendis. Siq̄dē aliq̄d melius ⁊ vtilius saluti hoīm q̄ pati fuisset: xp̄s vtiq; verbo ⁊ exemplo ostendisset. Nã et sequentes se discipulos omnesq; cum sequi cupientes manifeste ad crucē portandã hortaꝫ et dicit. Si quis vult venire post me: abneget semetip̄m et tollat crucē suam et sequaꝫ me. Oībus ergo plectis ⁊ scrutatis sit ista finalis ꝯclusio. Q̄m per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnum dei.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit liber tertius de interna christi locutione ad animam fidelem. Cp̄m. i.

Audiam quid loquaꝫ in me dñs deus. Beata aīa que dñm in se loquentem audit et de ore eius verbum consolationis accipit. Beate aures q̄ venas diuini susurri suscipiunt et de mũdi huiꝰ susurratiōibus nichil aduertũt. Be

ate plane aures que non vocē foris sonantem: sed in terius auscultant veritatem loquentem et docentem Beati oculi qui exterioribus clausi: interioribus aūt sunt intenti. Beati qui interna penetrāt: et ad capienda archana celestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student preparare. Beati qui deo vacare gestiunt et ab omni impedimento seculi se excutiūt. Animaduerte hec o anima mea ꝛ claude sensualitatis tue ostia vt possis in te audire quid loquatur dn̄s deus in te. Hec dicit dilectus tuus. Salus tua ego sū pax tua et vita tua. Serua te apd̄ me ꝛ pacē inuenies Dimitte omnia trāsitoria et quere eterna. Quid sūt omnia temporalia nisi seductoria? et quid iuuant oēs creature: si fueris a creatore deserta? Omibus ergo abdicatis creatori tuo te redde placidam ac fidelem vt veram valeas apprehendere beatitudinem.

¶ Quod veritas intus loquitur sine strepitu verboꝝ
¶ Capitulum. ij.

Loquere dn̄e q̄a audit seruus tuus. Seruus tuus ego sū da michi intellectū vt sciaꝫ testimonia tua. Inclina cor meū in ꝟba oris tui. fluat vt ros eloquiū tuum. Dicebāt olim filij isrl̄ ad moysem. loq̄re nobis tu ꝛ audiem⁹. nō loquat̄ nobis dn̄s ne forte moriamur. Nō sic dn̄e nō sic oro sꝫ magis cū samuele ꝓpheta humiliter ac desiderāter obsecro Loquere dn̄e q̄ audit seruus tuus/ nō loquat̄ michi moyses aut aliq̄s ex ꝓphetis sꝫ poti⁹ tu loquere dn̄e de⁹ inspirator ꝛ illuīator oīꝫ ꝓphetaꝝ q̄ tu solus sine eis potes me ꝑfecte imbuere: illi aūt sine te nichil ꝓ

ritis omnia que precepta vobis sunt:adhuc dicite q̄a serui inutiles sumus. Tunc vero pauper et nudus spiritu esse poterit: ⁊ cum ꝓpheta dicere. Quia vnicus ⁊ pauper sum ego. Nemo isto ditior.nemo tamē liberior nemo potētior illo qui scit se ⁊ oīa relinquere ⁊ ad infimum se ponere.

¶ De regia via sancte crucis. Cp̄m.xij.

D
Urus hic multis videt̄ sermo. Abnega temet ipsū/tolle crucem tuā ⁊ sequere iesum. Sed multo durius erit audire illud extremū verbum. Discedite a me maledicti in ignem eternum. Qui enī modo libenter audiunt ⁊ sequūtur verbum crucis:tunc non timebunt ab auditione mala eterne damnationis. Hoc signum crucis erit in celo cū dn̄s ad iudicādum venerit. Tunc omnes serui crucis qui se crucifixo conformauerunt in vita:ad christum accedent iudicem cum magna fiducia. Quid igit̄ times tolerare crucem ꝑ quā itur ad regnū? In cruce salus: in cruce vita:in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio superne suauitatis:in cruce robur mentis: in cruce gaudiū spiritus:in cruce virtus sūma:in cruce perfectio sāctitatis. Non est salus aīe nec spes eterne vite nisi in cruce. Tolle ergo crucem et sequere iesū: et ibis in vitam eternam. Precessit ille baiulans sibi crucem ⁊ mortuus est pro te in cruce:vt tu etiam portes crucem et mori affectes in cruce:quia si cōmortuus fueris etiā cum illo pariter viues:et si socius fueris pene socius eris ⁊ glorie. Ecce ī cruce totū cōstat et in moriendo totū iacet:⁊ non est alia via ad vitam ⁊ ad verā internā pacē nisi via sācte crucis ⁊ quotidiane

mortificationis. Ambula vbi vis: quere quodcūqȝ vo
lueris: et nō inuenies altiorē viā supra: nec securiorē
viam infra nisi viā sancte crucis. Dispone et ordina
omnia secundū tuū velle et videre ⁊ nō inuenies nisi
semꝑ aliq̄d pati debere aut spōte aut inuite ⁊ ita cru-
cem semper inuenies. aut eni in corpe dolorē senties
aut in aīa spiritus tribulationē sustinebis. Interduȝ
a deo relinqueris: interdum a proximo excitaberis: ⁊
quod amplius est sepe tibimetipsi grauis eris nec tñ
aliquo remedio vel solatio liberari seu alleuiari pote
ris: sȝ donec deus voluerit oportet ꝗ sustineas. Uult
enim deus vt tribulationem sine consolatione discas
pati: et vt illi totaliter te subijcias: ⁊ humilior ex tri-
bulatione fias. Nemo ita cordialiter sentit passioneȝ
xp̄i sicut is cui ꝯtigerit similia pati. Crux igit̄ semper
parata est ⁊ vbiqȝ te expectat. Nō potes effugere vbi
cunqȝ cucurreris: qȝ vbicunqȝ veneris teipsū tecū por
tas ⁊ semꝑ teipsū inuenies. Conuerte te supra: cōuer
te te infra cōuerte te extra ⁊ intra: et in his omnibus
inuenies crucem. et necesse est te vbicunqȝ tenere pa
cientiā si internā vis habere pacem ⁊ perpetuā pro
mereri coronam. Si libēter crucē portas: portabit te
et deducet te ad desideratū finem vbi .s. finis patiēdi
erit q̄uis hic non erit. Si inuite portas: onꝰ tibi facis
et teipsū magis grauas ⁊ tñ oportet vt sustineas. Si
abijcis vnā crucem aliā ꝓculdubio inuenies ⁊ forsitā
grauiorem. Credis euadere quod nullus mortaliuȝ
potuit preterire? Quis sanctoꝝ in mundo sine cruce
et tribulatiōe fuit? Nec eni dn̄s noster iesus christus
vna hora sine dolore passionis fuit q̄ diu vixit. Opor-

ficient. Possunt quidem verba sonare sed spiritum non cōferunt. Pulcerrime dicunt sȝ te tacēte cor nōn accendunt. Litteras tradunt: sed tu sensum aperis. Mysteria proferūt: sȝ tu reseras intellectū signatorū. Mādata edicūt sed tu iuuas ad perficiendū. Vi: ostē dunt: sed tu confortas ad ambulandū Illi foris tantū agūt: sed tu corda instruis et illuminas. Illi exterius rigant: sed tu fecunditatē donas. Illi clamāt verbis sȝ tu auditui intelligentiā tribuis. Non ergo loquatur mihi moyses: sed tu dn̄e deus meus eterna veritas ne forte moriar et sine fructu efficiar. Si fuero tantū foris admonitus ꝛ intus nō accēsus: ne fit mihi ad iudicium verbum auditum et nō factū cognitū nec amatū creditum et nō seruatum. Loquere igitur dn̄e quia audit seruus tuus. Verba eni vite eterne habes loquere mihi ad qualemcūqꝫ animee mee cōsolationē ꝛ da totius vite mee emendationem tibi autē ad gloriam et perpetuum honorem.

¶ Quod verba dei cum humilitate sunt audienda: ꝛ ꝙ multi ea non ponderant. Capl'm. iij.

Audi fili mi verba mea verba suauissima omnem philosophorū et sapientium huius mūdi scientiam excedentia. Verba mea spiritus et vita sunt: nec humano sensu pensanda. Non sunt ad vanam cōplacentiam trahenda. sed in silentio audienda ꝛ cum oī humilitate atqꝫ affectu magno suscipienda. et dixi. Beatus est quē tu erudieris dn̄e et de lege tua docueris euȝ vt mitiges ei a diebus malis ꝛ non desoletur in terra. Ego inquit dn̄s docui prophetas ab initio et vsqꝫ nunc non cesso omnibus loqui sȝ

multi ad vocē meam surdi sunt et duri. Plures mū duz libētius audiūt q̄ deū. facilius sequuntur carnis sue appetitū q̄ dei beneplacitū. Promittit mundus tpalia ꝛ parua: ꝛ seruitur ei auiditate magna. Ego ꝑmitto summa ꝛ eterna: ꝛ torpescunt mortaliū corda. Quis tanta cura mihi in oībus seruit ꝛ obedit sicut mūdo et dn̄is eius seruit? Erubesce sydon ait mare. Et si causam q̄ris audi quare. Pro modica prebēda lōga via curritꝛ. et ꝑ eterna vita vix a multis pes semel a terra leuatꝛ. Uile preciū queritur ꝑ vno numismate. interdū turpiter litigatur. ꝛ pro vana re et parua ꝑmissione die noctuq̄ꝫ fatigari nō timetur. Sed prothdolor pro bono incōmutabili/ ꝑ premio inestimabili/ ꝑ summo honore ꝛ gl'ia interminabili vel ad modicū fatigari pigritatꝛ. Erubesce ergo ſue piger ꝛ q̄rulose q̄ illi paratiores inueniuntꝛ ad ꝑditionē q̄ tu ad vitā. Gaudent illi amplius ad vanitatem q̄ tu ad veritatem. Equidē a spe sua nōnūq̄ frustrantꝛ: sed ꝑmissio mea neminē fallit: nec cōfidentē mihi dimittit inanē. Quod promisi dabo: qđ dixi implebo si tamē vsq̄ꝫ in finē fidelis in dilectione mea quis permāserit. Ego remunerator sum oīm bonorū et fortis ꝓbator oīm deuotorū. Scribe verba mea in corde tuo et pertracta diligenter. erunt eniꝫ ī tempore tentationis valde necessaria. Quod non intelligis cum legis cognosces in die visitationis. Dupliciter soleo electos meos visitare: tentatione. s. ꝛ consolatione: ꝛ duas lectiones eis quotidie lego. vnam increpando eorum vitia: alteram exortando ad virtutum incremēta. Qui habet v̄ba mea ꝛ spernit ea: habet qui iudi

cet eum in nouissimo die.

¶ Oratio ad implorandum deuotionis gratiam
Capitulum quartum.

D Omine deus meus omnia bona mea tu es. Et quis ego sum vt audeā ad te loqui? Ego sum pauperrimus seruulus tu⁹ ꝛ abiect⁹ vermiculus multo pauperioꝛ et contemptibilioꝛ q̄ꝑ scio et dicere audeo. Memento tñ dñe qꝛ nihil sum nihil habeo nihilꝙ valeo. Tu solus bonus iustus ꝛ sanct⁹ tu oīa potes/oīa p̄estas/oīa imples solum peccatoꝛē inanem relinquens. Reminiscere miserationū tuaꝝ dñe: et imple coꝛ meum gratia tua: qui nō vis vacua esse opera tua. Quomodo possuȝ me tolerare in hac misera vita: nisi me confoꝛtauerit misericoꝛdia ꝛ gratia tua? Noli auertere faciem tuam a me: noli visitationem tuam pꝛolongare: noli consolationē tuaȝ abstrahere: ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi Dñe doce me facere voluntatē tuam: doce me coꝛaȝ te digne ꝛ humiliter cōuersari. qꝛ sapiētia mea tu es qui in veritate me cognoscis: ꝛ cognouisti anteq̄ꝑ fieret mūdus ꝛ anteq̄ꝑ natus essem in mundo.

¶ Quod in veritate et humilitate coꝛam deo conuersandum est. Capitulum quintum.

F Ili ambula coꝛam me in veritate: ꝛ simplicitate coꝛdis tui q̄re me semꝑ. Qui ambulat coꝛā me in veritate: tutabit̄ ab incursib⁹ malis et veritas liberabit eū a seductoꝛibus et a detractionibus iniquoꝝū. Si veritas te liberauerit vere liber eris ꝛ non curabis de vanis hominū verbis Dñe verum est sicut dicis ita queso mecum fiat. Ve

ritas tua me doceat: ipsa me custodiat et usque ad saluta-
rem finem me conducat. Ipsa me liberet ab omni affe-
ctione mala et inordinata dilectione: et ambulabo tecum
in magna cordis libertate. Ego te docebo ait veritas
que recta sunt et placita coram me. Cogita peccata tua cum
displicentia magna et merore. et nunquam reputes te ali-
quid esse propter opera bona. Revera peccator es et mul-
tis passionibus obnoxius et implicatus. Ex te semper
ad nihil tendis et cito laberis: cito vinceris: cito tur-
baris: cito dissolueris. Non habebis quicquam unde possis
gloriari: sed multa unde te debes vilificare: quia multo
infirmior es quam vales comprehendere. nihil ergo ma-
gnum tibi videatur ex omnibus que agis: nihil gran-
de nihil preciosum et admirabile nihil reputatione ap-
pareat dignum: nihil altum nihil vere laudabile et desi-
derabile nisi quod eternum est. Placeat tibi super omnia
eterna veritas: displiceat tibi super omnia vilitas ma-
xima tua. Nihil sic timeas: nihil sic vituperes et fu-
gias sicut vicia et peccata tua: que magis displicere
debent quam quelibet rerum damna. Quidam non sin-
cere coram me ambulant. sed quadam curiositate et
arrogantia ducti volunt secreta mea scire et alta dei
intelligere se et suam salutem negligentes. Hi sepe in ma-
gnas temptationes et peccata propter suam superbiam et curi-
ositatem me eis aduersante labuntur. Time iudicia dei
expauesce iram omnipotentis: noli autem discutere ope-
ra altissimi: sed tuas iniquitates perscrutare in quan-
tis deliquisti: et quam multa bona neglexisti. Quidam so-
lum portant suam deuotionem in libris et quidam in
imaginibus quidam autem in signis exterioribus et figuris.

quidā habēt me in ore sed modicum in corde. Sunt aliȷ qui intellectu illuminati ꝛ affectu purgati ad eterna semper anhelant: de terrenis grauiter audiunt: necessitatibus nature dolenter inseruiunt et hi sentiunt quid veritatis spūs loquitur i eis qui docet eos terrena despicere et amare celestia. mundum negligere et celum tota die ac nocte desiderare

¶ De mirabili affectu diuini amoris. Ca. vi.

Benedico te pater celestis pater dñi mei iesu
b xp̄i q: mei pauperis dignatus es recordari.
O pater misericordiaꝝ et deus totiꝰ ꝯsolationis gratias ago tibi q̄ me indignū omni cōsolatione quādoqꝫ tua recreas cōsolatione. Benedico te semꝑ ꝛ glorifico cū vnigenito filio tuo et spiritu sancto paraclito i secula seculoꝝ. Eya dñe deus amator sancte meus cū tu veneris in cor meū exultabūt oīa interiora mea. Tu es gloria mea et exultatio cordis mei: tu es spes mea ꝛ refugiū meū i die tribulationis mee. Sed q: adhuc debilis sum in amore ꝛ impfectus in virtute: ideo necesse habeo a te cōfortari ꝛ consolari. ꝓpterea visita me sepius et instrue disciplinis sctis. Libera me a passionibus malis ꝛ sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis ꝛ viciȷs vt intus sanatus et bene purgatus aptus efficiar ad amandū fortis ad patiendū: stabilis ad perseuerādū. Magna res est amor: magnuꝫ omnino bonū: qđ solū leue facit omne onerosum: et fert equaliter omne inequale Nam onus sine onere portat: ꝛ ōme amarū dulce ac sapidum efficit. Amor iesu nobilis ad magna operāda impellit: et ad desideranda semper perfectiora ex

citat. Amor vult esse sursum nec vllis infimis rebus retineri. Amor vult esse liber ab omni mūdana affe=ctione alien⁹: ne internus eius impediatur aspect⁹: nec per aliquod cōmodū tēporale implicationes su=stineat aut per incōmodū succūbat Nihil dulcius est amore/nihil fortius/nihil altius/nihil latius/ nihil io=cundius/nihil plenius/nihil melius in celo ꝛ i terra: q: amor a deo natus est: nec potest nisi in deo sup oīa creata requiescere. Amans volat: currit: letatur: liber ē et non tenetur. dat omnia pro oībus: ꝛ habet omnia in omnibus. q: in vno summo super oīa quiescit: ex quo omne bonū fluit ꝛ procedit. Nō respicit ad dona sed ad donātem se cōuertit sup oīa bona. Amor mo=dū semp nescit sed sup omnē modū feruescit. Amor onus nō sentit: labores nō reputat: plus affectat ꝙ va=let: de ipossibilitate non causatur. q: cūcta sibi posse et licere arbitratur. Ualet igitur ad oīa et multa im=plet: et effectui mācipat vbi nō amans deficit ꝛ iacet Amor vigilat et dormiēs nō dormitat. Fatigatus nō lassatur: artatus nō artatur: territus non cōturbatur sed sicut viuax flāma et ardens facula sursuꝫ erūpit secureqꝫ pertrāsit Si quis amat: nouit qd hec vox cla=met. Magnus clamor in auribus dei est: ipē ardens affectus anime que dicit. Deus meus amor meus tu totus me⁹ ꝛ ego tuus. Dilata me i amore: vt discā interiora cordis ore degustare: ꝙ suaue sit amare ꝛ in amore liquefieri et natare. Teneat amore vadēs su=pra me pre nimio feruore ꝛ stupore. Cantē amoris cā=ticū: sequar te dilectū meū in altum: deficiat in laude tua anima mea iubilans ex amore. Amēte plus ꝙ

me nec me nisi propter te et oẽs in te qui vere amãt te:sicut iubet lex amoris lucens ex te. Est amor velox sincerus/pius/iocundus/et amenus/fortis/patiens/fidelis/prudens/longanimis/virilis/et seipsum nun ꝙ querens. Ubi enim seipsum aliquis querit ibi ab amore cadit. Est amor circunspectus humilis ⁊ rectus nõ mollis/nõ levis/nec vanis intendens rebus sobrius/castus/stabilis/quietus/ ⁊ in cũctis sensibus custoditus. Est amor subiectus et obediens prelatis/sibi vilis et despectus/deo devotus ⁊ gratificus/confidens ⁊ semper sperans in eo etiam cum sibi nõ sapit deus:quia sine dolore non vivitur in amore. Qui non est parat⁹ oĩa pati et ad voluntatẽ stare dilecti: non est dignus amator appellari. Oportet amãtem omnia dura et amara propter dilectum libenter amplecti:nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

¶ De probatione veri amatoris. Capłm.vij.

Fili non es adhuc fortis et prudens amator. Quare dñe:quia propter modicã contrarietatem deficis a ceptis:⁊ nimis avide cõsolationem queris. Fortis amator stat in tentationibus nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut in ꝓsperis ei placeo:ita nec in adversis displiceo. Prudens amator non tam donum amantis cõsiderat: ꝙ dantis amorẽ. Affectum potius attendit ꝙ sensum: ⁊ infra dilectum oĩa data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono:sed in me sup oĩe donũ. Nõ est ideo totũ ꝑditũ:si qñq; minus bñ de me vel de sctis meis sentis ꝙ velles. Affectus ille bonus dulcis quẽ interdum ꝑcipis:affectus grẽ presentis ẽ ⁊ qdã ꝓgust⁹ pa

trie celestis: sup q̄ nō nimiū innitendū: qꝛ vadit ꝛ venit. Certare aūt aduersus icidētes malos animi motus suggestionēq; spernere diaboli: insigne est virtutis ꝛ magni meriti. Nō ergo te conturbēt aliene fantasie de quacūq; materia ingeste. Forte serua propositum et intentionē rectā ad deū. Nec est illusio ꝙ aliquando in excessuȝ subito raperis et statim ad ineptias solitas cordis reuerteris. Illas eniȝ inuite magis pateris ꝙ agis: ꝛ ꝙdiu displicēt ꝛ reniteris / meritū est ꝛ nō perditio. Scito ꝙ antiquus īimicus omnino nititur impedire desideriū tuū in bono: ꝛ ab omni deuoto exercitio euacuare: a sanctorū.s. cultu. a pia passionis mee memoria. a peccatorū vtili recordatione. a propriꝭ cordis custodia. ꝛ a firmo ꝓposito ꝓficiendi in virtute. Multas malas cogitatiōes ingerit vt tediū tibi faciat et horrorē: vt ab oratione reuocet ꝛ sacra lectione. Displicet sibi humilis ꝯfessio. ꝛ si posset a cōmunione cessare faceret. Non credas ei neq; cures illum: licet sepius tibi deceptionis tetenderit laqueos. Sibi imputa cum mala ingerit ꝛ īmunda dicito illi. Uade imūde spūs: erubesce miser: valde immundus es tu qui talia infers auribus meis. Discede a me seductor pessime / non habebis in me partem vllam: sed iesus mecū erit tanꝙ bellator fortis. et tu stabis confusus. Malo potius mori et omnem penā subire ꝙ tibi consentire. Tace ꝛ obmutesce: nō audiam te amplius: licet mihi plures moliaris molestias. Dñs illuminatio mea et salus mea quē timebo? Dñs protector vite mee: a quo trepidabo. Si cōsistant aduersum me castra: nō timebit cor meū. Do

minus adiutor meus: ⁊ redemptor meus. Certa tan
ꝙ miles bonus. ⁊ si interdum ex fragilitate corruis:
resume vires fortiores prioribus: confidens de ampli
ori gratia mea: et multum precaue a vana complacē
tia et superbia. Propter hoc multi in errorem ducun
tur et in cecitatem pene incurabilē q̄siq; labūtur. Sit
tibi in cautelā et perpetuam humilitatem ruina hec
superborum: de se stulte presumentium.

¶ De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

¶ Capitulum octauum.

f Fili vtilius est tibi ⁊ securius deuotionis gra
tiam abscondere nec in altum te efferre nec
multū inde loqui neq; multū ponderare sed
magis temetipsum despicere: ⁊ tanꝙ indigno datam
timere. Non est huic affectioni tenacius inherendū:
que citius potest mutari in ꝯtrariū. Cogita in gratia
ꝙ miser ⁊ inops ee soles sine gratia. Nec est in eo tm̄
spiritualis vite profectus cū consolationis habueris
gratiā sed cū humiliter ⁊ abnegate patiēterq; tuleris
eius subtractionē ita ꝙ tunc ab orationis studio non
torpeas. nec reliqua opera tua ex vsu facienda oino
dyaboli permittas: sed sicut melius potueris ⁊ intel-
lexeris: libenter qđ in te est facias nec ꝓpter aridita
tem seu anxietatem mentis quā sentis te totaliter ne-
gligas. Multi eni sunt: q̄ cū non bene eis successerit:
statim impatiētes fiunt aut desides. Non ei semp est
in potestate hois via eius: sed dei est dare ⁊ consolari
quando vult ⁊ quantū vult ⁊ cui vult: sicut sibi placu
erit ⁊ nō amplius. Quidā incauti ꝓpter deuotionis
gratiam seipsos destruxerunt: quia plus agere volue

runt ꝙ potuerunt: nō pensantes sue paruitatis mensurā: sed magis cordis affectum sequentes ꝙ ratiōis iudiciū. Et qꝛ maiora presūpserunt ꝙ deo placitū fuit idcirco gratiam cito perdiderunt. Facti sunt inopes et viles relicti: qui in celum posuerunt nidum sibi: vt humiliati et depauperati discant nō in alis suis volare sed sub pennis meis sperare. Qui adhuc noui sūt et imperiti in via dñi nisi consilio discretorū se regāt facilius decipi possunt ꝛ elidi. Qꝛ si suū sentire magis sequi ꝙ alijs exercitatis credere voluntierit eis piculosus exitus: si tñ retrahi a ꝓprio conceptu nō valuerint. Raro sibi ipsis sapientes ab alijs regi humiliter patiūtur. Melius est modicū sapere cum humilitate et parua intelligentia: ꝙ magni sentētiarū thesauri cum vana complacentia. Melius est tibi minus habere: ꝙ multū vnde potes supbire. Nō satis discrete agit qui se totum leticie tradit obliuiscēs pristine inopie sue: et casti timoris domini: qui timet gratiam oblatam amittere. Non etiaꝫ satis virtuose sapit qui tempore aduersitatis ꝛ cuiusꝙ grauitatis nimis desperate se gerit ꝛ minus fidenter de me ꝙ opoꝛtet recogitat ac sentit. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit: sepe tempore belli nimis deiectus ꝛ formidolosus reperiet. Si scires semp humilis ꝛ modicus in te pmanere necnō spiritū tuū bene moderare ac regere: non incideres tā cito in periculū ꝛ offensā. Consiliū bonū est vt feruoris spiritu concepto mediteris qd futurū sit abscedente lumine. Qd dū otigerit recogita ꝛ denuo lucē posse reuerti quā ad cautelam tibi: mihi aūt ad gloriā ad tempus subtraxi. Vtilioꝛ ē

enim sepe talis ꝓbatio ꝙ si semper prospera pro tua haberes volūtate. Nam merita non sunt ex hoc estimanda si quis plures visiones aut consolationes ha beat: vel si peritus sit in scripturis aut in altiori pona tur gradu: sed si vera fuerit humilitate fundatus et diuina caritate repletus: si dei honorem pure ⁊ integre semꝑ querat: si seipm̄ nichil reputet ⁊ in veritate despiciat atq; ab alijs etiā despici ⁊ humiliari magis gaudeat ꝙ honorari.

¶ De vili estimatione suĩpsius in oculis dei.

¶ Capitulum nonum.

Loquor ad dn̄m meū cum sim puluis ⁊ cinis Si me amplius reputauero: ecce tu stas cōtra me: et dicūt testimoniū verū iniq̄tates mee nec possū cōtradicere. Si aūt me vilificauero ⁊ ad nichilū redegero ⁊ ab om̄i ꝓpria reputatione defecero atq; sicut sū puluerisauero: erit michi ꝓpicia grā tua et vicina cordi meo lux tua ⁊ oīs estimatio quātulacū q; minima in valle nichileitatis mee submergetur ⁊ peribit ineternū. Ibi ostendes me: michi q̄d sum. q̄d fui: ⁊ de quo veni: q: nichil: ⁊ nesciui. Si michi relinquor: ecce nichil ⁊ tota infirmitas. Si aūt: subito me respexeris statī; fortis efficior ⁊ nouo repleor gaudio. Et mirū valde ꝙ sic repente subleuor: ⁊ tā benigne a te complector qui ꝓprio pondere semꝑ ad ima feror. Facit hoc amor tuus gratis preueniens me ⁊ in tam multis subueniens necessitatibus: a grauibus quoq; custodiēs me piculis ⁊ ab innūeris [vt vere dicā] eripi ens malis. Me siq̄dē male amādo me ꝑdidi ⁊ te solū q̄rendo ⁊ pure amādo me ⁊ te pariter inueni: atq; ex

amore ꝓfundius ad nichilum me redegi. Quia tu'o dulcissime facis mecū supra meritum omne: ⁊ supra id qđ audeo sperare vel rogare. Benedictus sis deus meus quia licet ego oībus bonis sim indignus: tua tamen nobilitas ⁊ infinita bonitas nunq̄ cessat bene facere etiā ingratis ⁊ lōge a te auersis. Cōuerte nos ad te: vt simus grati/ humiles/ et deuoti: quia salus nostra tu es: virtus ⁊ fortitudo nostra.

¶ Qđ omnia ad deum sicut ad finem vltimum sunt referenda. Cp̄m.x.

Fili ego debeo esse finis tu⁹ supremus ⁊ vltimatus si vere desideras esse beatus. Ex hac intentione purificabit̄ affectus tu⁹ sepius ad seipsū ⁊ ad creaturas male incuruatus. Nā si teip̄m in aliquo queris statī in te deficis ⁊ arescis. Omnia ergo ad me principaliter referas: q̄a ego sum q̄ oīa dedi. Sic singula cōsidera sicut ex sūmo bono manā tia: ⁊ ideo ad me tanq̄ ad suā originē cuncta sūt reducenda. Ex me pusill⁹ ⁊ magnus: paup ⁊ diues tanq̄ ex fonte viuo aquā hauriunt viuā: ⁊ qui michi sponte et libere deseruiūt gratiā ꝓ gratia accipient. Qui autē extra me voluerit gloriari vel in aliquo priuato bono delectari: nō stabilietur in vero gaudio neq͂ in corde suo dilatabit: sed multipliciter impedict̄ ⁊ angustiabit. Nichil ergo tibi de bono ascribere debes nec alicui homini virtutē attribuas: sed totū da deo: sine quo nichil habet homo. Ego totū dedi ego totum rehabere volo: ⁊ cū magna districtione gratiarū actiones requiro. Hec est veritas qua fugatur glorie vanitas. Et si intrauerit celestis gratia: ⁊ vera caritas: non

erit aliqua inuidia:nec contractio cordis: nec priuat⁹ a mor occupabit. Uincit enim omnia diuina caritas: et dilatat omnes anime vires. Si recte sapis: in me solo gaudebis:ī me solo sperabis: quia nemo bonus nisi solus deus: qui est super omnia laudandus ⁊ in omnibus benedicendus.

¶ Qd spreto mundo dulce est seruire deo. Cῆm.xi.

n Unc iterū loquar dn̄e ⁊ non silebo: dicam in auribus dei mei dn̄i mei ⁊ regis mei qui est in excelso. O ꝙ magna mltitudo dulcedinis tue dn̄e quā abscondisti timentibus te. Sed quid est amātibus:q̄d toto corde tibi seruientibus? Uere inef fabilis dulcedo contēplationis tue:quā largiris amā tibus te. In hoc maxime ostēdisti dulcedinē caritatis tue:quia cū non essem:fecisti me. ⁊ cū errarem longe a te: reduxisti me vt seruirē tibi: ⁊ precepisti vt diligā te. O fons amoris perpetui q̄d dicā de te:quomodo potero tui obliuisci q̄ mei dignat⁹ es recordari. Etiā postꝙ contabui ⁊ perij:fecisti vltra oēm spem miseri cordiā cum seruo tuo et vltra omne meritū gratiam et amiciciā exhibuisti. Quid retribuā tibi pro gratia ista? Non ei oibus datū est vt oibus abdicatis seculo renūcient ⁊ monasticam vitam assumant. Nunquid magnū est vt tibi seruiam cui omis creatura seruire tenetur? Non magnū michi videri debet seruire tibi sed potius hoc michi magnū ⁊ admirādum apparet ꝙ tam pauperem ⁊ indignū digneris in seruū recipe ⁊ dilectis seruis tuis adiuuare. Ecce oia tua sunt que habeo ⁊ vnde tibi seruio. Uerūtn̄ viceuersa tu magis michi seruis ꝙ ego tibi. Ecce celum ⁊ terra que in mi

nisterio hominis creasti presto sūt et faciunt quotidie quecunqꝫ mādasti. Et hoc parū est. quinetiā angelos in ministerio hominis creasti et ordinasti. Transcen dit aūt hec omnia quia tuipse seruire homini dignatus es et teipsū daturum ꝓmisisti. Quid dabo tibi ꝓ oībus istis milibus bonis. Utinā possem tibi seruire cunctis diebus vite mee: vtinā vel vno die dignum seruitiū exhibere sufficerem. Uere tu es dignus omī seruitio/omni honore et laude eterna. Uere dn̄s meus es et ego pauper seruus tuus: q̄ totis viribus teneor tibi seruire. nec vnq̄ in laudibus tuis debeo fastidire Sic volo sic desidero et quicquid mihi deest tu digneris supplere. Magnus honor: magna gloria tibi seruire et oīa ꝓpter te contēnere. Habebunt eniꝫ gratiā magnā qui sponte se subiecerunt tue sanctissime seruituti. Inuenient suauissimam sancti spiritus cōsolationē: consequētur magnā cordis libertatem: q̄ arctā pro noīe tuo ingrediūtur viā et oēm mundanā neglexerint curam. O grata et iocunda dei seruitus qua homo veraciter efficit liber et sanctus. O sacer status religiosi famulatus qui hoīem āgelis reddit equalē deo placabilem: demonibus terribilem et cūctis fidelibus cōmendabilem. O amplectendū et semp optandum seruitiū quo sūmum ꝓmeret bonum et gaudiū acquirit sine fine mansurum.

¶ Q̄ō desideria cordis examinanda sūt et moderāda.

¶ Capitulum. xij.

Fili oportet te adhuc multa addiscere que nec dum bene didicisti. Que sūt hec dn̄e? Ut desideriū tuum ponas totaliter secundū bn̄placi

citum meum:⁊ tu ipsius amator non sis:sed mee voluntatis cupid⁹ amator ⁊ emulator. Desideria te sepe accendunt et vehemēter impellunt:sed considera an ꝑpter honorem meum:an ꝑpter tuum commodum magis movearis. Si ego sum in causa bene contentus eris quomodocunqꝫ ordinavero. Si autē de proprio quesitu aliquid latꝫ ecce hoc est quod te impedit ⁊ gravat. Cave ergo ne nimium innitaris super desiderio precōcepto me non consulto ne forte postea peniteat: et displiceat quod primo placuit et quasi pro meliore zelasti. Non enīꝫ omnis affectio que videtur bona statim est sequenda sed nec omnis contraria affectio ad primum fugienda. Expedit interdū refrenatione vt etiā in bonis studijs ⁊ desiderijs:ne ꝑ importunitatē mentis distractionem incurras:ne alijs per indisciplinationē scandalū generes:vel etiā ꝑ resistētiam aliorū subito turberis ⁊ corruas. Interdū vero oportet violentia vti et viriliter appetitui sensitivo contraire: nec advertere quid velit caro:et quid non velit: sꝫ hoc magis satagere vt subiecta sit etiā nolēs spiritui: ⁊ tandiu castigari debet et cogi servituti subesse donec parata sit ad oīa:paucisqꝫ cōtentari discat: et simplicibus delectari:nec contra aliqđ incōveniēs murmurare.

¶ De informatione patientie ⁊ luctamine adversus concupiscentias. Cpm.xiij.

Domine domine deus vt audio patientia est michi valde necessaria:multa enim in hac vita accidunt contraria. Nam qualitercūqꝫ ordinavero de pace mea non potest esse sine bello ⁊ do

lore vita mea. Ita ē fili. Non aūt volo te talē querere pacem q̄ tentationib⁹ careat aut cōtraria non sentiat sed tūc etiā estimare te pacem inuenisse: cū fueris va riis tribulatiōibus exercitatus ꝛ in multis ꝯtrarieta tibus ꝓbatus. Si dixeris te nō multa posse pati: quō tūc sustinebis ignem purgatorij? De duobus malis semper minus malū est eligendum. Ut ergo eterna futura supplicia possis euadere mala p̄sētia studeas ꝓ deo equanimiē tolerare. An putas ꝙ hoīes seculi huius nichil aut parū patiantur? Nec hoc inuenies etiaꝫ si delicatissimos quesieris. Sed habēt [inquis] multas delectationes ꝛ ꝓprias sequūtur voluntates ideoqꝫ paruꝫ ponderant suas tribulationes. Esto ꝙ ita sit vt habeant quicquid voluerint sed q̄ diu putas durabit? Ecce quēadmodum fumus deficient abun dantes in seculo ꝛ nulla erit recordatio preteritorum gaudiorum. Sed cum adhuc viuunt non sine amari tudine ꝛ tedio ac timore in eis quiescunt. Ex eadem nanqꝫ re vnde delectationem concipiunt sibi inde do loris penam frequenter recipiunt. Iuste illis fit. quia inordinate delectationes querunt ꝛ sequūtur nō sine amaritudine et cōfusione eas expleant. O q̄ breues q̄ false: q̄ inordinate et turpes omnes sunt. Uerūtū pre ebrietate ꝛ cecitate non intelligunt: sed velut mu ta animalia ꝓpter modicum corruptibilis vite dele ctamentū mortem anime incurrūt. Tu ergo fili post cōcupiscentias tuas non eas et a voluntate tua auer tere. Delectare in dn̄o et dabit tibi petitiones cordis tui. Et eni si veraciter vis delectari ꝛ abūdātius a me cōsolari ecce in contemptu oim mundanorū ꝛ in ab

cissione oīm infirmarū delectationū erit bn̄dictio tua ꝛ copiosa reddetur tibi consolatio. Et quanto plus te ab omni creaturaꝝ solatio subtraxeris tāto in me suauiores et potentiores consolationes inuenies. Sed primo nō sine quadam tristicia et labore certaminis ad has pertinges. Obsistet inolita consuetudo sꝫ meliori consuetudine deuincetur. Remurmurabit caro sed feruore spiritus refrenabitur. Instigabit te ꝛ exacerbabit serpens antiquus: sed oratione fugabitur insuper ꝛ labore vtili aditus ei magnus obstructur.

¶ De obedientia humilis subditi ad exemplum iesu christi. Capitulū. xiiij.

f Ili qui se subtrahere nititur ab obedientia ipse se subtrahit a gratia. Et qui querit habere priuata amittit cōmunia. Qui non libenter ꝛ sponte suo superiori se subdit: signum est ꝙ caro sua necdum pfecte sibi obedit sed sepe recalcitrat et murmurat. Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere si carnē propriā optas subiugare. Citiꝰ nāqꝫ exterior vincitur inimicus si interior homo non fuerit deuastatus. Non est molestior et peior anime hostis ꝙ̄ tu ipse tibi nō bene concordans spiritui. Oportet enim verū te assumere tuiipsius contemptū si vis preualere aduersus carnē et sanguinē. quia adhuc munꝰ inordinate diligis: ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas Sed quid magnum tu qui puluis es ꝛ nihil: si propter deum te subdis homini: quādo ego omnipotens et altissimus qui cūcta creaui ex nihilo me homini propter te subieci humiliter Factus sum oīm humillimus et infimus vt tuā sup

biam mea humilitate vinceres. Disce obtemperare puluis. disce te humiliare terra et limus ꝛ sub oim pedibus incuruare. disce voluntates tuas frangere et ad oiꝫ subiectionē te dare. Exardesce ꝯtra te nec pati aris tumorē in te viuere: sed ita subiectū et paruulū te exhibe vt oēs super te ambulare possint ꝛ sicut lutū plateaꝝ conculcare. Quid habes homo inanis cō queri? Quid sordide peccator potes cōtradicere exprobrantibus tibi qui totiēs deum offendisti: ꝛ totiēs infernum meruisti? Sed pepercit tibi oculus meus qꝛ preciosa fuit aīa tua in cōspectu meo: vt cognosceres dilectionē meā: et gratus semp beneficijs meis existeres: ꝛ ad veram subiectionē ꝫ humilitatem te iugiter dares patiēterqꝫ propriū ꝯtemptū ferres.

¶ De occultis dei iudicijs considerandis ne extollamur in bonis. Capitulū. xv.

Intonas super me iudicia tua dñe. ꝛ timore ac feruore cōcutis oīa ossa mea: et expauescit aīa mea valde. Sto attonitus ꝛ cōsidero quia celi non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis reperisti prauitatē nec tamē pepercisti: quid fiet de me? Ceciderūt stelle de celo: et ego puluis qd presumo? Quoꝝ opera videbantur laudabilia ceciderunt ad infima. ꝛ qui comedebant panem angelorum: vidi siliquis delectari porcoꝝ. Nulla est ergo sanctitas si manū tuam dñe retrahas. Nulla sapientia prodest si gubernare desistas. Nulla iuuat fortitudo: si conseruare desinas. Nulla secura castitas: si eam non protegas. Nulla propria prodest custodia: si non assit tua sacra vigilantia. Nam relicti mergi-

mur et perimus. visitati vero viuimus et erigimur. Instabiles quippe sumus: sed p te confirmamur. te pescimus sed a te accendimur. O q̄ humiliter ꝛ abiecte mihi de meipso sentiendum est q̄ nihilipendendum si quid boni videoꝛ habere. O q̄ profunde me submittere debeo sub abissalibus iudicijs tuis dñe vbi nihil aliud me esse inuenio q̄ nihil ꝛ nihil. O põdus immensum. o pelagus intrãsnatabile vbi nihil de me reperio q̄ in toto nihil. Ubi ē ergo latebra glorie vbi cõfidentia de gloria cõcepta. Absorpta omnis gloria vana in profunditate iudicioꝛum tuoꝛum sup me. Quid est omnis caro in conspectu tuo? Nũquid gloriabitur lutum contra formantem se? Quomodo potest erigi vaniloquio cuius coꝛ in veritate subiectum est deo. Non eum totus mundus erigeret quē sibi subiecit veritas: nec omnium laudantiũ oꝛe mouebitur qui totam spem suã in deo firmauit. Nam ꝛ ipsi qui loquuntur ecce oēs nihil ꝛ deficient cum sonitu verboꝛum. Ueritas autem dñi manet incternum.

¶ Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili. Capitulum. xvi.

Fili sic dicas in omni re. Dñe si tibi placitum fuerit fiat hoc ita. Dñe si sit honoꝛ tuus fiat in nomine tuo hoc. Dñe si mihi videris expedire ꝛ vtile esse probaueris: tũc da mihi hoc vti ad honoꝛe; tuũ: sed si mihi nociuũ foꝛe cognoueris nec aie mee saluti ꝓdesse aufer a me tale desideriũ. Nõ eni oĩe desideriũ a spũ sancto est etia; si hoi videat rectũ aut bonũ. Difficile est ꝓ vero iudicare an spũs bonꝰ aut alienꝰ te impellat ad desiderãdũ hoc vꝉ illõ

an etiā ex ꝓprio mouearis spiritu. Multi in fine sūt decepti qui primo bono spiritu videbantur inducti Igitur semꝑ cū timore dei et cordis humilitate desiderandum est ⁊ petēdum quicquid desiderabile mēti occurrit. maximeqꝫ cū propria resignatione mihi totū cōmittendū est atqꝫ dicendū. Dñe tu scis qualiter melius est fac hoc vel illud sicut volueris. Da quod vis ⁊ q̄tū vis ⁊ quando vis. Fac mecū sicut scis ⁊ sicut tibi magis placuerit ⁊ maior honor tuus fuerit. Pone me vbi vis ⁊ libere age mecū ī oibus. In manu tua ego sū gira et reuersa me per circuitum. En ego seruus tuus paratus ad oia qm̄ nō desidero mihi viuere sed tibi vtinam digne et perfecte.

¶ Oratio pro bn̄placito dei pficiēdo. Capl̄m. xvii.

Concede mihi benignissime iesu gratiā tuā vt mecū sit ⁊ mecū laboret mecumqꝫ vsqꝫ ī finem pseueret. Da mihi semper desiderare et velle quod tibi magis acceptum ⁊ carius placꝫ Tua voluntas mea sit. ⁊ mea volūtas tuā sequatur semper et optime ei concordet. Sit mihi vnū velle ⁊ nolle tecum nec aliud posse velle aut nolle nisi quod vis et nolis. Da mihi oibꝰ mori q̄ in mūdo sunt ⁊ propter te amare contemni et nesciri in hoc seculo. Da mihi super omnia desiderata in te quiescere. et cor meum in te pacificare. Tu vera pax cordis: tu sola requies: extra te omnia sunt dura et inquieta. In hac pace in idipsum hoc est in te vno sūmo et eterno bono dormiam et requiescam. Amen.

¶ Quod verum solatium in solo deo est querendū. Capitulum octauum

Aliquid desiderare vel cogitare possum ad
q solatiū meū nō hic expecto sed in posterū. Qꝛ
si oīa solatia mūdi solus haberē ⁊ oībus de=
liciīs frui possem: certū est qꝛ diu durare nō possent.
Unū nō poterit aīa mea plene cōsolari nec perfecte re
creari nisi in deo cōsolatore pauperū ⁊ susceptore hu=
milium. Expecta modicū aīa mea expecta diuinum
ꝓmissuz: ⁊ habebis abundantiā oīm bonoꝝ in celo.
Si nimis inordinate ista appetis p̄sentia: perdes eter=
na ⁊ celestia. Sint temporalia in vsu. eterna in deside
rio. Nō potes aliquo bono temporali satiari quia ad
hec fruenda nō es creata. Etiā si omnia bona creata
haberes/nō posses esse felix ⁊ beata sed i deo qui cū=
cta creauit tua beatitudo tua et felicitas consistit. nō
equalis videtur et laudatur a stultis mūdi amatori=
bus s; qualē expectāt boni christi fideles et pregustāt
interdū spūales ac mundi corde quorū cōuersatio est
in celis. Uanū est ⁊ breue oē humanū solatiū. Beatū
et verū solatiū quod intus a veritate percipitur. De
uotus homo vbiqꝫ secū fert consolatorem suū iesum
⁊ dicit ad eū. Adesto mihi dn̄e iesu in oī loco ⁊ tēpore
Hec mihi sit cōsolatio libenter velle carere omni hu
mano solatio. Et si tua defuerit ꝯsolatio sit mihi tua
volūtas ⁊ iusta ꝓbatio pro summo solatio. Nō enim
imperpetuū irasceris necꝫ in eternum cōminaberis.

¶ Quod oīs solicitudo in deo ponēda est. Ca. xix.

Fili sine me tecuz agere qd volo. ego scio qd
f expediat tibi. Tu cogitas vt homo in mul=
tis sentis sicut tibi humanus suadet affect⁹.
Domine veruz est qd dicis. Maior est solicitudo tua

pro me q̄ oīs cura quā ego possum gerere ꝑ me. Ni
mis eniȝ casualiter stat qui nō proijcit omnē sollicitu
dinē suam in te. Dn̄e dūmodo voluntas mea recta ⁊
firma permaneat fac de me quicquid tibi placuerit
Non eniȝ potest esse nisi bonū quicq̄d de me feceris
Si me vis esse in tenebris sis benedictus. ⁊ si me vis
esse in luce iterū sis benedictus. Si me digneris cō=
solari sis benedictus. ⁊ si me vis tribulari eque semꝑ
benedictus. Fili sic oportet te stare si mecū d̄sideras
ambulare. Ita prōptus debes esse ad patiendū sicut
ad gaudendū. Ita libēter debes esse inops ⁊ pauper
sicut plenus ⁊ diues. Dn̄e libēter patiar ꝑ te quicq̄d
volueris venire suꝑ me. Indifferēter volo de manu
tua bonū ⁊ malū: dulce ⁊ amarꝫ: letū ac triste suscipe
re. ⁊ pro oībus michi contingentibus gratias agere.
Custodi me ab omni peccato ⁊ nō timebo mortē nec
infernū dūmodo ineternū non me proijcias nec de=
leas me de libro vite nou michi nocebit quicquid ve=
nerit tribulationis super me.

¶ Quod temporales miserie christi exemplo equa=
nimiter sunt ferende. Capitulū. xx.

Fili ego descēdi de celo pro tua salute: susce
pi tuas miserias nō necessitate sed caritate
trahente vt patientiā disceres: ⁊ tpales mi=
serias non indignanter ferres. Nam ab hora ortus
mei vsqꝫ ad exitum in cruce nō defuit michi toleran
tia doloris. defectū reꝝ tēporaliū magnū habui: mul
tas querimonias de me frequēter audiui/ɔfusiones
⁊ opprobria benigne sustinui: ꝑ bn̄ficijs ingratitudi
nē recepi: ꝑ miraculis blasphemias: ꝑ doctrina re=

prehensiones. Dñe qui fuisti patiens in vita tua ĩ hoc maxime implẽdo p̃ceptũ patris tui dignũ est vt ego misellus peccator secũdum voluntatẽ tuã patienter me sustineã ⁊ donec ip̃e volueris onus corruptibilis vite pro salute mea portẽ. Nã si onerosa sentit̃ p̃sens vita facta ẽ tñ iã p grãm tuã valde meritoria atq₃ exẽplo tuo ⁊ sanctorũ tuorũ vestigijs infirmis tolerabilior ⁊ clarior. s₃ ⁊ multo magis ɔsolatoria q̃ olim ĩ lege veteri fuerat: cũ porta celi clausa persisteret ⁊ obscurior etiã via videbatur: qñ tã pauci regnũ celorũ q̃rere curabãt sed neq₃ q̃ tũc iusti erãt ⁊ saluãdi ante passionẽ tuã ⁊ sacre mortis debitũ celeste regnũ poterãt introire. O quãtas tibi gratias teneor referre q̃ rectam ⁊ bonã viã dignat⁹ es michi ⁊ cũctis fidelib⁹ ad eternũ regnũ tuũ ostẽdere. Nã via tua via nr̃a ⁊ p sanctã patiẽtiã ambulam⁹ ad te qui es corona nr̃a. Nisi tu nos p̃cessisses ⁊ docuisses q̃s sequi curaret. Heu q̃ti longe retroq₃ manerẽt nisi tua p̃clara exẽpla inspicerẽt. Ecce adhuc tepescim⁹ auditis tot signis tuis ⁊ doctrinis: q̃d fieret si tm̃ lumẽ ad sequẽdũ te nõ haberem⁹.

¶ De tolerantia iniuriarum et quis verus patiens probetur. Capitulum. xxi.

Quid est quod loqueris fili? Cessa conqueri. Considera meam et aliorum sanctorum passionem. Nondum vsq₃ ad sanguinem restitisti. Parum est quod tu pateris in comparatione eorum qui tam multa passi sunt tam fortiter temptati: tam grauiter tribulati: tam multipliciter probati ⁊ exercitati. Oportet te igitur aliorũ grauiora ad mentem reducere vt leuius feras tua minima. Et si

tibi minima nō videnť vide ne ⁊ hoc tua faciat ĩpatiē
tia. Siue tamen pua siue magna sint: stude cūcta pa
tienter ferre. Quāto melius te ad patiēdū disponis
tanto sapientius agis ⁊ amplius promereris. ⁊ feres
leuius animo et vsu ad hoc nō segniter paratus. Nec
dicas nō valeo hoc ab homine tali pati: nec huiusce=
modi mihi patienda sunt. graue enim intulit damnū
⁊ improperat mihi que nunq̄ cogitaueram sed ab alio
libenter patiar ⁊ sicut patienda videro. Insipiēs est
talis cogitatio que virtutē patientie nō cōsiderat nec
a quo coronanda erit: sed magis psonas et offensas
sibi illatas perpendit. Nō est verus patiens qui non
vult pati nisi quantū sibi visū fuerit ⁊ a quo sibi pla=
cuerit. Uerus autē patiēs nō attendit a quo homine
vtrū a prelato suo an ab aliquo equali aut inferiori.
vtrū a bono ⁊ sancto viro vel a puerso et indigno ex=
erceatur: sed indifferenter ab oī creatura quātūcūq̄
⁊ quotienscūq̄ ei aliquid aduersi acciderit totū hoc
grauiter de manu dei accipit et ingens lucrū reputat
quia nihil apud deū quantumlibet paruum pro deo
tamē passū poterit sine merito transire. Esto igitur
expeditus ad pugnam si vis habere victoriam. Sine
certamine nō poteris venire ad patientie coronam.
Si pati non vis recusas coronari: si aūt coronari desi=
deras certa viriliter sustine patiēter. Sine labore nō
tēditur ad requiē: nec sine pugna puenit ad victoriā.
Fac mihi dñe possibile per gratiā quod mihi impos
sibile videtur per naturā. Tu scis q̄ modicum pos=
sum pati et q̄ cito deiicior leui exurgente aduersita=
te. Efficiatur mihi quelibet exercitatio tribulatio=

nis pro nomine tuo amabilis ⁊ optabilis. nam pati ⁊ vexari pro te valde salubre est anime mee.

¶ De confessione proprie infirmitatis et huius vite miserijs. Cpm. xxij.

Onfiteor aduersū me iusticiam meā cōfitebor tibi dn̄e infirmitatem meā. Sepe parua res est q̄ me deijcit ⁊ cōtristat. Propono me fortiter actuꝝ: sed cū modica tentatio venerit magna michi fit angustia. Valde vilis quandoqꝫ res est vnde grauis tentatio prouenit et dum puto me aliquantulum tutū cum non sentio inuenio me nōnunq̄ pene deuictuꝫ ex leui flatu. Vide ergo domine humilitatē meā et fragilitatem tibi vndiqꝫ notā. Miserere mei et eripe me de luto vt non infigar non permaneā deuictus vsquequaqꝫ. Hoc est qđ me frequenter reuerberat ⁊ corā te cōfundit ꝙ tam labilis suꝫ ⁊ infirmus ad resistendū passionibus. Et si non omnino ad consensionē trahit tñ michi etiā molesta ⁊ grauis est eoꝝ insectatio ⁊ tedet valde sic quotidie viuere in lite. Ex hinc nota fit michi infirmitas mea q: multo facilius irruunt abhominande semper fantasie q̄ discedunt. Utinaꝫ fortissime deus israel zelator aiarū fidelium respicias serui tui laborem ⁊ dolorem: assistasqꝫ illi in omnibus ad quecunqꝫ perrexerit. Robora me celesti fortitudine neqꝫ vetus homo misera caro spūi necdū plene subiecta valeat dn̄ari aduersꝰ quā certare oportebit q̄diu spirat̄ in hac vita miserrima. Heu qualis est hec vita vbi nō desunt tribulationes ⁊ miserie/ vbi plena laqueis ⁊ hostibus sunt oīa. Nā vna tribulatōe seu tentatione recedente alia accedit sed adhuc prio

re durante cõflictu aliĵ plures supueniũt ⁊ insperate. Et quõ potest amari vita habens tantas amaritudines ⁊ tot subiecta calamitatibus ⁊ miseriĵs. Quomõ etiã dicit vita tot generans mortes et pestes: et tamẽ amat ⁊ delectari i ea a multis querit. Reprehenditur freqnter mũdus q̄ fallax sit ⁊ vanus: nec tñ facile relinquit cũ ꝯcupiscẽtie carnis dñant. Sed alia trahũt ad amandũ: alia ad ꝯtẽnendũ. Trahũt ad amorẽ mũdi desideriũ carnis: desideriũ oculoꝝ: ⁊ supbia vite. sȝ pene ac miserie seqntes ea odiũ mũdi pariũt ⁊ tediũ Sed vincit ꝓh dolor delectatio parua mentẽ mũdo deditã: ⁊ esse sub sensibus delicias reputat: qꝛ dei suauitatẽ ⁊ internã virtutis amenitatẽ nec vidit nec gustauit. Qui aũt mundũ pfecte ꝯtemnũt ⁊ deo viuere sub sancta disciplina student: isti diuinã dulcedinem veris abrenũciatoribus ꝓmissam non ignorant: et q̄ grauiter mundus errat ⁊ varie fallitur vident.

¶ Qđ in deo sup oĩa bona ⁊ dona requiescendũ est.

¶ Capitulum. xxiĵ.

Uper oĩa ⁊ in omĩbus requiesce aĩa mea in dño semp: qꝛ ipse est sanctoꝝ eterna requies Da michi dulcissime ⁊ amãtissime iesu in te sup oẽm creaturã reqescere. sup oẽȝ salutem ⁊ pulcritudinẽ: sup oẽm gloriã et honorẽ sup oẽm potentiã et dignitatẽ: super oẽm sciam ⁊ subtilitatẽ: sup oẽs diuitias ⁊ artes: super oẽm leticiã ⁊ exultationẽ: sup oẽm famã ⁊ laudẽ: sup oẽm suauitatẽ ⁊ consolationẽ: sup oẽm spem ⁊ ꝓmissionẽ: super oẽ meritũ et desideriũ sup oĩa dona ⁊ munera q̄ potes dare ⁊ infũdere: sup omne gaudiũ ⁊ iubilationẽ quam potest mens cape

re ⁊ sentire. Deniqꝫ sup oēs angelos et archangelos et sup oēm exercitū celi: sup oia visibilia ⁊ inuisibilia et super oē quod tu deus meus non es: quia tu deus meus sup oia optimus es. tu solꝰ altissimus. tu solus potentissimus. tu solus sufficientissimꝰ ⁊ plenissimus tu solus suauissimus et solaciosissimus. tu solus pulcerrimus ⁊ amātissimus. tu solus nobilissimus ⁊ gloriosissimus sup oia: in quo cuncta bona simul pfecte sunt/ fuerunt/ ⁊ erūt atqꝫ ideo minus est ⁊ insufficiēs quicq̄d pter teipsū michi donas vt de teipso reuelas vel pmittis te non viso nec plene adepto. Quoniam quidē non potest cor meū veraciter requiescere nec totaliter ꝯtentari nisi in te requiescat: ⁊ oia dona oēmqꝫ creaturam trāscendat. O mi dulcissime sponse iesu xp̄e amator purissime dn̄ator vniuerse creature quis michi det pēnas vere libertatis advolandū ⁊ pausandū in te. O qn̄ ad plenū dabit̄ vacare michi ⁊ videre q̄ suauis es dn̄e deus meus. Quādo ad plenū recolligā me in te vt pre amore tuo non sentiam me: sed te solum sup oēm sensū ⁊ modū in modo non oibus noto? Nunc aūt frequent̄ gemo ⁊ infelicitatem meā cuꝫ dolore porto: qꝛ multa mala in hac valle miseriarum occurrunt q̄ me sepius cōturbant/ cōtristant ⁊ obnubilant: sepius impediunt/ distrahunt/ alliciunt: et implicāt ne liberū habeam accessū ad te/ ne iocūdis fruar amplexibus presto semper beatis spiritibus. Moueat te suspiriū meū: et desolatio multiplex in terra. O iesu splendor eterne glie solamen pegrināntis aīe apud te est os meū sine voce: ⁊ silentiū meū loquit̄ tibi. Usqꝫquo tardat venire dn̄s meus. Ueniat ad me

pauperculũ ſuum ⁊ letũ faciat. Mittat manũ ſuam ⁊ me miſerũ eripiat de omni ãguſtia. Ueni veni quia ſine te nulla erit quieta dies aut hora: quia tu leticia mea: ⁊ ſine te vacua ẽ menſa mea. Miſer ſũ ⁊ quodã modo incarceratus ⁊ cõpedib⁹ grauatus donec luce preſentie tue me reficias ac libertati dones: vultũq amicabilẽ demõſtres. Querant alij ꝓ te aliud qđcũ q libuerit: ⁊ michi aliud interim nil placet nec placebit niſi tu deus meus: ſpes mea ſalus eterna. Nõ reticebo nec depcari ceſſabo donec gratia tua reuertat mihiq intus loquaris. Ecce aſſum. Ecce ego ad te qr inuocaſti me. lacrime tue ⁊ deſideriũ anime tue humiliatio tua ⁊ contritio cordis inclinauerunt me ⁊ adduxerunt ad te. Et dixi dñe inuocaui te/ et deſideraui frui te paratus oĩa reſpuere propter te. Tu eñi prior excitaſti me vt quererem te. Sis ergo bñdictus dñe qui feciſti hanc bonitatem cuȝ ſeruo tuo ſecundum multitudinem miſericordie tue. Quid habet vltra dicere dñe ſeruus tuus coram te niſi vt hũiliet ſe valde ante te memor ſemp ꝓprie iniquitatis ⁊ vilitatis. Nõ eniȝ eſt ſimilis tui in cũctis mirabilibus celi et terre. Sunt opera tua bona valde dñe: iudicia vera ⁊ ꝓuidentia tua regunt vniuerſa. Laus ergo tibi ⁊ gloria o patris ſapientia te laudet et benedicat os meũ/ aĩa mea/ et cuncta creata ſimul.

¶ De recordatione beneficiorum dei multiplicium.
¶ Capitulum. xxiiij.

Aperi dñe cor meũ in lege tua: ⁊ in preceptis
a tuis doce me ambulare. Da michi itelligere
voluntatem tuam: et cum magna reuerẽtia

ac diligenti consideratione beneficia tua tam in generali q̃ in speciali memorari: vt digne tibi exhic valeã gratias referre. Sed scio ꝛ confiteor nec ꝑ minimo puncto me posse debitas gratiaꝝ laudes persoluere. Minor ego sum oībus bonis michi prestitis: ꝛ cũ tuã nobilitatem attendo: deficit pre magnitudine illius spiritus meus. Omnia que in anima habemus et in corpore ꝛ quecunq; exterius vel interius naturaliter vel supernaturaliter possidemus: tua sunt beneficia: et te benefactorem piũ ac bonum commẽdat: a quo bona cuncta accepimus. Et si alius plura: alius pauciora accepit: omnia tñ tua sũt: et sine te nec minimũ haberi potest. Ille qui maiora accepit nõ potest merito suo gloriari nec super alios extolli nec minori insultare: quia ille maior ꝛ melior qui sibi minus ascribit et in regratiãdo humilior est atq; deuotior. Et qui oībus viliorẽ se existimat ꝛ indigniorẽ se iudicat aptior est ad ꝑcipiendũ maiora. Qui autẽ pauciora accepit contristari nõ debet: nec indignãter ferre neq; ditiori inuidere: sed te potius attendere: ꝛ tuam bonitatem maxime laudare: q̃ tã affluenter tã gratis tã libẽter sine personaꝝ acceptione tua munera largiris. Oīa ex te/et ideo in omnibus es laudãdus. Tu scis quid vnicuiq; donari expediat: et cur iste minus ꝛ ille amplius habeat: non nostrum s; tuũ est hoc discernere: apud quem singulorũ diffinita sunt merita. Unde dñe deus ꝑ magno etiã reputo bñficio nõ multa habere vnde exterius ꝛ ſm hoïes laus ꝛ gloria appeat: ita vt quis cõsiderata paupertate et vilitate persone sue nõ modo grauitatẽ aut tristiciã vel deiectionem inde cõ

cipiat: sed potius consolationē ꝛ hilaritatē magnam quia tu deus pauperes ꝛ humiles: atq; huic mundo despectos tibi elegisti in familiares ꝛ domesticos. Testes sūt ipsi apostoli quos principes super oēm terrā cōstituisti: fuerunt tñ sine querela cōuersati in mūdo taz humiles ꝛ simplices sine oī malicia ꝛ dolo: vt etiā pati cōtumelias gauderent ꝓ nomine tuo ꝛ que mūdus abhorret ipsi amplecterent affectu magno. Nichil ergo amatorem tuū ꝛ cognitorē beneficiorꝫ tuorꝫ ita letificare debet sicut voluntas tua in eo ꝛ bñplacitum eterne dispositionis tue: de qua tantū contētari debet et consolari: vt ita libenter velit esse minimus sicut aliquis optaret esse maximus: et ita pacificus ꝛ cōtentus in nouissimo sicut in loco primo: atq; ita libenter despicabilis ꝛ abiectus nullius quoq; nois et fame: sicut ceteris honorabilior ꝛ maior in mūdo. Nā volūtas tua ꝛ amor honoris tui oīa excedere debet et plus eum consolari magisq; placere ꝙ oīa beneficia sibi data vel danda.

¶ De quattuor magnā importātibus pacē. Cp̄z. xxv.

f Ili nunc docebo te viam pacis ꝛ vere libertatis. Fac dñe quod dicis: q̄a hoc michi gratum est audire. Stude fili alterius potius facere volūtatem ꝙ tuā. Elige semꝑ minus ꝙ plus habere. Quere semper inferiorē locum ꝛ oībus subesse Opta semper ꝛ ora vt voluntas dei integre in te fiat. Ecce talis homo ingredit fines pacis ꝛ quietis. Domine sermo tuus iste breuis multū in se cōtinet perfectionis. paruus est dictu: sed plen⁹ sensu ꝛ vber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri: non debe-

ret tam facilis in me turbatio oriri: naz quotiens me impacatū sentio ꝛ grauatū ab hac doctrina me recessisse inuenio. Sed tu qui oia potes et anime ꝓfectuz semper diligis: adauge maiorē gratiam vt possiz tuū complere sermonem et meā perficere salutem.

¶ Oratio contra cogitationes malas. Capm. xxvi.

D Omine deus meus ne elongeris a me. deus meus in auxiliū meum respice. quoniā insurrexerūt in me cogitationes vane: et timores magni affligentes aiam meā. Quō ptrāsibo illesus quō pfringā eam? Ego inquit ante te ibo ꝛ gloriosos terre humiliabo. aperiā ianuam carceris: ꝛ archana secretorum reuelabo tibi. Fac dn̄e vt loq̄ris ꝛ fugiāt a facie tua omnes inique cogitationes. Hec est spes ꝛ vnica consolatio mea ad te in omni tribulatone confugere: tibi confidere: ex intimo inuocare ꝛ patienter consolationem tuam expectare.

¶ Oratio ꝓ illuiatiōe mentis deuotissia. Capm. xxviij.

C Larifica me bōe iesu claritate eēni luminis et educ de hītaculo cordis mei tenebras vniuersas. Cohibe euagationes multas ꝛ elide vim faciētes tentatiōes. Pugna fortiter ꝓ me et expugna malas bestias: ꝯcupiscētias dico illecebrosas: vt fiat pax i ꝟtute tua ꝛ abūdātia laudis tue resonet in aula sancta: hoc ē in ꝯscia pura. Impera ventis et tēpestatibꝰ. dic mari quiesce. dic aq̄loni ne flaueris: ꝛ erit tranq̄llitas magna. Emitte lucē tuā ꝛ ꝟitatē tuā vt luceat sup terrā: q: terra sū inanis et vacua donec illumies me. Effūde grāz tuā desup: pfūde cor meū grā celesti: ministra deuotionis aquas ad irrigandaz

faciem terre ad producendū fructum bonū ꝛ optimū. Eleua mentē pressam mole peccatorū: et ad celestia totū desiderium meū suspende: vt gustata suauitate superne felicitatis pigeat de terrenis cogitare. Rape me ꝛ eripe ab omni creaturarū indurabili consolatione: quia nulla res creata appetitum meum plenarie valet quietare ꝛ consolari. Junge me tibi inseparabili dilectionis vinculo: quoniā tu solus amanti sufficis: et absq͂ te friuola sunt vniuersa.

¶ De euitatione curiose inquisitionis super alterius vita. Cpm.xxviij.

f Jli noli esse curiosus: nec vacuas gerere sollicitudines. Quid hoc vel istud ad te? tu me sequere. Quid eni ad te: vtrū ille sit talis vel talis: aut iste sic agit vel loquit? Tu nō indiges respōdere p alijs: sed p teipso rationē reddes. Quid ḡ te implicas? Ecce ego oēs cognosco ꝛ cuncta q̄ sub sole fiunt video ꝛ scio q̄liter cū vnoq̄q͂ sit. quid cogitet: qd velit et ad quē finem tendat eius intentio. Michi igr̄ cōmittenda sunt oīa: tu vero serua te in bona pace ꝛ dimitte agitantem agitare quantū voluerit. Ueniet super eum quicquid fecerit vel dixerit: q̄a me fallere non potest. Non sit tibi cure de magni noīs vmbra ꝛ non de multorum familiaritate nec de priuata hoīm dilectione. Jsta eni generant distractiōes ꝛ magnas in corde obscuritates. Libenter loquere tibi verbum meū ꝛ abscōdita reuelarē: si aduentū meū diligenter obseruares ꝛ ostiū cordis michi aperires. Esto puid⁹ et vigila in orationibus et humilia te in omnibus.

¶ Jn q̄bus firma pax cordis et verus pfectus cōsistit

Capitulum.xxix.

Ili ego locutus sum. Pacē relinquo vobis
F pacē meā do vobis. nō quō mūdus dat ego
do vobis. pacē oēs desiderant: sed q̄ ad ve-
ram pacē ptinēt nō oēs curāt. Pax mea cū humilib9
et mansuetis corde. Pax tuā erit in multa patientia
Si me audieris ⁊ vocē meā secutus fueris poteris
multa pace frui. Quid igitur faciā? In omni re attē
de tibi quid facias ⁊ quid dicas: ⁊ oēz intentionē tuā
ad hoc dirige vt mihi soli placeas: ⁊ extra me nihil cu
pias vel queras: sz et de aliorum dictis vel factis nil
temere iudices: nec cū rebus tibi nō cōmissis te im-
plices. ⁊ poterit fieri vt parū vel raro turberis. Nun
q̄ autē sentire aliquā turbationē nec pati aliquā cor
dis vel corporis molestiā non est presentis temporis
sed status eterne quietis. Nō ergo estimes te veram
pacē īuenisse si nullā senseris grauitatē: nec tūc totū
esse bonū si nemīnē pateris aduersariū. nec hoc esse
perfectū si cūcta fiunt secundū tuū affectū. neq3 tunc
aliquid magni te reputes/aut specialiter dilectū esti-
mes si in magna fueris deuotione atq3 dulcedine. qr
in istis nō cognoscitur verus amator virtutis: nec in
istis consistit profectus et perfectio hominis. In quo
ergo dn̄e? In offerēdo te ex toto corde tuo voluntati
diuine nō querendo que tua sunt nec in paruo nec ī
magno: nec in tempore: nec in eternitate ita vt in vna
equali facie in gratiarū actione permaneas inter p-
spera ⁊ cōtraria: oīa equa lance pensando. Si fueris
tam fortis et longanimis in spe vt subtracta interio-
ri consolatione etiā ad ampliora sustinenda cor tuū

ꝓparaueris:nec te iustificaueris ⁊ sctū̄ laudaueris tūc ī vͣa ⁊ recta via pacis ābulas:⁊ spes ī dubitata erit ꝙ rursꝰ ī iubilo faciē meā sis visurꝰ. Qd̄ si ad plenū tuī ipsius cōtemptū ꝑueneris:scito ꝙ tūc abūdantia pacis ꝑfrueris scd̄m possibilitatē tui incolatus.

¶ De eminētia libere mētis : ⁊ ꝙ supplex oratio magis meretur ꝗ̄ lectio. Capitulū.xxx.

Domine hoc opus est perfecti viri nūꝗ̄ ab intentione celestiū animū relaxare ⁊ inter multas curas quasi sine cura transire: non more torpentis:sed prerogatiua quadam libere mētis nulli creature inordinata affectione adherendo. Obsecro te piissime deus meus preserua me a curis huius vite ne nimis implicer a multis necessitatibꝰ corporis ne voluptate capiar ab vniuersis anime obstaculis:ne molestijs fractus deijciar. nō dico ab his rebus quas toto affectu ambit vanitas mundana: sed ab his miserijs q̄ animā serui tui cōmuni maledicto mortalitatis penaliter grauant et retardant in libertatem spiritus quotiens libuerit valeat introire. O deus meus dulcedo ineffabilis verte michi in amaritudinem omnem cosolationē carnalem:ab eternorum amore me abstrahentē: ⁊ ad se intuitu cuiusdaꝫ boni delectabilis presentis male allicientē. Non me vincat deus meus non vincat caro ⁊ sanguis:nō me decipiat mūdus ⁊ breuis gloria eius. nō me supplantet diabolus ⁊ astutia illius. Da michi fortitudinem resistendi/patientiā tolerandi: cōstantiā perseuerandi. Da pro oībus mundi cōsolationibus suauissimaꝫ spūs tui vnctionē:⁊ ꝓ carnali amore tui noīs infun=

de amorē. Ecce cibus potus vestis ac cetera vtensilia ad corporis sustētaculū ptinentia feruēti spiritui sūt onerosa. Tribue talibus fomētis temperate vti non desiderio nimio implicari. Abijcere omnia nō licet: q2 natura sustentāda est: requirere aūt superflua ⁊ q̄ magis delectant: lex sancta prohibet. nam alias caro aduersus spiritū insolesceret. Inter hec queso man9 tua me regat ⁊ doceat ne quid nimiū fiat.

¶ Quod priuatus amor a summo bono maxime retardat. Capitulum. xxxi.

Fili oportet te dare totū pro toto ⁊ nichil tui ipsius esse. Scito q2 amor tui ipsius magis nocet tibi q̄ aliqua res mundi. Secundum amorē ⁊ affectū quē geris quelibet res plus vel minus adheret. Si fuerit amor purus tuus simplex et bñ ordinatus: eris sine captiuitate rex. Noli cōcupiscere qđ nō licet habere. Noli hr̄e qđ te pōt īpedire ⁊ libertate interiori priuare. Mirx q2 nō ex toto fūdo cordis teipsuz michi cōmittis cū oibus q̄ desiderare potes vel habere. Quare vano merore cōsumeris? Cur superfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitū meū ⁊ nullū patieris detrimentū. Si queris hoc vel illud ⁊ volueris esse ibi vł ibi propter tuū cōmodū et ꝓpriū bñplacitū mag9 habēdū: nūq̄ eris in q̄etudine nec liber a solicitudine: q2 in oī re reperiet aliq̄s defectus: ⁊ in oī loco erit qui aduerset. Iuuat igit nō q̄libet res adepta vel multiplicata exteri9: sed potius ꝯtempta ⁊ decisa ex corde radicit9. Qđ nō tātum de cēsu eris ⁊ diuitiax intelligas: sed de honoris etiā ābitu ac vane laudationis desiderio que oīa trāseūt cū

mundo. Munit parum locus si deest spirit⁹ feuoris. Nec diu stabit pax illa quesita forinsec⁹: si vacat a vero fundamēto status cordis. hoc est nisi steteris ī me. permutare te potes sed nō meliorare. Nā occasione orta ⁊ accepta inuenies qd fugisti ⁊ amplius.

¶ Orō p purgatiōe cordis ⁊ celesti sapiētia. Ca. xxvij.

Confirma me deus per gratiā sancti spiritus da virtutem corroborari in interiori homine ⁊ cor meum ab omni inutili solicitudine ⁊ angore euacuare: nec varijs desiderijs trahi cuiuscunq rei vilis aut preciose: sed oīa inspicere sicut [illegible] transeuntia ⁊ me pariter cū illis transiturū. quia nihil permanēs sub sole nisi omnia vanitas et afflictio spirit⁹ O q̄ sapiens qui ita considerat. Da mihi dn̄e celestē sapientiā vt discam te super omnia querere ⁊ iuenire super omnia sapere ⁊ diligere / et cetera secundū ordinem sapientie tue prout sunt intelligere. da prudenter declinare blandientem: et patienter ferre aduersantem. quia hec magna sapientia nō moueri omni vento verborū: nec autem male blandienti prebere syreni: sic enim incepta pergitur via secure.

¶ Contra linguas obtrectatorū Caplm. xxviij.

Fili nō egre feras si quidā de te male senserint et dixerint quod nō libēter audias. Tu deteriora de teipō sentire debes: ⁊ neminē infirmiorem te credere. Si ambulas ab intra: nō multum ponderabis volantia verba. Est non parua prudentia silere in tempore malo et introrsus ad me cōuerti nec humano iudicio disturbari. non sit pax tua in corde hominū siue eni bene siue male īterpietati

fuerit non es igitur alter homo. Ubi est vera pax et vera gloria? Nōne in me? Et qui nō appetit hominibus placere nec displicere timet: multa perfruet pace. Ex inordinato amore ꝛ vano timore oritur oīs inquietudo cordis et distractio sensuum.

¶ Qualiter instante tribulatione deus inuocandus est et benedicendus. Capitulū. xxxiiij.

Sit nomē tuū dn̄e benedictū in secula: qui voluisti hanc tentationē ꝛ tribulationē venire super me. Non possum eā effugere: sed necesse habeo ad te confugere vt me adiuues et in bonum michi cōuertas. Dn̄e modo sum in tribulatione et non est cordi meo bene: sed multū vexor a presenti passione. Et nūc pater dilecte quid dicam? Deprehensus sum inter angustias: saluifica me ex hora hac. Si propterea veni in hanc horam vt tu clarificeris cum fuero valde humiliatus et per te liberatus. Complaceat tibi dn̄e vt eruas me: nam ego pauper quid agere possum: ꝛ quo ibo sine te? Da patiētiam dn̄e etiā hac vice. Adiuua me deus meus ꝛ nō timebo quantūcūqꝫ grauatus fuero. Et nūc inter hec ꝗd dicā? Domine fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari ꝛ grauari. Oportet vtiqꝫ vt sustineam. ꝛ vtinā patienter: donec transeat tēpestas ꝛ melius fiat. Potens est aūt oīpotens manus tua etiā hāc tentationē a me auferre et eius impetū mitigare: ne penitꝰ succumbā queadmodū et priꝰ sepe egisti mecū deꝰ meꝰ misericordia mea. Et quāto michi difficilius: tanto tibi facilior est hec mutatio dextre excelsi.

¶ De diuino petendo auxilio et confidentia recupe

tande gratie. Capitulū.xxxvi.

Illi ego dn̄s cōfortans in die tribulationis.

f Uenias ad me cū tibi nō fuerit bene. Hoc ē qđ maxime impedit ɔsolationē celestē quia tardius ɔuertis te ad orationē. Nā anteq̄ me intēte roges: multa interī solatia queris: ⁊ recreas te in externis. Ideoq̄ fit vt parū oīa ꝓsint donec auertas q: ego sum qui eruo sperātes in me: nec est extra me valēs ɔsilium neq̄ vtile: sed neq̄ durabile remediū. Sed iā resumpto spiritu post tēpestatē recōualesce in luce miserationū meaꝝ q: prope sū (dicit dn̄s) vt restaurē vniuersa: nō solū integre sed et abūdanter ⁊ cumulate. Nunqd michi quicq̄ est difficile: aut ero similis dicenti ⁊ nō facienti? Ubi est fides tua. Sta firmiter et perseueranter. Esto longanimis ⁊ vir fortis veniet tibi cōsolatio in tempore suo. Expecta me expecta: veniā et curabo te. Temptatio est que te vexat et formido vana que te exterret. Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus: nisi vt tristitiam super tristitiā habeas. Sufficit diei malicia sua. Uanum est ⁊ inutile de futuris cōturbari vel gratulari que forte nunq̄ euenient. Sed humanum est huiusmodi imaginationibus illudi: ⁊ parui adhuc animi signum tā leuiter trahi a suggestione inimici. Ipse enī nō curat an veris an falsis illudat ⁊ decipiat: ⁊ vtꝝ presentiū amore aut futurorū formidine prosternat. Non ergo turbetur cor tuū neq̄ formidet. Crede in me ⁊ in misericordia mea habeto fiduciā. Quādo tu te elōgatū estimas a me: sepe sū ꝓpinquior. Quādo tu estimas totū perditum: tunc sepē magis merendi

instat lucrū. Nō est totū perditū qñ res accidit in contrariū. Nō debes iudicare secūdū presens sentire: nec sic grauitati alicui vndecūq; venienti inherere et accipere: tanq̄ oīs spes sit ablata emergēdi. Noli putare te derelictū ex toto: q̄uis ad tēpus miserī tibi aliquā tribulationē. sic enī trāsit ad regnū celorū. ꝛ hoc sine dubio magis expedit tibi et ceteris seruis meis vt exercitemini aduersis: q̄ si cūcta ad libitū haberetis. Ego noui cogitationes abscōditas: q2 multū expedit pro salute tua vt interdū sine sapore relinquaris ne forte eleueris i bono successu ꝛ tibi ipsi placere velis i eo quod nō es. Quod dedi auferre possū ꝛ restituere cū michi placuerit. Cū dedero meū est. cū subtraxero tuū nō tuli. q2 meū est oīne datū bonū: ꝛ oē donū perfectū. Si tibi admisero grauitatē: aut quālibet cōtrarietatē: nō indigneris neq; ꝯcidat cor tuū: ꝛ ego cito subleuare possum: et omne onus in gaudiū trāsmutare. Verūtamē iustus sū: ꝛ recōmendabilis multū cū sic facio tecū. Si recte sapis et i ꝟitate aspicis: nunq̄ debes propter aduersa tā deiecte ꝯtristari sed magis gaudere ꝛ gratias agere: immo hoc vnicū reputare gaudiū q̄ affligēs te doloribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater ego diligo vos dixi dilectis discipulis meis quos vtiq; non nisi ad gaudia temporalia sed ad magna certamina. nō ad honores sed ad despectiones. nō ad ociū: sed ad labores. nō ad requiē: sed ad afferendū fructū multum in patiētia. Horum memento fili mi verborum.

¶ De neglectu omnis creature vt creator possit inueniri. Capitulū. xxxvi.

Domine mi adhuc bene indigeo maiori gratia: si debeā peruenire vbi me nemo poterit nec vlla creatura impedire. Nā q̄diu res aliqua me retinet nō possuz libere ad te volare. Cupiebat libere volare qui dicebat. Quis dabit michi pēnas sicut colūbe ꝛ volabo ꝛ requiescā. Quid simplici oculo q̄etius ꝛ quid liberius nil desiderāte in terris? Oportet igitur oēm ꝑtrāsire creaturā ꝛ seip̄m ꝑfecte deserere ac in excessu mētis stare ꝛ videre te oīm cōditorē cuz creaturis nil simile habere. Et nisi quis ab oībus creaturis fuerit expeditus nō poterit libere intendere diuinis. Ideo enī pauci inueniunt contēplatiui: q2 pauci sciunt se a perituris creaturis ad plenū sequestrari. Ad hoc magna requirit gratia que animum leuet ꝛ supra seipsam rapiat. Et nisi homo sit ī spiritu eleuatus ꝛ ab omnibus creaturis liberatus ac deo totus vnitus quicquid scit q̄cquid etiā habet non est magni ponderis. Diu paruus erit ꝛ in terra iacebit qui aliquid magni estimat nisi vnū immensū eternū bonum. Et quicquid deus non est nichil est et pro nichilo computari debet. Est quippe magna differētia/sapientia illuminati ꝛ deuoti viri: et scientia litterati et studiosi clerici. Multo nobilior est illa doctrina que de sursum ex diuina influentia manat: q̄ que laboriose humano acquiritur ingenio. Plures reperiunt contēplationem desiderare: sed que ad eā requirunt nō student exercere. Est ꝛ magnum impedimentum q2 in signis ꝛ rebus sensibilibus statur ꝛ parū de ꝑfecta mortificatione habetur. Nescio quid est et quo spiritu ducimur: et quid pretendimus qui

spirituales dici videmur: q totũ laborem ⁊ ampliorẽ solicitudinẽ ꝑ transitorijs et vilibus reb⁹ agimus: et de interioribus nostris vix raro plene recollectis sen sibus cogitamus. Proh dolor statim post modicam recollectionẽ foras erũpimus: nec opera nostra distri cta examinatiõe trutinamus. Ubi iacent affectus no stri non attendimus et q̃ impura sint oĩa nostra non deploramus. Oĩs quippe caro corruperat viã suam ⁊ ideo sequebaẽ diluuiũ magnũ. Cũ ḡ interior affect⁹ noster corruptus sit: necesse est vt actio sequẽs index carentie interioris vigoris corrumpaẽ. Ex puro corde ꝓcedit fruct⁹ bone vite. Quantũ quis fecerit queriẽ sed ex quanta virtute agit non tã studiose pensaẽ. Si fuerit diues/fortis/pulcer/abilis/ vel bonus scriptor: bonus cantor/bonus laborator inuestigaẽ: q̃ pauper sit spiritu: q̃ patiens ⁊ mitis/ q̃ deuotus ⁊ internus a multis taceẽ. Natura exteriora hoĩs respicit: gratia ad interiora se conuertit. Illa frequenter fallitur: ista in deo sperat vt non decipiatur.

¶ De abnegatione sui ⁊ abdicatione oĩs cupiditatis.

¶ Capitulum xxxvij.

Fili non potes perfecte possidere libertatem: nisi totaliter abneges temetipꝫ. Compediti sunt omnes ꝓprietarij et suipsius amatores cupidi: curiosi: gyrouagi querẽtes semper mollia nõ que iesu christi: sed sepe hoc fingentes ⁊ componẽtes quod non stabit. Peribit eni totum quod non est ex deo ortũ. Tene breue ⁊ consũmatũ verbum. Dimitte omnia et inuenies omnia. Dimitte cupiditatem ⁊ in uenies requiem. Hoc mente pertracta ⁊ cũ impleue

ris oia intelliges. Dñe hoc nō est opus vni⁹ diei nec ludus puulorū:imo in hoc breui includit ois pfectio religiosorū. Fili nō debes auerti nec statī deijci audita via pfector:sed magis ad sublimiora puocari ⁊ ad minus ad hec ex desiderio suspirare. Utinā sic tecū ect et ad hoc peruenisses: vt tuūpsius amator nō esses: sed ad nutū mei pure stares et eius quē tibi pposui patris tūc michi valde placeres et tota vita tua cum gaudio ⁊ pace trāsiret. Habes adhuc multa ad relinquendū q̄ nisi michi ex īteg ro resignauer̄ nō acqres qd postulas. Suadeo tibi a me emere aurū ignitū vt locuples fias.i.sapiam celestē oia infima conculcantē Postpone terrenā sapiaz:oēm humanā cōplacentiā et ppriā. Dixi tibi viliora emēda p p̄ciosis et altis in reb⁹ hūanis. Nā vilis et parua ac pene obliuioni tradita videt vā celestis sapia nō sapiens alta de se nec magnificari q̄rens in terra:quā multi oreten⁹ predicant:sed vita longe dissentiunt:ipsa tn̄ est p̄ciosa margarita a multis abscondita.

¶ De instabilitate cordis et de intētiōe finali ad deū hn̄da. Cpm.xxxviij

Fili noli credere affectui tuo/ qui nūc est: cito mutabitur in aliud. Quādiu enī vixeris mutabilitati subiectus eris/etiā nolēs:vt modo letus:mō tristis:mō pacatus: mō turbatus:nunc deuotus:nūc indeuot⁹:nūc studiosus:nunc accidiosus: nūc grauis: nūc leuis inuenaris. Sed stat super hec mutabilia sapiens ⁊ bn̄ doctus ī spū/ nō attēdens qd in se sentiat vel qua parte flat vētus instabilitatis:sed tota intētio mentis eius ad debitū et ad optimū pficiat finē. Nā sic poterit vnus et idē incōcussus pma-

nere simplici intẽtionis oculo per tot varios euetus ad me imptermisse directo. Quãto aũt purior fuerit intẽtionis oculus: tãto constãtius inter diuersas itur ꝓcellas. Sed in multis caligat oculus pure intẽtõis respicit eni cito in aliqḋ delectabile quod occurrit: et raro totus liber ꝗs inuenit a neuo ꝓprie exq̃sitionis. Sic iudei olim venerãt in bethaniã ad Martham et Mariã/nõ ꝓpter iesũ tm̃: sꝫ vt lazarũ viderẽt. Mundãdus est ꝰ intentionis oculus vt sit simplex et rectus atq; vltra oĩa varia media ad me dirigendus.

¶ Qḋ amãti sapit deus sup oĩa ⁊ in oĩb⁹. Cꝑm. xxix.

Ecce deus meus ⁊ oĩa. Quid volo ãpli⁹ ⁊ q̃d felicius desiderare possũ? O sapidũ et dulce xbũ sꝫ amãti xbũ nõ mundũ nec ea q̃ in mũdo sũt. Deus me⁹ ⁊ oĩa. Intelligenti satis dictũ est: et sepe repetere iocundũ est amãti. Te siq̃dẽ p̃nte iocũda sũt oĩa: te aũt absente fastidiunt cuncta. Tu facis cor tranq̃llũ ⁊ pacẽ magnã leticiãq; festiuã. Tu facis bene sentire de oĩbus ⁊ in oĩb⁹ te laudare: nec potest aliq̃d sine te diu placere: sꝫ si debet gratũ eẽ ⁊ bñ sape oportet grãm tuã adesse ⁊ ꝯdimẽto tue sapie condiri Cui tu sapis q̃d ei recte nõ sapiet? et cui tu non sapis q̃d ei ad iocũditatẽ eẽ poterit? Sꝫ deficiũt in tua sapia mũdi sapiẽtes et q̃ carnẽ sapiũt: q: ibi plura vanitas et hic mors inuenitur. Qui aũt te ꝑ contemptũ mũdanorũ et carnis mortificationẽ sequunt̃ xe sapiẽtes esse cognoscũt̃: q: de vanitate ad veritatẽ de carne ad spiritũ trãsferunt̃. Istis sapit deus ⁊ q̃cq̃d inuenit̃ in creaturis totũ referũt ad laudẽ sui ꝯditoris. Dissimilis tñ et multum dissimilis sapor creatoris ⁊ creature

eternitatis et tēporis lucis increate ⁊ lucis illumiātē. O lux perpetua cuncta creata transcendens lumina fulgura coruscationē de sublimi penetrantē oīa intima cordis mei purifica:letifica:clarifica ⁊ viuifica spiritū meū cū suis potētijs ad inherendū tibi iubilosis excessibus. O quādo veniet hec beata ⁊ desiderabilis hora vt tua me saties p̄sentia vt sis michi oīa in oībꝰ Quādiu hoc datū non fuerit nec plenū gaudiū erit. Adhuc ꝓth dolor viuit in me vetꝰ homo:nō est totus crucifixus:non est ꝑfecte mortuus. Adhuc ↄcupiscit fortiter aduersus spiritum:bella mouet intestina nec regnū aīe patitur esse quietū. Sed tu q̄ dn̄aris potestati maris ⁊ motuꝫ fluctuū eius tu mitigas exurge adiuua me. Dissipa gentes q̄ bella volunt:cōtere eas in virtute tua ostende queso magnalia tua:⁊ glorificetur dextera tua:q̄a non est spes alia nec refugium michi nisi in te domine deus meus.

¶ Quod non est securitas a tentatione in bac vita.

¶ Capitulum.xl.

Fili nunq̄ securus es in hac vita: sed quoad viveris semper arma spiritualia tibi sunt necessaria. Inter hostes versaris a dextris et a sinistris impugnaris. Si ḡ non vteris vndiq̄ꝫ scuto patientie:non eris diu sine vulnere. Insuꝑ si nō ponis cor tuum fixe in me:cū mera voluntate cūcta patiendi ꝑpter me nō poteris ardorem istū sustinere nec ad palmā pertingere beatorū. Oportet te ergo viriliter oīa pertrāsire:et potenti manu vti aduersus obiecta. Nam vincenti datur manna: et torpenti relinquitur multa miseria. Si queris in hac vita requiē: quomō

tunc peruenies ad eternã? Non ponas te ad multaꝫ requiẽ:sed ad magnã patientiã. Quere verã pacem non in terris sed in celis.nõ in hoĩbus nec in ceteris creaturis:sed in deo solo. Pro amore dei debes oĩa libẽter subire:labores scꝫ ꝛ dolores:tentationes vexationes:ãxietates:necessitates:infirmitates:iniurias: oblocutiones:reprehensiones:humiliationes: cõfusiones:correctiones ꝛ despectiones. Hec iuuãt ad virtutes.hec ꝓbant xp̃i tironẽ.hec fabricãt celestẽ coronã. Ego reddam ei eternã mercedem ꝓ breui labore: et infinitã gloriam ꝓ transitoria confusione. Putas ꝙ semꝑ habebis ꝓ tua volũtate ꝯsolatiões spirituales? Sancti mei nõ habuerunt tales:sed multas grauitates ꝛ tentationes varias magnasq̄ꝫ desolationes:sed patientes sustinuerũt se in oĩbus ꝛ magis sũt confisi deo q̃ꝫ sibi. scientes: q̄ non sunt condigne passiones huius temporis ad futurã gloriam ꝓmerendã. Uis tu statim habere:qđ multi post lacrimas et magnos labores vix obtinuerunt? Expecta dñm:viriliter age et cõfortare:noli diffidere:noli discedere: sed corpus et aĩam expone cõstanter ꝓ gloria dei. Ego reddam plenissime. Ego tecum ero in tribulatione.

¶ Contra vana hominum iudicia. Cp̄m.xli.

Fili iacta cor tuum firmiter in dño ꝛ humanũ ne metuas iudicium vbi te conscientia pium reddit ꝛ insõtem. Bonum est et beatũ taliter pati:nec hoc erit graue humili cordi:ꝛ deo magis q̃ꝫ sibiꝑsi confidenti. Multi multa loquuntur : et ideo parua fides ẽ adhibenda. Sed et omnibus satis esse non est possibile. Et si paulus oĩbus studuit ĩ domino

placere: ⁊ oibus ois factus est tñ etiā ꝑ minimo duxit qđ ab hūano die iudicatus fuerit. Egit satis ꝓ alioꝝ edificatione ⁊ salute quantū in se erat et poterat: sed ne ab alijs aliqñ iudicaret᷑ vel non despiceret᷑ cohibē nō potuit: ideo totū deo cōmisit qui totū nouerat ⁊ pacientia et hūilitate ꝯtra ora loquentiū iniqua ac etiā vana ac mendosa cogitantiū atqꝫ ꝑ libitu suo queqꝫ iactantiū se defēdit. Respōdit tñ interdū ne infirmis ex sua taciturnitate gñaret᷑ scādalū. Quis tu vt timeas a mortali hoie? Hodie est et cras non cōparet. Deum time: et hoim terrores non expauesces. Quid potest aliqs in te verbis aut iniurijs? Sibi potius nocet ꝙ tibi nec poterit iudiciū dei effugere quicunqꝫ est ille. Tu habe deū pre oculis et noli cōtendere verbis q̄rulosis. Qđ si ad presens videris succumbi ⁊ confusionē pati quā non meruisti: ne indigneris ex hoc neqꝫ per impatientiā minuas coronā tuā: sed ad me potius respice in celum qui potens sū eripere ab omni cōfusione et iniuria et vnicuiqꝫ reddere scđm opera sua.

¶ De pura et integratione sui ad obtinēdam cordis libertatem. ¶ Capitulum. xlij.

Fili relinque te et inuenies me. Sta sine electione et oi ꝓprietate et semꝑ lucraberis. Nā et adijcietur tibi amplior gratia. statim vt te resignaueris nec resumpseris. Dñe quotiens me resignabo et in quibus me relinquā? Semper et in omi hora sicut in paruo sic et in magno nichil excipio: sed in oibus te nudatū inueniri volo. Aliōqn quō poteris esse meus et ego tuus nisi fueris ab oi ꝓpria volūtate intus et foris spoliatus? Quanto celerius hoc

agis tanto melius habebis ꝛ quanto plenius ꝛ since rius: tanto plus michi placebis et ãplius lucraberis Quidã se resignãt: sꝫ cũ aliq̃ exceptõe. Nõ enĩ plene deo ꝯfidũt: ideo ꝓuidere sibi satagunt. Quidã etiam primo totũ offerũt: sꝫ postea tentatiõe pulsante ad ꝓpria redeũt: ideo minime in ꝟtute ꝓficiũt. Hi ad veraꝫ puri cordis libertatẽ/ ꝛ iocũde familiaritatꝭ mee grãꝫ nõ ptingent: nisi integra resignatiõe et q̃tidiana sui imolatione pri⁹ facta sine qua nõ stat: nec stabit vnio fruitiua. Dixi tibi sepissime ꝛ nũc iteꝝ dico. Relique te ꝛ̃signa te: ꝛ frueꝛ̃ magna inꝛ̃na pace. Da totũ ꝓ toto nil exquire. nil repete. sta pure ꝛ inhesitanter in me: ꝛ habebis me. Eris liber ĩ corde et tenebre non ꝯculcabũt te. Ad hoc conare. hoc ora. hoc stude desiderare: vt ab omni ꝓprietate possis expoliari: ꝛ nudus nudũ iesũ sequi: tibi mori: et michi eternaliter viuere. Tũc deficient oĩs vane fantasie: conturbationes inique ꝛ cure superflue. Tunc etiam recedet immoderatus timor: et inordinatus amor morietur.

¶ De bono regimine in externis ꝛ recursu ad deum in periculis. ¶ Capitulum. xliij.

Fili ad istud diligenter tendere debes vt in omni loco/actione seu occupatõe externa sis intimus liber et tuĳpsius potens et sint oĩa sub te et tu nõ sub eis: vt sis dñs actionũ tuarũ: et rector: nõ seruus nec empticius sed magis exemptus: verusq3 hebreus in sortem ac libertatem transiens filiorum dei: qui stant super presentia et speculantur eterna qui transitoria intuentur sinistro oculo et dextro celestia. quos tẽpalia nõ trahũt ad inherendũ sed

trahūt ipi ea magis ad bene ſeruiendū ꝑut ordinata ſunt a deo: ⁊ inſtituta a ſūmo opifice qui nil inordinatum relinquit in ſua creatura. Si etiā in omni euētu ſtas non in appentia extna: nec oculo carnali luſtras viſa vel audita: ſed mox in qualibet cauſa intras cuꝫ moyſe in tabernaculum ad conſulendū dn̄m: audies nōnunq̄ diuinū reſponſū: et redies inſtruct⁹ de multis p̄ſentibus ⁊ futuris. Semper enī moyſes recurſū habuit ad tabernaculum pro dubijs et queſtionibus ſoluendis fugitq; ad orationis adiutoriū ꝓ periculis et improbitatibus hoīm ſubleuandis. Sic et tu cōfugere debes in cordis tui ſecretariuꝫ diuinū intentius implorando ſuffragiū. Propterea nanq; ioſue et filij iſrael a gabaonitis legūtur decepti: quia os dn̄i non prius interrogauerunt: ſed nimiuꝫ creduli dulcibus ſermonibus falſa pietate deluſi ſunt.

¶ Qd hō non ſit importunus i negotijs. Cp̄m. xliiij

Fili cōmitte michi ſemꝑ cauſam tuā ⁊ ego bene diſponam in tempore ſuo. Expecta ordinationem meā: ⁊ ſenties inde ꝓfectū. Domine ſatis libēter omnes res tibi cōmitto quia paꝝ poteſt cogitatio mea proficere. Utinam non multum adhererem futuris euētibus: ſed ad beneplacitum tuum me incunctanter offerrē. Fili mi ſepe homo rem aliquā agitat quā deſiderat: ſed cū ad eā peruenerit aliter incipit ſentire: quia affectiones circa idē non ſunt durabiles: ſed magis de vno in aliud nos impellunt. Non ergo minimū: etiam in minimis ſe relinquere. Uerus profectus hominis eſt abnegatio ſuijpſius et homo abnegatus valde liber eſt et ſecurus. Sed an

tiquus hostis oibus bonis aduersans a tētatione nō cessat: ⁊ die noctuqȝ graues molitꝰ insidias: si forte in laqueū deceptiōis possit pcipitare incautū. Uigilate ergo ⁊ orate dicit dñs vt nō intretis in tentationē

¶ Quod homo nihil boni ex se habet ⁊ de nullo glo riari potest. Capitulū. xlv.

D Omine quid est homo q̄ memor es eiꝰ aut filius hominis: qꝛ visitas eū? Quid promeru it homo vt dares illi gratiā tuā. Dñe q̄d pos- suȝ ɔqueri si deseris me? aut quid iuste obtēdere pos suȝ si quod peto nō feceris? Certe hoc in veritate co- gitare possuȝ ⁊ dicere. Dñe nichil sum: nichil boni ex me habeo: sed in oibus deficio ⁊ ad nichil semp tēdo Et nisi a te fuero adiutus ⁊ interiꝰ informatus: totꝰ efficior tepidus et dissolutꝰ. Tu aūt dñe semper ideȝ ipe es ⁊ permanes ineternū semper bonus/iustus/⁊ sanctus: bene/iuste/ac sancte agens/oīa disponēs in sapiētia. Sed ego qui ad defectū magis pronus sum q̄ ad profectū. nō sū semp in vno statu perdurans qꝛ septē tēpora mutātꝰ sup me. Uerūtamē cito meliꝰ fit cū tibi placuerit ⁊ manū porrexeris adiutriceȝ: qꝛ tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari: et in tātū cōfirmare vt vultus meus amplius in diuersa nō mutetur: sed in te vno cor meū cōuertatur ⁊ quie scat. Unde si bene scirem omnē humanā consolatio nem abijcere: siue propter deuotionē adipiscendā: si- ue propter necessitatē qua cōpellor te querere: quia nō est homo qui me cōsoletur: tūc merito possem de gratia sperare tua ⁊ de dono noue consolationis ex- ultare. Gratias tibi vnde totuȝ venit quotienscunqȝ

michi bene succedit. Ego aũt vanitas ⁊ nichilũ añ te incõstans homo et infirmus. vnde ego possuȝ gł'iari aut cur appeto reputari? Nunquid de nichilo et hoc vanissimũ est? Vere inanis gloria/mala pestis/vanitas maxima: qꝛ a vera trahit gł'ia ⁊ celesti spoliat gr̃a Dũ enĩ homo ꝯplacet sibi displicet tibi. dũ inhiat laudibus humanis priuatur veris virtutibus. Est autẽ vera gloria ⁊ exultatio sancta. gloriari in te ⁊ nõ in se gaudere in nomine tuo nõ in virtute propria: nec in aliqua creatura delectari nisi propter te. Laudeᷓ nomẽ tuũ nõ meũ. magnificetur opus tuũ nõ meũ. benedicaᷓ nomen sanctũ tuũ: nichil autẽ attribuaᷓ michi de laudibus hominũ. Tu gloria mea. tu exultatio cordis mei. In te gloriabor et exultabo tota die/ꝑ me aũt nichil nisi in infirmitatibus meis. Querãt ĩ dei gloriã que ab inuicẽ est/ego hãc requirã que a solo deo est. Omnis quidẽ gloria hũana/omnis honor tẽporalis/omnis altitudo mũdana eterne glorie tue comparata vanitas est et stultitia. O veritas mea et mĩa mea deus me⁹ trinitas beata tibi soli laus virtus honor et gloria per infinita seculorũ secula. Amẽ.

¶ De contẽptu oĩs tẽporalis honoris. Capl'm. xlvi.

fIli noli tibi attrahere si videas alios honorari et eleuari: te aũt despici et hũiliari. Erige cor tuũ ad me in celũ et nõ cõtristabit te contẽptus hominis in terris. Dñe in cecitate sumus et vanitate cito seducimur. Si recte me inspicio: nũq̃ michi facta est iniuria ab aliqua creatura. vñ nec iuste habeo conqueri aduersum te. Quia autem frequnter et grauiter peccaui tibi merito armatur cõ=

tra me oīs creatura. Michi igit iuste debet cōfusio et cōtemptus:tibi aūt laus honor ꝛ gloria. Et nisi me ad hoc preparauero ꝙ velim libēter ab omni creatura despici ꝛ relinqui atq̧ penitus nichil videri: non possum interius pacificari:et stabiliri: nec spiritualiter illuminari neq̧ plene tibi vniri.

¶ Q̄ꝺ pax nō sit ponēda in hominib⁹. Capl'm.xlvij.

Si sī ponis pacē tuā cū aliqua ꝑsona ꝓpter tuū sentire et ꝯuiuere instabilis eris et impacatus. Sed si recursū habes ad semper viuentē ꝛ manentē veritatē nō cōtristabit te amicus recedēs aut moriēs. In me debet amici dilectio stare et ꝓpter me diligēdus est quisq̧ tibi bon⁹ visus est:ꝛ multū carus in hac vita. Sine me nō valet nec durabit amicitia:nec est vera ꝛ mūda dilectio quā ego nō copulo. Ita mortuus debes esse talibus affectionib⁹ dilectoꝝ hoīm vt q̄tū ad te ꝑtinet sine omni hūano optares esse ꝯsortio. Tāto homo deo magis appropinquat q̄to ab omni solatio terreno lōgius recedit Tāto etiā altius ascendit ad deū quāto ꝓfundius in se descendit ꝛ plus sibiipsi vilescit. Qui aūt aliqd boni sibi attribuit:gratiā dei in se viuere impedit quia grā spūs sancti cor humile querit semꝑ. Si scires te ꝑfecte annichilare atq̧ ab omni creato amore euacuare tūc deberē in te cū magna gratia emanare. Sed qn̄ tu respicis ad creaturas:subtrahit tibi aspect⁹ creatoris. Disce te in oībus propter creatorē vincere tūc ad diuinā valebis cognitionē pertingere. Quantūcūq̧ modicū sit si inordinate diligitur et respicitur retardat a summo et viciat.

¶ Contra vanā ꝛ secularē scientiam. Ca.xliij.

Fili nō moueāt te pulcra ꝛ subtilia dicta hominū. Nō eniȝ est regnū dei in sermone: sȝ in virtute. Attende verba mea que corda accēdunt ꝛ mentes illuminant: inducūt cōpunctionē: ꝛ variā ingerunt cōsolationē. Nunꝙ ad hoc legas verbū vt doctior aut sapiētior possis videri/ sȝ stude mortificationē vitiorū. q2 hoc amplius tibi proderit ꝙ noticia multarū difficiliū questionū. Cum multa legeris et cognoueris: ad vnū tamē oportet venire pncipiū. Ego sum qui doceo hominē scientiā: et clariorē intelligentiā paruulis tribuo: ꝙ ab homine possit doceri. Cui ego loquor: cito sapiens erit: et multū in spiritu proficiet. Ve illis qui multa curiosa ab hominib9 inquirunt et de via mihi seruiendi parū curant. Veniet tempus quando apparebit magister magistrorum/ christus dn̄s angelorū cūctorū auditurus lectiones. hoc est singulorū examinaturus conscientias: ꝛ tunc scribetur hierusalem in lucernis et manifesta erunt abscondita tenebrarū: tacebuntqꝫ argumenta liguarum. Ego sum qui humilem in puncto eleuo mentē vt plures eterne veritatis capiant rationes ꝙ si quis decem annis studuisset in scolis. Ego doceo sine strepitu verborū: sine confusione opinionū: sine fastu honoris: sine pugnatione argumentorū. Ego sum qui doceo terrena despicere/ p̄sentia fastidire/ eterna querere/ eterna sapere/ honores fugere/ scādala sufferre/ omnē spē in me ponere/ extra me nil cupere: ꝛ super omnia ardenter me amare. Nam quidam amando me intime didicit diuina: et loquebatur mirabilia

Plus pfecit in relinquēdo oia q̄ in studēdo subtilia. Sed alijs loquor coia/alijs specialia/aliqb9 in signis et figuris dulciter appareo/q̄busdā vero in multo lumine reuelo mysteria. Una vox libror sed nō omnes eque informat: qr intus sum doctor veritatis/cordis scrutator/cogitationū intellector/ actionū promotor/ distribuens singulis sicut dignū iudicauero.

¶ De nō attrahendo sibi res exteriores. Ca.xlix.

Fili in multis oportet esse te inscitū/ estimare te tanq̄ mortuū super terram/et cui tot9 mundus crucifixus sit. Multa etiā oportet surda ore pertransire: et que tue paci sunt magis recogitare. Utilius est oculos a rebus displicentibus auertere: et vnicuiq suum sentire relinquere: q̄ contentiosis sermonibus deseruire. Si bene steteris cu3 deo et eius iudiciū aspexeris: facilius te victum portabis. O dn̄e quousq venimus? Ecce dānum defletur temporale. pro medico questu laborat et curritur et spūale detrimentū in obliuionem transit et vix sero reditur. Quod parum vel nichil prodest attenditur: et quod summe necessariū est negligenter preterit. quia totus homo ad externa defluit: et nisi cito resipiscat: libens in exterioribus iacet.

¶ Quod omnibus nō est credendū: et de facili lapsu verborum. Capitulū.l.

Da michi auxiliu3 dn̄e de tribulatione: quia vana salus hois. q̄ sepe ibi non inueni fide3 vbi me habere putaui. Quotiens etiā ibi reperi: vbi minus presumpsi? Uana ergo spes in hominibus: salus autē iustorū in te deus. Benedictus sis

domine deus in omnibus que nobis accidūt. Infirmi
sumus et instabiles / cito fallimur et permutamur.
Quis est homo qui ita caute et circūspecte in omni-
bus se custodire valet vt aliquando in aliquam dece
ptionē vel perplexitatē non veniat? Sed qui in te do
mine cōfidit ac simplici ex corde querit non tā facile
labit. Et si inciderit in aliquā tribulationē quocūq
etiā fuerit implicatus citius per te eruet aut a te ꝯso
labitur: qꝛ tu nō deseris in te sperantē vsq in finem.
Rarus fidus amicus in cūctis amici ꝑseuerās pressu
ris. Tu dn̄e tu solus es fidelissimus in oibus ꝛ preter
te nō alter talis. O q̄ꝫ bene sapuit illa anima sancta q̄
dixit: mens mea solidata est ꝛ in xp̄o fundata. Si ita
mecum foret nō tam facile timor humanus me soli-
citaret nec verborū iacula mouerent. Quis oīa pre-
uidere / quis precauere futura mala sufficit? Si preui
sa etiā ledūt sepe quid improuisa nisi grauiter etiam
feriūt. Sed quare michi misero nō melius prouidi?
Cur etiā tā facile aliis credidi? Sed homines sumꝰ
nec aliud q̄ꝫ fragiles homines sumus etiā si angeli a
multis estimamur ꝛ dicimur. Cui credā dn̄e: cui cre
dā nisi tibi? Veritas es q̄ nō fallis nec falli potes? Et
rursum. Omnis homo mendax / infirmus / instabilis
ꝛ labilis maxime in verbis: ita vt statim vix credi de
beat qꝫ rectū in facie sonare videtur. Q̄ꝫ prudēter pre
monuisti cauēdū ab hominibus: et qꝛ inimici hominis
domestici eius nec credendū si quis dixerit. ecce hic
aut ecce illic. Doctꝰ suꝫ dāno: ꝛ vtinā ad cautelā ma
iorem non ad insipientiam michi. Cautus esto qui-
dam ait cautus esto: serua apud te quod dico. Et dū

ego sileo et absconditum credo: nec ille silere pōt qd silendū petiūt: sed statim pdit me et se et abiit. Ab huiusmodi fabulis et incautis hominibus ptege me dñe: ne in manus eorum incidā nec vnq̄ talia ꝯmutā. Uerbū verū et stabile da in os meū: et linguā callidā lōge fac a me. Quod pati nolo: omnimode cauere debeo. O q̄ bonū et pacificū de alijs silere: nec aliud indifferēter oīa credere: neqȝ de facili vlterius affari: paucis seipsum reuelare: te semp inspectorē cordis querere: nec omni vēto verbor circūferri: sed oīa intima et externa sm tue bñplacitū voluntatis optare perfici. Quā tutum p cōseruatione celestis gratie humanā fugere apparentiā: nec appetere que foris admirationē videntur prebere: sed ea tota sedulitate sectari que vite emendationē dāt et feruorē. Q̄ multis nocuit virt⁹ scita ac preprepere laudata: q̄ sana pfuit grā silētio seruata in hac fragili vita que tota tentatio fert et malicia.

¶ De cōfidentia in deo babenda quando insurgunt verborum iacula. Capl'm.li.

Fili sta firmiter et spera in me. Quid enim sunt verba nisi verba? Per aerem volant: sed lapidē non ledūt. Si reus es cogita q̄ te libenter velis emendare. Si nichil tibi conscius es: pensa q̄ velis libenter pro deo hoc sustinere. Parū satis est vt vel verba interdū sustineas qui necdū fortia verbera tolerare vales. Et quare tam parus tibi ad cor transeunt nisi quia adhuc carnalis es: et homines magis q̄ oportet attendis? Nam quia despici metuis: reprehendi pro excessibus non vis: et excusationum queris vmbracula. Sed inspice te melius

⁊ agnosces q: viuit adhuc in te mūdus et van⁹ amor placēdi hominib⁹. Cū enī𝔷 bassari refugis ⁊ cōfundi pro defectibus: ꝯstat vtiqꝫ ꝙ nec vere humilis sis: nec vere mūdo mortuus es: nec tibi mūdus crucifix⁹. Sed audi verba mea: et non curabis decē milia hominū verba. Ecce si cūcta ꝯtra te dicerentur que fingi maliciosissime possent quid tibi noceret si omnino trāsire permitteres nec plusꝙ̄ festucā perpenderes? Nūquid vel vnū capillum tibi extrahere possent? Sed ꝙ cor intus nō habet nec deū pre oculis: faciliter verbo mouetur vituperationis. Qui autem in me cōfidit nec proprio iudicio stare appetit: absqꝫ humano terrore erit. Ego enim sum iudex ⁊ cognitor oīm secretorū. ego scio qualiter res acta est. ego iniuriantē noui et sustinentē. A me erit verbū istud/ me ꝑmittēte hoc accidit: vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Ego reū ⁊ innocentē iudicabo: sed occulto iudicio vtrūqꝫ ante ꝓbare volui. Testimoniū hoīm sepe fallit: meū iudiciū verū est: stabit et nō subuertet. latet plerūqꝫ ⁊ paucis ad singula patet: nūꝙ̄ tñ errat nec errare pōt si oculis insipientiū nō rectū videat. Ad me ergo recurrēdū est in oī iudicio: nec ꝓprio innitendū arbitrio. Iustus enī nō ꝯturbabit quicquid a deo ei acciderit. Etiā si iniuste aliquid contra eū ꝓlatum fuerit: non multū curabit. Sed nec vane exultabit si ꝑ alios rationabiliter excuset. Pensat nāqꝫ q: ego sum scrutans corda ⁊ renes qui iudico secūdum faciē ⁊ humanā appar̄ētiā. Nā sepe in oculis meis reperietur culpabile: quod hoīm iudicio credit laudabile. Dñe deus/ iudex iuste/ fortis ⁊ patiens qui ho

minus nosti fragilitatē τ prauitatem: esto robur meū τ tota fiducia mea. Non eni michi sufficit consciētia in cantu nostri qđ ego non noui: et ideo in oi reprehensī one me hūiliare debui et māsuete sustinere. Ignosce ergo michi ꝓpicius quotiens sic nō egi: et dona iterꝫ gratiam amplioris sufferentie. Melior est eni michi tua copiosa misericordia ad consecutionē indulgētie ꝙ mea opinata iusticia ꝓ defensiōe latentis conscie. Et si nichil michi cōscius sum: tñ in hoc me iustificare non possum: qꝛ remota misericordia tua nō iustificabitꝛ in conspectu tuo omnis viuens.

¶ Qđ omnia grauia pro eterna vita sunt tolleranda.
¶ Capitulum. liij.

Fili nō frangant te labores quos assumpsisti ꝓpter me nec tribulationes te deijciant vsqꝫ quaqꝫ: sed mea promissio in omni euentu te roboret et consoletꝛ. ego sufficiens sum ad reddendū supra oēm modū τ mensuram. Nō hic diu laborabis nec semꝑ grauaberis doloribus. Expecta paulisper et videbis celerē finem malorū. Ueniet vna hora qñ cessabit omnis labor et tumultus. Modicū est τ breue omne quod transit cum tempore. Age ergo vt agis fideliter: labora in vinca mea: ego ero merces tua. Scribe: lege: canta: geme: tace: ora: sustine viriliter contraria: digna est his omnibus et maioribus ꝑlijs vita eterna. Ueniet pax i die vna que nota est domino. Non enim erit dies vel nox huius scilicet tempo ris sed lux perpetua: claritas infinita: pax firma et re quies secura. Non dices tunc quis me liberabit de corpe mortis huius nec clamabis: heu michi qꝛ inco-

latus meus plongatus est quoniã precipitabit mors et salus erit indefectiua:anxietas nulla:iocũditas beata:societas dulcis et decora. O si vidisses sanctorum in celo coronas ppetuas:quanta quoqȝ nũc exultant gloria qui huic mundo olim contemptibiles ⁊ quasi vita ipsi indigni putabant: pfecto te statiȝ hũili ares vsqȝ ad terram et affectares potius oĩbus subesse ꝙ vni p̃esse nec huius vite letos dies concupisceres:sed magis pro deo tribulari gauderes: ⁊ p nichilo inter hoĩes cõputari maximũ lucrũ duceres. O si tibi hec saperent ⁊ pfunde ad cor transirent:quõ auderes vel semel cõqueri?Nonne p vita eterna cũcta laboriosa sunt toleranda?Non est paruũ q̃d lucrari aut pdere regnum dei.Leua igit faciem tuã in celo.Ecce ego et oẽs sancti mei mecũ qui in hoc seculo magnũ habuere certamen:modo gaudent:modo consolant:et modo securi sunt.et modo requiescunt et sine fine in regno patris mei pmanebunt mecum.

¶ De die eternitatis ⁊ hui⁹ vite angustĳs.Cp̃m.liĳ.

O Superne ciuitatis mãsio beatissima.O dies eternitatis clarissima quam nox non obscurat:sed sũma veritas semp irradiat:dies semper leta: semp secura:⁊ nunꝙ statum mutans in cõtraria.O vtinã dies illa illuxisset ⁊ cũcta hec tempalia finem accepissent. Lucet quidẽ sanctis perpetua claritate splendida:sed nõ nisi a longe per speculũ peregrinantibus in terra. Norunt celi ciues ꝙ gaudiosa sit illa:gemunt exules filĳ eue ꝙ amara ⁊ tediosa sit ista dies huius tpis parui et mali pleni doloribus et angustĳs:vbi homo multis peccatis inquinat:mul-

tis passionibus irretit. multis timoribus stringitur. multis curis distenditur. et multis curiositatibus distrahitur. multis vanitatib⁹ implicatur. multis erroribus circūfunditur. multis laboribus atterit. tentationibus grauatur. delicijs eneruatur. egestate cruciat. O qñ finis hoꝝ multorum laboꝝ: qñ liberabor a misera seruitute viciorū. Quando memorabor dñe tui solius qñ ad plenum letabor in te? Quando ero sine omni impedimēto et in vera libertate sine omni grauamine mentis et corporis? Quando erit pax solida pax imperturbabilis ꝛ secura. pax intus et foris. pax ab omni parte firma? Jesu bone quando stabo ad videndū te. quādo contemplabor gloriam regni tui. qñ eris michi oīa in oībus? O quādo ero tecū in regno tuo qḋ preparasti dilectis tuis ab eterno? Relictus sū pauper ꝛ exul in terra hostili: vbi bella quotidiana ꝛ infortunia maxima. Consolare exilium meū: mitiga dolorem meū: q2 ad te suspirat oē desideriū meū. Nā onus michi totū est: quicqḋ mundus hic offert ad solatiū. Desidero te intime frui: sꝫ nequeo apphendere Opto inherere celestibus: sed deprimunt res tpales/ et immortificate passiones. Mente oībus rebus supꝫ esse volo: carni aūt inuite subeē cogor. Sic ego infelix homo mecū pugno ꝛ factus sū michimetipsi grauis dum spūs sursū et caro q̄rit esse deorsū. O quid intus patior dū mēte celestia tracto: ꝛ mox carnaliū turba occurrit oranti? Deus meus ne elongeris a me: neqꝫ declines in ira a seruo tuo. Fulgura coruscatiōeꝫ tuā ꝛ dissipa eas: emitte sagittas tuas ꝛ cōturbentur oēs fantasiē inimici. Recollige sensus meos ad te. Fac

me obliuisci oĩs mundanoꝝ:da cito abijcere ⁊ cõtem nere fantasmata vicioꝝ. Succurre michi eterna veritas vt nulla me moueat vanitas. Adueni celestis suauitas:⁊ fugiat a facie tua oĩs impuritas. Ignosce quoq; michi/et misericorditer indulge quotiens pter te aliud in oratione reuoluo. Confiteor etenĩ vere:qꝛ valde distracte me habere cõsueui. Nã ibi multotiẽs non sum vbi corporaliter sto aut sedeo:sed ibi magis sum quo cogitatiõibus feror. Ibi sum vbi cogitatio mea est. Ubi est frequenter cogitatio mea: ibi est qđ amo. hoc michi cito occurrit qđ naturaliter delectat aut ex vsu placet. Unde tu veritas aperte dixisti. Ubi enĩ est thesaurus tuus:ibi est et cor tuum. Si celum diligo:libenter de celestibus penso. si mundũ amo:felicitatibus mundi cõgaudeo:⁊ de aduersitatibꝰ eius tristor. Si carnẽ diligo:que carnis sunt sepissime imaginor. Si spiritũ amo:de spiritualibus cogitare delector. Quecunq; enĩ diligo:de his libenter loquor et audio:atq; taliũ imagines ad domũ mecum reporto Sed beatus ille homo qui ꝑpter te dñe oĩbus creaturis abeundi licentiam tribuit: qui nature vim facit/ et concupiscentias carnis feruore spiritus crucifigit: vt serenata cõscientia puram tibi orationem offerat: dignusq; sit ãgelicis interesse choris:oĩbus terrenis foris ⁊ intus exclusis.

¶ De desiderio eterne vite ⁊ quanta sint certantibus bona promissa. Cpm.xliij.

Fili mi cum tibi desiderium eterne beatitudinis desuper infundi sentis ⁊ de tabernaculo corporis exire cõcupiscis vt claritatem meã si-

ne vicissitudinis vmbra cõtemplari possis: dilata cor
tuum ⁊ omni desiderio hanc sanctam inspirationem
suspice. Redde amplissimas supne bonitati gratias:
que tecũ sic dignanter agit: clementer visitat: ardent
excitat: potenter subleuat ne proprio pondere ad ter-
rena labaris. Neqꝫ enĩ hec cogitatu tuo aut conatu
accipis: sed sola dignitate superne gratie et diuini re
spectus: quatenus in virtutibus et maiori humilita
te proficias et ad futura certamĩa te prepares: michi
qꝫ toto cordis affectu adherere ac feruenti voluntate
studeas deseruire. Fili sepe ignis ardet sꝫ sine fumo
flamma non ascendit. Sic ⁊ aliquorum desideria ad
celestia flagrant et tamen a tentatione carnalis affe-
ctus liberi non sunt. Idcirco nec omnino pure ꝓ ho
nore dei agunt quod tam desideranter ab eo petunt.
Tale est et sepe tuũ desiderium quod insinuasti fore
tam importunũ. Non enĩ hoc est purum et ꝑfectum
quod propria commoditate est infectum. Pete non
quod tibi est delectabile et cõmoduꝫ/sed quod michi
acceptabile atqꝫ honorificum. qꝛ si recte iudicas meã
ordinationẽ tuo desiderio ⁊ omni desiderato preferre
debes ac sequi. Noui desideriũ tuum ⁊ frequẽtes ge
mitus audiui. Iã velles esse in libertate glorie filioꝝ
dei: iã te delectat domus eterna ⁊ celestis patria gau
dio plena: sed nõdũ venit hora ista: sed ẽ adhuc aliud
tempus belli videlicet tempus laboris et ꝓbationis.
optas summo repleri bono sꝫ nõ potes hoc assequi modo
Ego sum: expecta me dicit dñs donec veniat regnum
dei. Probandus es adhuc in terris et in multis exer
citandus. Consolatio tibi interdum dabitur: sed co-

piosa facietas non cõcedit. Confortare igit ꝛ esto ro-
bustus tã in agendo q̃ in patiendo nature cõtraria.
Oportet te nouũ induere hoīez ꝛ in alterũ virũ muta
ri. Oportet te sepe agere qḋ non vis: ꝛ qḋ vis oportet
te relinq̃re. Qḋ alijs placet ꝓcessum hēbit/quod tibi
placet vltra nõ ꝓficiet. Qḋ alij dicunt audiet: qḋ tu
dicis ꝓ nichilo cõputabit. Petent alij ꝛ accipient: tu
petes nec impetrabis. Erunt alij magni in ore hoīm
de te aũt tacebit. Alijs hoc vel istud cõmittet: tu aũt
ad nichil vtile iudicaberis. Nã ꝓpt hoc natura aliqñ
ↄtristabit/ꝛ magnũ si silens portaueris. In his ꝛ simi
libus multis probari solet fidelis dñi seruus qualiter
se abnegare et in oib⁹ frãgere quiuerit. Uix est aliq̃d
tale in quo tantũdem mori indiges. sicut non videri/
et pati que voluntati tue aduersa sunt. maxime autē
cũ discõuenientia et q̃ min⁹ vtilia tibi apparent fieri
iubent. Et q̃a nõ audes resistere altiori potestati sub
dñio cõstitutus ideo durũ tibi videt ad nutũ alterius
ambulare ꝛ oē ꝓpriũ sentire obmittē. Sed pensa fili
hoꝝ fructum laborũ celerem finē atq̃ premiũ nimis
magnũ. et non habebis inde grauamen sȝ fortissimũ
patiētie tue solamē. Nã ꝛ ꝓ modica hac volũtate quã
nũc sponte deseris hēbis sp̄ volũtatē tuã in celis. Ibi
q̇ppe inuenies oē qḋ volueris: oē qḋ desiderare potes.
Ibi aderit tibi toti⁹ facultas boni sine timore amit-
tendi. Ibi voluntas tua vna semp̄ mecum: nil cupiet
extraneum vel priuatũ. Ibi nullus resistet tibi: nemo
de te conqueretur: nemo impediet: nil obuiabit: sed
cuncta desiderata simul erunt presentia: totumq̃ af
fectũ tuum reficient ꝛ adimplebunt vsq̃ ad summũ.

Ibi reddam gloriã p cõtumelia ppessa. palliũ laudis p merore: p loco nouissimo sedẽ regni in secula. Ibi appebit fructus obediẽtie: gaudebit labor penitẽtie: et humilis subiectio coronabitur gloriose. Nunc ergo te inclina humiliter sub oĩz manibus nec sit cure quis hoc dixerit vel iusserit: sz hoc magnopere curato vt siue prelatus siue minor aut eq̃lis aliq̃d a te exposcerit vl' innuerit: p bono totũ accipias ꝛ sincera volũtate studeas adimplere. Querat alius hoc/alius illud: glorietur ille i illo: ꝛ iste i isto: laudeturq́ milies mille: tu aũt nec in isto nec in illo: sed tu i ipsi⁹ gaude ɔtẽptu: ꝛ in mei solius bñplacito ac honore. Hoc optanduz est tibi: vt siue p vitã siue p mortẽ deus semp in te glorificetur.

¶ Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se offerre. ¶ Capitulum. lv.

Domine deus sancte pater sis nũc ꝛ ineternũ bñdictus: q2 sicut vis factũ est: ꝛ quod facis bonũ est. Letet in te seruus tu⁹ non in se nec in aliquo alio. q2 tu solus leticia vera. tu spes mea et corona mea. tu gaudiũ meũ ꝛ honor me⁹ dñe. Quid habet seruus tuus/ nisi qđ a te accepit/ etiã sine merito suo? Tua sunt oĩa que dedisti ꝛ q̃ fecisti. Paup sũ ꝛ in laborib⁹ meis a iuuẽtute mea: ꝛ ɔtristabit aĩa mea nõnunq̃ vsq́ ad lacrimas. q̃nq́ etiã cõturbatur ad se ppter imminentes passiones. Desidero pacis gaudium. pacem filiorũ tuorũ flagito: qui in lumine consolationis a te pascuntur. Si das pacem: si gaudium sanctum infundis: erit anima serui tui plena modulatione ꝛ deuota in laude tua. Sed si te subtraxeris sicut sepissime soles: non poterit currere viam

mandatorũ tuorũ: sed magis ad tundendum pectus et
genua incuruantur: quia non est illi sicut heri et nudi-
ustertius quãdo splendebat lucerna tua super caput
eius: et sub vmbra alarũ tuarũ protegebatur a tentatio
nibus irruentibus. Pater iuste et semper laudande
venit hora vt probetur seruus tuus. Pater amande
dignũ est vt hora hac patiatur pro te aliquid seruus
tuus. Pater ꝑpetue venerande venit hora quam ab
eterno presciebas affuturã vt ad modicũ tempus suc
cũbat foris seruꝰ tuus: viuat vero semper apud te in
tus: paululũ vilipendatur: humilietur et deficiat coram
hoĩbus: passionibus conteratur et languoribus: vt iterũ
tecũ in aurora noue lucis resurgat et in celestibus cla
rificetur. Pater sancte tu sic ordinasti et sic voluisti: et
hoc factum est qđ ipse p̃cepisti. Hec est enĩ gratia ad
amicũ tuum pati: et tribulari in mũdo ꝓ amore tuo
quotienscunq; a quocunq; et quomodocunq; id per
miseris fieri. Sine consilio et prouidentia tua et sine
causa nichil fit in terra. Bonum michi dñe q humi-
liasti me: vt discam iustificationes tuas: et oẽs elatio
nes cordis atq; p̃sumptiones abiiciã. Utile michi q
confusio cooperuit faciẽ meam vt te potius q̃ hoĩes
ad consolandũ requirã. Didici etiã ex hoc inscrutabi
le iudicium tuũ expauescere q̃ affligis iustũ cũ impio
sed non sine equitate et iusticia. Gratias ago tibi q̃a
non pepercisti malis meis: sed attriuisti me verberi-
bus: amor infligens dolores: et immittens angustias
foris et intus. Non est qui me cõsoletur ex oĩbus q̃ sub
celo sũt nisi tu dñe deus meus celestis medicus ani-
marũ: qui percutis et sanas: deducis ad inferos et re-

ducis. Disciplina tua super me. et virga tua ipsa me docebit. Ecce pater dilecte in manibus tuis ego sum sub virga correctionis tue me inclino. percute dorsū meū ⁊ collū meū vt incurūē ad voluntatē tuā tortuositatē meā Fac me piū ⁊ humilē discipulū: sicut bene facere cōsueuisti: vt ambulē ad omnē nutum tuum. Tibi me omnia ad corrigendū cōmendo: melius est hic corripi ꝙ in futuro. Tu scis oīa ⁊ singula: ⁊ nil te latet in humana cōsciētia. Anteꝙ fiant nosti vētura ⁊ nō opus est tibi vt quis te doceat aut admoneat de his que geruntꝰ in terra. Tu scis quid expedit ad profectū meū: et quantū deseruit tribulatio ad rubiginē vitiorū purgandam. Fac mecū desideratū beneplacitum tuū: ⁊ ne despicias peccaminosaȝ vitā meā nulli melius nec clarius ꝙ tibi soli notā. da michi dn̄e scire quod sciendum est. hoc amare quod amandū est. hoc laudare quod tibi summe placet. hoc reputare quod tibi preciosum apparet. hoc vituperare qđ oculis tuis sordescit. Nō me sinas secundum visionem oculorū exteriorū iudicare. neqꝫ secūdū auditū aurīū hoīm imperitoꝝ sententiare/sed iudicio vero de visibilibus ⁊ spūalibus discernere. atqꝫ sup oīa ad volūtatē beneplaciti tui semꝑ inqrere. Falluntꝰ sepe hoīꝫ sensus in iudicādo. falluntꝰ et amatores seculi visibilia tantūmodo amādo. Quid est homo inde melior quia reputatur ab homine maior? Fallax fallacem vanus vanū/cecus cecū/infirmꝰ infirmū decipit: dū exaltatꝰ et veraciter magis cōfundit dū inaniter laudat. Nam quantū vnusquisqꝫ est in oculis tuis: tm̄ est et non amplius/ait humilis sanctus Franciscus.

¶ Quod humilibus insistendum est operibus cum deficitur a summis. Capitulū.lvi.

f Ili non vales semꝑ in ferventiori desiderio virtutum stare: nec in altiori gradu cōtemplationis: sed necesse habes interdū ob originalē corruptelā ad inferiora descēdere: ꝛ onus corruptibilis vite etiā inuite ꝛ cū tedio portare. Quādiu mortale corp⁹ geris: tediū senties ꝛ grauamē cordis. Oportet ergo sepe in carne de carnis onere gemere eo ꝙ nō vales spūalibus studijs ꝛ diuine ꝯtēplationi indesinēter inherere. Tūc expedit tibi ad humilia et exteriora opera ꝯfugere ꝛ in bonis te actib⁹ recreare aduentū meū ꝛ supernā visitationē firma cōfidētia expectare. exiliū tuū et ariditatē mentis patiēter sufferre donec iterū a me visiteris ꝛ ab oībus anxietatib⁹ libereris. Nā faciā te laborū obliuisci ꝛ interna qete perfrui. Expandam coram te prata scripturarū: vt dilatato corde currere incipias viā mandatorum meorum ꝛ dīces. Non sunt condigne passiones huius tēporis ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis.

¶ Quod homo nō reputet se consolatione dignum sed magis verberibus reum. Caplm.lvij.

d Omine nō sum dignus cōsolatione tua: nec aliqua spirituali visitatione. et ideo iuste me cū agis qñ me inopē et desolatū relinqs. Si eni ad instar maris lacrimas fundere possez: adhuc ꝯsolatione tua dign⁹ nō essem. Vñ nichil dign⁹ sum ꝙ̄ flagellari et puniri. q: grauiter te sepe ꝛ offendi: et in multis valde deliqui. Ergo vera pensata ratione nec minima suz dignus cōsolatione. sed tu clemēs ꝛ

misericors qui nō vis perire opera tua ad ostendēdū diuitias bonitatis tue in vasa mie tue/etiā pter oē ꝑ priū meritū dignaris cōsolari seruū tuū supra humanū modū. Tue eni ꝯsolatiōes nō sunt sicut hūane cōfabulationes. Quid egi dñe vt michi ꝯferres aliquā celestē cōsolationē? Ego nichil boni me egisse recolo sed semper ad vicia pronū et ad emendationē pigrū fuisse. Verū est ⁊ negare nō possum. Si aliter dicerē tu stares cōtra me/⁊ nō esset q̄ defenderet. Quid merui pro peccatis meis nisi infernū et ignē eternū? In veritate cōfiteor quoniā dignus sum omni ludibrio et ꝯtemptu. nec decet me inf deuotos tuos cōmorari Et licet hoc egre audiā tamē aduersuȝ me ꝓ veritate peccata mea arguā vt facilius misericordiā tuā merear ipetrare. Quid dicā reus et oī ꝯfusione plen⁹? nō habeo os loquēdi nisi h⁹ tm̄ vbū. peccaui dñe peccaui miserere mei/ignosce michi. Sine me paululū vt plangā dolorē meū anteq̄ vadā ad terrā tenebrosam et opertā mortis caligine. Et quid tā maxime a reo ⁊ misero peccatore requiris nisi vt cōteraf ⁊ humiliet se pro delictis suis? In vera cōtritione ⁊ cordis humiliatiōe nascitur spes venie/ reconsiliaf pturbata cōsciētia/reparatur gratia pdita tuetur homo a futura ira ⁊ occurrūt sibi mutuo ī osculo sancto deus ⁊ penitēs aīa. Humilis peccatoꝝ ꝯtritio/ acceptabile tibi est dñe sacrificiū/longe suaui⁹ odorans in conspectu tuo q̄ thuris incensuȝ. Hoc est gratū etiā vnguētum quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum et humiliatum nunq̄ despexisti. Ibi est locus refugij a facie ire inimici. ibi emendatur

ꝛ abluit quicqd aliūde ɔtractum est et inquinatum.

¶ De grā q̄ nō miscet terrena sapiētib⁹. Ca.lviij.

Fili preciosa est gratia mea nō patitur se misceri extraneis rebus: nec consolationibus terrenis. Abijcere ergo oportet oīa impedimenta gratie si optas eius infusionem suscipere. Pete secretū tibi/solus ama habitare tecū: nullius require confabulationem: sed magis ad deum deuotam effunde precē vt compūctā teneas mentē: et puram conscientiā. Totū mundū nichil estima: dei vacationē omnibus exterioribus antepone. Nō eni poteris michi vacare: et transitorijs pariter delectari. A notis et a caris amicis oportet elongari: et ab oī temporali solatio mentem tenere priuatam. Sic obsecrat beatus apostolus petrus: vt tanq̄ aduenas et peregrinos in hoc mundo se contineant christi fideles. O quanta fiducia erit morituro: quem nullius rei affectus detinet in mundo. Sed sic segregatum cor habere ab omnibus: eger necdum capit animus nec animalis homo nouit interni hominis libertatem. Attamen si vere velit esse spiritualis oportet eum renunciare tam remotis q̄ propinquis. et a nemine magis cauere q̄ a seipso. Si temetipsum perfecte viceris: cetera facilius subiugabis. Perfecta namq3 victoria est de semetipso triumphare. Qui eni3 semetipsu3 subiectū tenet vt sensualitas rationi ꝛ ratio in cunctis obediat michi: hic vere victor est sui et dn̄s mūdi. Si ad hunc apicem scandere gliscis: oportet viriliter incipere ꝛ securim ad radicem ponere. vt euellas et destruas occultā ꝛ inordinatam inclinatio

nem ad teipm̄ ⁊ ad oē priuatū ⁊ materiale bonū. Ex hoc vitio ꝙ homo semetipm̄ nimis inordinate dili-git pene totū pendet q̄cquid radicaliter vincendū est Quo deuicto ⁊ subacto malo/pax magna ⁊ trāquilli tas erit cōtinuo. Sed qꝛ pauci sibiipsis pfecte mori la borāt: nec plene extra se tendūt: ꝓpterea ī se implica ti remanēt: nec supra se in spū eleuari possūt Qui aūt libere mecū ambulare desiderat/necesse ē vt oēs pra uas ⁊ īordinatas affectiōes suas mortificet: atq̄ nulli creature priuato amore cōcupiscenter inhereat.

¶ De diuersis motib⁹ nature ⁊ gratie. Ca.lix.

Fili diligenter aduerte motus nature ⁊ gra tie: quia valde contrarie ⁊ subtiliter mouen tur: ⁊ vix nisi a spūali et intimo illuminato homine discernunt. Omnes quidem bonum appe-tunt/ et aliquid boni in suis dictis vel factis preten-dunt: ideo sub specie boni multi falluntur. Natura callida est et multos trahit/ illaqueat et decipit: et se semper pro fine habet. Sed gratia simplicit̄ ambu-lat ⁊ ab oī specie mala declinat: fallacias nō pretēdit: et omnia pure propter deū agit in quo ⁊ finaliter re-quiescit. Natura inuite vult mori/nec p̄mi/nec supe-rari/ nec subesse/ nec sponte subiugari. Gratia vero studet mortificationi proprie: resistit sensualitati: que rit subici: appetit vinci: nec propria vult libertate fun gi: sub disciplina amat teneri: nec alicui cupit domi-nari/sed sub deo semper viuere stare et esse: atq̄ pro-pter deū omni humane creature humiliter parata ē inclinari. Natura pro suo cōmodo laborat ⁊ quid lu-cri ex alio sibi proueniat attēdit. Gratia aūt non quid

sibi utile ⁊ cõmodũ sit: sed qd multis proficiat magis cõsiderat. Natura libenter honorē ⁊ reuerentiā accipit. Gratia vero omnē honorē ⁊ gloriam deo fideliter attribuit. Natura cõfusionē timet ⁊ ꝯtemptũ. Gratia aũt gaudet ꝓ noīe iesu ꝯtumeliā pati. Natura ociuꝫ amat ⁊ quietē corporalē. Gratia aũt vacua esse non potest: sed libenter amplectiť laborē. Natura querit curiosa habere et pulcra: et abhorret vilia et grossa. Gratia vero simplicibus delectatur et humilibꝰ: aspera nõ aspernatur nec vetustis refugit indui pannis. Natura respicit tēporalia/ gaudet ad lucra terrena/ tristatur de damno/ irritatur leui iniurie verbo. Sed gratia attēdit eterna. nõ inheret tēporalibus. nec in ꝑditione rerũ turbať. neqꝫ verbis durioribꝰ acerbať. quia thesauꝝ suũ ⁊ gaudiũ in celo vbi nil perit cõstituit. Natura cupida est et libentius accipit ꝙ donat: amat ꝓpria ⁊ priuata. Gratia aũt pia est ⁊ communis vitat singularia. cõtentatur paucis. beatius iudicat dare ꝙ accipere. Natura īclinat ad creaturas ad carnem propriā ad vanitatem et discursus. Sed gratia trahit ad deum ⁊ virtutes. renunctiat creaturis. fugit mundũ. odit carnis desideria. restringit euagatiõēs. erubescit in publico apparere. Natura libēter aliqd solatium habet externũ in quo delectetur ad sensum. Sed gratia in solo deo querit consolari: ⁊ in summo bono super omnia visibilia delectari. Natura totum agit propter lucrũ ⁊ cõmodũ propriũ: nichil gratis facere põt: sed aut equale aut melius aut laudeꝫ vel fauorem pro beneficijs cõsequi sperat. et multũ ponderari sua gesta et dona concupiscit. Gratia vero nil

temporale querit nec aliud premiū ꝙ deum solū pro mercede postulat: nec amplius de tēporalib⁹ necessa rijs desiderat nisi quātū hec sibi ad assecutionē eter‍noꝝ valeāt deseruire. Natura gaudet de amicis mul tis ꝛ propinquis: gloriatur de nobili loco ꝛ ortu gene ris: arridet potētibus: blāditur diuitibus: applaudit sibi similibus. Gratia autē ꝛ inimicos diligit: nec de amicoꝝ turba extollit: nec locū nec ortum natalium reputat nisi virtus maior ibi fuerit: fauet magis pau‍peri ꝙ diuiti / cōpatitur plus innocēti ꝙ potenti / con gaudet veraci nō fallaci / exhortatur semꝑ bonos me liora carismata emulari ꝛ filio dei per virtutes assimi lari. Natura de defectu ꝛ molestia cito conqueritur. Gratia constanter fert inopiam. Natura omnia ad se reflectit / pro se certat et arguit. Gratia autem ad de‍um cuncta reducit vnde originaliter emanat: nichil boni sibi ascribit: nec arroganter presumit / non con‍tendit nec suam sentētiam alijs prefert: sed in omni sensu et intellectu eterne sapientie ac diuino exami‍ni se submittit. Natura appetit scire: et noua secreta audire / vult exterius apparere et multa ꝑ sensus ex periri. desiderat agnosci ꝛ agere vñ laus ꝛ admiratio ꝓcedit. Sed gratia non curat noua nec curiosa per‍cipere: quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortū cū nichil nouū durabile sit super terram. Docet itaqꝫ sensus restringere vanā ꝯplacentiam ꝛ ostenta tionem deuitare: laudāda ꝛ digne mirāda humiliter abscōdere: ꝛ de omni re ꝛ de omni scientia vtilitatis fructum atqꝫ dei laudem et honorem querere. Non vult se nec sua predicari: sed deū in donis suis optat

benedici/ qui cuncta ex mera caritate largitur. Hec
gratia supnaturale lumē/ ꝛ quoddā dei speciale do=
num est et proprie electoꝝ signaculū et pignus salu
tis eterne/que hoiem de terrenis ad celestia amāda
sustulit ꝛ de carnali spiritualem efficit. Quanto igit
natura amplius premit et vincitur tanto maior gra=
tia infunditur et quotidie nouis visitationibus inte
rior homo secundū imaginem dei reformatur.

¶ De corruptiōe nature ꝛ efficatia grē diuine. Ca.lx.

Domine deus meus qui me creasti ad imagi
nem ꝛ similitudinē tuā ꝯcede michi hāc gra
tiā quā ostēdisti michi tam magnam ꝛ neces
sariā ad salutē: vt vincā pessimam naturā meam tra
hentē ad peccata ꝛ in perditionē. Sentio enim in car
ne mea legē peccati ꝯtradicentem legi mētis mee ꝛ
captiuum me ducentē ad obediēdum sensualitati in
multis: nec possum resistere passionibꝰ eius nisi assi=
stat tua sanctissima gratia cordi meo ardenter infu
sa. Opus est gratia tua: et magna gratia vt vinca=
tur natura ad malum semper prona ab adolescentia
sua. Nam per primū hominē adā lapsa ꝛ viciata per
peccatū in omnes homīes pena huius macule descē
dit. vt ipsa natura que bona et recta a te condita fu=
it/pro vitio iam et infirmitate corrupte nature pona
tur: eo ꝙ motus eius sibi relictus ad malū et inferi=
ora trahat. Nam modica vis que remansit est tan=
ꝙ scintilla quedā latens in cinere. Hec est ipa ratio
naturalis circumfusa magna caligine adhuc iudi=
cium habens boni et mali: veri falsiq; distantiam: li=
cet impotēs sit adimplere omne quod approbat: nec

pleno iam lumine veritatis:nec suauitate affectionũ suarum potiatur.Hinc est deus meus q condelector legi tue scdm interiorẽ hoiem sciens mandatũ tuum fore bonum iustũ et sanctum: arguens etiã oẽ maluz et peccatũ fugiẽdum:carne aũt seruio legi peccati dũ magis sensualitati obedio q̃ rationi.Hinc est q velle bonum michi adiacet:pficere aũt non inuenio. Hinc sepe multa bona ppono:sed q̃a gratia deest ad adiu uandũ infirmitatem meam ex leui resistentia resilio et deficio.Hinc accidit q viam perfectionis agnosco et qualiter agere debeam clare satis video s3 proprie corruptionis pondere pressus ad perfectiora non as- surgo.O q̃ maxime est michi necessaria dñe gratia tua:ad inchoandũ bonum:ad pficiendũ:et ad pficien dum.Nam sine ea nichil possum facere:omnia autẽ possum in te:cõfortãte me gratia.O vere celestis gra tia/sine qua nulla sunt ppria merita:nulla q̃cq3 dona nature põderanda.Nichil artes:nichil diuitie:nichil pulcritudo vel fortitudo:nichil ingenium vel eloquẽ tia valent apud te domine sine gratia.Nam dona na ture bonis et malis sunt cõmunia.electoR autẽ ppriũ donum est gratia siue dilectio qua insigniti digni ha bent vita eterna.Tantum eminet hec gratia:vt nec donũ pphetie:nec signoR operatio: nec quantalibet alta speculatio aliq̃d estimet sine ea.Sed necq3 fides: necq3 spes:necq3 alie virtutes tibi accepte sunt sine ca ritate et gratia.O beatissima gratia q̃ pauperem spũ v'tutibus diuitẽ facis et diuitẽ multis bonis humilẽ corde reddis. Ueni descende ad me: reple me mane cõsolatione tua: ne deficiat pre lassitudine et ariditate

mentis anima mea. Obsecro domine vt inueniã gratiam in oculis tuis: sufficit enim michi gratia tua ceteris non obtentis que desiderat natura. Si fuero tẽtatus ꝛ vexatus tribulationibus multis non timebo mala dum mecum fuerit gratia tua. Ipsa fortitudo mea ipsa consiliũ confert et auxilium. Cunctis hostibus potentior est: et sapientior vniuersis sapientibus Magistra est veritatis. doctrix discipline. lumẽ cordis solamen pressure. fugatrix tristicie. ablatrix timoris. nutrix deuotionis. productrix lacrimarum. Quid sũ sine ea nisi aridum lignũ ꝛ stips inutilis ad eiiciendũ Tua ergo me dñe gratia semper preueniat ꝛ sequatᷓ ac bonis operibus iugiter p̃stet esse intentũ per iesũ christum filium tuum. Amen.

¶ Quõ nosipsos abnegare: et christũ imitari debem⁹ per crucem. ¶ Capitulum. lxi.

Fili quantũ a te vales: tantum in me poteris transire. Sicut nichil foris cõcupiscẽ internã pacem facit: sic se interius relinquere deo cõiungit. Uolo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea sine contradictione et querela. Sequere me ego sũ via veritas ꝛ vita. Sine via non itur. sine ꝟitate nõ cognoscitᷓ. sine vita nõ viuitᷓ. Ego sũ via quã sequi debes. ꝟitas cui credere debes. vita quã sperare debes. Ego sũ via inuiolabilis. veritas infallibilis. vita interminabilis. Ego sũ via rectissima. veritas suprema. vita ꝟa. vita beata. vita increata. Si mãseris in via mea cognosces veritatẽ: ꝛ ꝟitas liberabit te et apprehendes vitam eternã. Si vis ad vitam ingredi serua mãdata. Si vis ꝟitatẽ cognoscere cre-

de michi. Si vis perfectus esse: vende omnia. Si vis esse discipulus meus: abnega temetipm. Si vis beatā vitam possidere: presentē vitam contēne. Si vis exaltari in celo: humilia te in mundo. Si vis regnare mecum: porta crucem mecū. Soli enim serui crucis inueniunt viam beatitudinis et vere lucis. Dñe iesu christe: quia arta est via tua et mundo despecta dona michi tecū mundi despectuȝ imitari. Non eni maior est seruus domino: nec discipulus supra magistrum Exerceaẜ seruus tuus in vita tua. q2 ibi est salus mea et sanctitas vera. Quicqd extra eam lego vel audio non me recreat: nec delectat plene. Fili quia hec scis ⁊ legisti oia beat⁹ eris si feceris ea. Qui habet mādata mea et seruat ea: ipse est q diligit me: ⁊ ego diligā eum ⁊ manifestabo ei meipm et faciam eū cōsedere mecū in regno patris mei. Dñe igitur sicut dixisti et ꝓmisisti: sic vtiqȝ michi ꝓmereri contingat. Suscepi de manu tua crucē: portabo eā vsqȝ ad mortem sicut imposuisti michi. Vere vita boni monachi crux est: sȝ dux paradisi inceptum est: retro abire nō licet nec relinquere oportet. Eya frater pergamus simul. iesus erit nobiscum: ꝓpter iesum suscepimus hanc crucē: propter iesum perseueremus in cruce. Erit adiutor noster qui est dux noster et precessor. En rex noster ingrediẜ ante nos qui pugnabit ꝓ nobis. Sequamur viriliter nemo metuat terrores: simus parati mori fortiter in bello: nec inferamus crimen glorie nostre vt fugiamus a cruce.

¶ Q̄d homo nō sit nimis delectus quādo in aliquos labitur defectus. ¶ Capitulum. lxij.

Fili magis placent michi patientia ꝛ humili=
f tas in aduersis ꝙ multa cõsolatio ꝛ deuotio
in ꝓsperis. Ut quid te contristat paruum fa
ctum contra te dictum? Si amplius fuisset cõmoueri
non debuisses. sed nũc dimitte trãsire: non est primũ
nec nouũ: nec vltimũ erit si diu vixeris. Satis virilis
es ꝙdiu nil obuiat aduersi. bene etiam consulis: et a
lios nosti roborare verbis. sed cum ad ianuam tuam
venit repentina tribulatio deficis consilio et robore.
Attẽde magnã fragilitatem tuam quã sepius expe=
riris in modicis obiectis. Tamen pro salute tua ista
fiunt: cum hec ꝛ similia cõtingunt. Pone vt melius
nosti ex corde: ꝛ si te tetigit nõ tamen deiiciat nec diu
implicet. Ad minus sustine patienter: si non potes gau
denter. Etiã si minus libenter audis et indignatiõe;
sentis. Reprime te: nec patiaris aliquid inordiatum
ex ore tuo exire vnde paruuli scandalizentur. Cito cõ
quiescet commotio excitata: et dolor interius reuer=
tente gratia dulcorabitur. Adhuc viuo ego dicit dñs
iuuare te paratus et solito amplius consolari: si con=
fisus fueris michi ꝛ deuote inuocaueris. Animi equor
esto ꝛ ad maiorem sustinentiã accigere. Non est totũ
frustratũ: si te sepius percipis tribulatũ vel grauiter
tentatũ. Homo es ꝛ nõ deus: caro es ꝛ non angelus.
Quõ tu posses semꝑ in eodẽ statu virtutis ꝑmanere
quando hoc defuit angelo in celo: ꝛ primo hoĩ in pa=
radiso: qui non diu steterũt? Ego sum qui merentes
erigo sospitate: et suã cognoscentes infirmitatem ad
meam ꝓueho diuinitatẽ. Domine benedictũ sit ver
bum tuũ: dulce super mel ꝛ fauũ ori meo. Quid face

rem in tantis tribulationibus et angustijs meis nisi me confortares tuis sanctis sermonibus? Dūmodo tandē ad portum salutis puenīā: quid cure est: que et quāta passus fuero? Da finem bonū: da felicē ex hoc mundo transitū. Memento mei deus meus ⁊ dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

¶ De altioribus rebus et occultis iudicijs dei non scrutandis. ¶ Capitulum. lxiij.

Fili caueas disputare de altis materijs et de occultis dei iudicijs. Cur iste sic relinquitur et ille ad tantā gratiam assumit. cur etiā iste tantū affligit ⁊ ille tam eximie exaltat. Ista omnem humanam facultatē excedunt: nec ad inuestigandū iudicium diuinum vlla ratio preualet vel disputatio Quando ergo hec tibi suggerit inimicus: vel etiam quidam curiosi inquirunt homines: respōde illud pphete. Iustus es dñe et rectū iudicium tuū. Et illud. Iudicia dñi vera iustificata in semetipsa. Iudicia mea metuenda sūt: nō discutiēda: qa humano intellectui sunt incomphensibilia. Noli etiā inquirere vel dispu tare de meritis sanctoꝝ qs alio sanctior aut qs maior fuerit in regno celoꝝ. Talia generant sepe lites ⁊ cō tentiones inutiles: nutriunt quoqꝫ supbiā et vanam gloriam: vnde oriunt inuidie ⁊ dissentiōes: dū iste illū sanctū et alius aliū conat supbe preferre. Talia autē velle scire et inuestigare: nullū fructū afferunt: sꝫ ma gis sanctis displicent: quia nō sum deus dissensionis sed pacis: que pax magis in humilitate vera ꝙ in ppria exaltatione consistit. Quidam zelo dilectionis trahunt ad hos vel ad illos ampliori affectu: sed hu-

mano potius ꝙ diuino. Ego sum qui cunctos cōdidi sanctos: ego donaui gratiam/ego prestiti gloriā/ego noui singulorum merita: ego preueni eos in benedictionibus dulcedinis mee: ego presciui dilectos ante secula: ego eos elegi de mundo non ipsi me preelegerunt. ego vocaui per gratiā/attraxi per misericordiā ego perduxi eos per tentationes varias: ego infudi consolationes magnificas: ego dedi perseuerātiam: ego coronaui coꝝ patiētiam: ego primū et nouissimū agnosco: ego omnes inestimabili dilectione āplector ego laudandus sum in omnibus sanctis meis: ego super omnia benedicēdus sum ⁊ honorandus in singulis quos sic gloriose magnificaui et predestinaui sine vllis precedentibus proprijs meritis. Qui ergo vnum de minimis meis contempserit: nec magnum honorat/quia pusillū ⁊ magnum ego feci. Et qui derogat alicui sāctoꝝ: derogat michi ⁊ ceterꝭ omnibus in regno celorum. Omnes vnum sunt per caritatis vinculum: idē sentiunt: idem volunt/ et oēs in vnū se diligunt. Adhuc sūt quod multo altius est: plus me ꝙ se ⁊ sua merita diligunt. Nā supra se rapti ⁊ extra ꝓpriā dilectionem tracti/toti in amorem mei pgunt in quo et fruitiue quiescunt. Nichil est qđ eos auertere possit aut deprimere: quippe qui eterna veritate plent igne ardescūt inextinguibilis caritatis. Taceāt igit carnales ⁊ aiales hoies de sāctoꝝ statu disserere qui non norunt nisi priuata gaudia diligere. Demūt ⁊ addunt ꝓ sua inclinatiōe: non ꝓut placet eterne veritati. In multis est ignorantia coꝝ maxime qui paꝝ illuminati raro aliquem perfecta dilectiōe spirituali

diligere norunt. Multi adhuc naturali affectu et hu-
mana amicitia ad hos vel ad illos trahunt: et ſicut in
inferioribus ſe habent: ita et de celeſtibus imaginan
tur. Sed eſt diſtantia incomparabilis que imperfecti
cogitant et que illuminati viri per reuelationē ſupnā
ſpeculātur. Caue ergo fili de iſtis curioſe tractare q̄
tuam ſcientiā excedunt: ſed hoc magis ſatage et inten
de vt vel minimus in regno dei queas inueniri. Et ſi
quiſpiam ſciret quis alio ſanctior eſſet vel maior ha-
beretur ī regno celorum: quid ei hec noticia ꝓdeſſet
niſi ſe ex hac cognitione coram me humiliaret: et in
maiorem nois mei laudem exurgeret? Multo acce-
ptius deo facit qui de peccatorum ſuoꝝ magnitudine
et virtutū ſuarum paruitate cogitat: et q̄ lōge a ſan
ctorū ꝑfectione diſtat: q̄ is qui de eoꝝ maioritate vel
ꝑuitate diſputat. Melius eſt ſanctos deuotis precibus
et lacrimis exorare et eorū glorioſa ſuffragia humili
mente implorare: q̄ eorum ſecreta vana inquiſitiōe
perſcrutari. Illi bene et optime contentātur: ſi hoīes
ſcirent contentari et vaniloquia ſua compeſcere. Nō
gloriantur de proprijs meritis quippe qui ſibi nil bo-
nitatis aſcribūt: ſed totum michi quoniam ipſis cun
cta ex infinita caritate mea donaui. Tāto amore diui
nitatis et gaudio ſupereffluenti replentur vt nichil
eis deſit glorie: nichilqꝫ poſſit deeſſe felicitatis. Oīs
ſancti quanto altiores in gloria: tanto humiliores in
ſeipſis et michi viciniores et dilectiores exiſtūt. Ideo
qꝫ habes ſcriptū quia mittebant coronas ſuas ante
deum et ceciderunt in facies ſuas coram agno et ad-
orauerunt viuētem in ſecula ſeculorum. Multi qui-

dem querūt quis maior sit in regno dei: qui ignorāt an cum minimis erūt digni computari. Magnū est vel minimū esse in celo vbi oēs magni sunt quia oēs filij dei vocabunt τ erunt. Minimus erit in mille et peccator centū annorū morietur. Cū enim quererent discipuli quis maior esset in regno celorum/tale audierūt responsū. Nisi cōuersi fueritis τ efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnū celorū. Quicunqꝫ ergo humiliauerit se sicut paruulus iste. hic maior ē in regno celorum. Ve eis qui cū puulis humiliare se sponte dedignantur: quoniā humilis ianua regni celestis eos non admittet intrare. Ve etiā diuitib⁹ qui habent hic consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnū dei ipsi stabūt foras eiulantes. Gaudete humiles τ exultate pauperes: quia vestrū est regnum dei si tamen in veritate ambulatis.

¶ Qđ omnis spes et fiducia in solo deo est figenda.

¶ Capitulum. lxiiij.

Domine que est fiducia mea quā in hac vita habeo aut quod maius solatium meum ex omnibus apparentibus sub celo? Nonne tu dñe deus meus cuius misericordie nō est numerus? Ubi michi bene fuit sine te: aut quādo male esse potuit presente te? Malo pauper esse ꝓpter te q̄ꝫ diues sine te. Eligo potius tecum in terra peregrinari q̄ꝫ sine te celum possidere. Ubi tu ibi celū: atqꝫ ibi mors et infernus vbi tu non es. Tu michi in desiderio es: et ideo post te gemere et clamare et exorare necesse est. In nullo deniqꝫ possum plene confidere qui in necessitatibus auxilietur oportunis: nisi in te solo deo meo

Tu es spes mea ꝛ fiducia mea: tu cõsolatoꝛ me⁹ ꝛ fi-
delissimus in oibus. Omnes q̃ sua sunt querũt: tu sa
lutẽ meã ꝛ ꝑfectum meũ solũmodo pꝛetendis. ꝛ oĩa
in bonũ michi ꝯuertis: etiã si varijs tentationib⁹ ꝛ ad
uersitatibus exponas. Hoc totũ ad vtilitatẽ meã oꝛdi
nas: qui mille modis dilectos tuos ꝓbare ꝯsueuisti.
In qua ꝓbatione nõ minus diligi debes ꝛ laudari q̃
si celestibus cõsolationibus me repleres. In te ergo
dñe deus pono totã spẽ meã ꝛ refugiũ. in te oẽm tri
bulationẽ et angustiã meã cõstituo. qꝛ totũ infirmũ
et instabile inuenio quicquid extra te cõspicio. Non
enim pꝛoderũt multi amici: neqꝫ foꝛtes auxiliarij ad
iuuare poterunt: neqꝫ pꝛudentes ꝯsiliarij responsum
vtile dare: neqꝫ liber doctoꝛum consolari: nec aliqua
pꝛeciosa substantia liberare/nec locus aliquis secret⁹
contutari si tu ipse nõ assistas/iuues/cõfoꝛtes: conso-
leris instruas et custodias. Omnia namqꝫ que ad pa-
cẽ videntur esse et felicitatem habendam te absente
nichil sunt: nichilqꝫ felicitatis in veritate conferunt.
Finis ergo omnium bonoꝛum et altitudo vite ꝛ pꝛo
funditas omniũ eloquioꝛũ tu es: ꝛ in te super omnia
sperare foꝛtissimũ solatium seruoꝝ tuoꝛũ. Ad te sunt
oculi mei in te cõfido deus me⁹ misericoꝛdiaꝝ pater.
Benedic et sanctifica animã meã benedictiõe celesti
vt fiat habitatio sancta tua et sedes eterne gloꝛie tue
nichilqꝫ in templo tue dignitatis inueniat quod ocu
los tue maiestatis offendat. Secundum magnitudi
nem bonitatis tue ꝛ multitudinẽ miserationum tua
rum respice in me et exaudi oꝛationẽ pauperis serui
tui longe exulantis in regione vmbꝛe moꝛtis. Pꝛo-

tege ⁊ cõserua animã seruuli tui inter tot discrimina vite corruptibilis ac cõmunicante gratia tua dirige p viam pacis ad patriam perpetue claritatis.

¶ Explicit tertius liber. Incipit liber quartus.

¶ Deuota exhortatio ad sanctam corporis christi cõmunionem.

Vox christi.

Venite ad me oẽs qui laboratis et onerati estis et ego reficiã vos dicit dñs. Panis quẽ ego dabo caro mea est pro mundi vita. Accipite ⁊ comedite hoc est corpꝰ meũ quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. Qui mãducat carnem meam et bibit meũ sanguinẽ in me manet ⁊ ego in illo. Verba que ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt.

¶ Cum quanta reuerentia christus sit suscipiendus.

Capitulum primum.

Hec sunt verba tua xp̃e veritas eterna: q̃uis nõ vno tempore prolata nec vno in loco conscripta. Quia ergo tua sunt verba gratanter michi et fideliter cuncta sunt accipienda. Tua sunt ⁊ tu ea protulisti: et mea quoq; sunt quia pro salute mea edidisti. Libenter suscipio ea ex ore tuo: vt artius inserantur cordi meo. Excitant me verba tante pietatis plena dulcedinis et dilectionis: sed terrẽt me delicta propria: et ad capiẽda tanta mysteria me reuerberat impura cõscientia. Prouocat me dulcedo verboꝝ tuorũ sed onerat me multitudo vitiorum meoꝝ. Jubes vt fiducialiter ad te accedam si tecũ velim habere partẽ: vt immortalitatis accipiam alimo

niā si eternā cupiā obtinere vitā z gliaз. Venite inqt ad me oēs qui laboratis z onerati estis z ego reficiam vos. O dulce z amicabile verbū i ore peccatoris qz tu dñe deus meus egenū z pauperē inuitas ad colonēз tui sanctissimi corporis. Sed quis ego sum dñe vt ad te presumā accedere? Ecce celi celoꝛ te nō capiunt et tu dicis venite ad me oēs. Quid sibi vult ista piissima dignatio z tā amicabilis inuitatio? Quomodo ausus ero venire qui nichil boni michi cōscius sum? Unde possum presumere? Quomodo te introducam i domum meā qui sepius offendi benignissimā faciē tuā Reuerētur angeli z archangeli: metuūt sancti z iusti et tu dicis venite ad me omnes. Nisi tu dñe hoc diceres quis verum esse crederet? et nisi tu iuberes: quis accedere attētaret? Ecce noe vir iustus in arche fabrica centum annis laborauit vt cū paucis saluaretur. et ego quomodo me potero vna hora pparare vt mūdi fabricatorē cū reuerentia sumā? Moyses famulꝰ tuus magnus z specialis amicus tuus archam ex lignis imputribilibus fecit quam z mundissimo vestiuit auro vt tabulas legis in eo reponeret. et ego putrida creatura audebo te cōditorem legis ac vite datorē tam facile suscipere? Salomō sapientissimus regū israel magnificū templū septem annis in laudeз noīs tui edificauit: et octo diebus festū dedicationis eius celebrauit. mille hostias pacificas obtulit: et archā federis clāgore buccine z iubilo in locū sibi pparatū solēnit collocauit. z ego ifelix z pauprimꝰ hoīm quō te in domū meā itroducā q vix mediā expēdere deuote noui horā. z vtinā vel semel digne fere mediā

O mi deus quãtũ illi ad placendũ tibi agere studuerũt. Heu ꝙ pusillũ est quod ago. ꝙ breue explco tempus cũ me ad cõicandũ dispono raro totus collectus rarissime ab omni distractione purgatus. Et certe in tua salutari deitatis presentia nulla deberet occurrere indecẽs cogitatio: nulla etiã occupare creatura. qꝛ nõ angelũ sed angeloꝝ dñm suscepturus sum hospicio. Est tamẽ valde magna distãtia inter archã federis cũ suis reliquijs: ⁊ mundissimũ corpus tuũ cũ suis ineffabilibꝰ virtutibus iter legalia illa sacrificia futuroꝝ pfiguratiua: et verã tui corporis hostiã oim antiquoꝝ sacrificioꝝ ɔpletiuam. Quare igit nõ magis ad tuã venerabilẽ tuã ardesco presentiam: cur non maiori me preparo solicitudine ad tua sancta sumenda/quando illi antiqui sancti patriarche ⁊ pphete reges quoqꝫ ⁊ principes cũ vniuerso populo tantũ deuotionis demõstrarunt affectũ erga cultũ diuinum? Saltauit deuotissimꝰ rex dauid corã archa dei totis viribus/recolẽs beneficia olim indulta patribus: fecit diuersi generis organa: psalmos edidit et cantari instituit: cũ leticia cecinit: et ipse frequẽter in cithara spiritus sancti afflatus gratia docuit populum israel toto corde deum laudare ⁊ ore cõsono diebus singulis benedicere ⁊ predicare. Si tanta agebat tunc deuotio ac diuine laudis extitit recordatio coram archa testamẽti. quãta nunc michi ⁊ omni populo xpiano habenda est reuerentia ⁊ deuotio in presentia sacramenti: in sumptione excellentissimi corporis christi? Currunt multi ad diuersa loca pro visitandis reliquijs sanctoꝝ et mirantur auditis gestis eorũ: am-

pla edificia templorū inspiciūt: ꝛ osculant sericis ꝛ auro inuoluta sacra ossa ipsoꝝ. Et ecce tu presens es hic apud me in altari deus meꝰ sanctus sanctoꝝ creator oim et dn̄s angelorū. Sepe in talibus videndis est cu curiositas hominū ꝛ nouitas inuisorū ꝛ modicꝰ reportatur emēdationis fructus: maxime vbi est tā leuis sine vera cōtritione discursus. Hic aūt in sacramēto altaris totus presens es deus meꝰ homo christus iesus vbi ꝛ copiosus percipit eterne salutis fructus quotienscūqꝫ fueris digne ac deuote susceptꝰ. Ad illud vero nō trahit leuitas aliqua nec curiositas aut sensualitas sed firma fides/deuota spes/ꝛ sincera caritas. O inuisibilis cōditor mūdi deus ꝙ mirabiliter agis nobiscū ꝙ suauiter ꝛ gratiose cū electis tuis disponis: quibus temetipsum in sacramento sumendū proponis. Hoc nāqꝫ omnē intellectū superat. hoc specialiter deuotoꝝ corda trahit et accendit affectū. Ipsi enim veri fideles tui qui totam vitā suā ad emendationem disponunt ex hoc dignissimo sacramento magnam deuotionis gratiam et virtutis amorē frequenter recipiunt. O āmirabilis ꝛ abscondita gratia sacramenti quam norunt tantū xp̄i fideles. infideles aūt et peccatis seruiētes experiri nō possunt. In hoc sacramēto confertur spūalis gratia et reparatur in anima virtus amissa: et per peccatū deformata redit pulcritudo. Tanta est aliquando hec gratia: vt ex plenitudine collate deuotionis nō tantum mens: sed et debile corpus vires sibi prestitas sentiat ampliores. Dolendū tū valde ꝛ miserandum super tepiditate ꝛ negligētia nostra: ꝙ nō maiori affectu trahimur ad christū sumēdum: in quo

tota spes saluandorꝝ ꝯsistit ꝛ meritū. Ipse enī est san-
ctificatio nostra et redēptio: ipse cōsolatio viatorū et
sanctorū eterna fruitio. Dolendū itaq; valde ꝙ multi
tā parū hoc salutare mysteriū aduertūt: quod celū le-
tificat ꝛ mundū cōseruat vniuersuȝ. Heu cecitas ꝛ du
ritia cordis humani tā ineffabile donū nō magis attē
dere et ex quotidiano vsu etiā ad inaduertētiā defflue
re. Si eni hoc sanctissimū sacramentū in vno tm̄ cele
braretur loco: et ab vno tantū cōsecraretur sacerdote
in mūdo quāto putas desiderio ad illū locū et talē dei
sacerdotē homines afficerētur vt diuina mysteria ce-
lebrare audirēt? Nūc autē multi facti sunt sacerdotes
et in multis locis offerꝶ xp̄s: vt tāto maior appareat
gratia ꝛ dilectio dei ad hominē quāto latius est sacra
cōio diffusa p orbē. Gratias tibi bone iesu pastor eter-
ne q̄ nos pauperes ꝛ exules dignatus es precioso cor
pore ꝛ sanguine tuo reficere ꝛ ad hec mysteria pcipiē
da etiā ꝓprij oris tui alloq̄o īuitare dicēdo. Uenite ad
me oēs qui laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego reficiā vos.

¶ Quod magna bonitas et caritas dei in sacramēto exhibetur homini. Capitulū. ij.

Super bonitate tua et magna misericordia tua dn̄e ꝯfisus accedo eger ad saluatorē: esu-
riēs et sitiēs ad fontē vite/egen⁹ ad regē celi
seru⁹ ad dn̄m/creatura ad creatorē/desolatus ad meū
piū ꝯsolatorē. Sed vnde michi hoc vt venias ad me?
Quis ego sum vt p̄stes michi teip̄m? Quō audet pec
cator corā te apparere? Et quō tu digneris ad peccātē
venire? Tu nosti suū tuū ꝛ scis q: nil boni ī se habet/
vnde hoc illi prestes. Confiteor igitur vilitatē meam

agnosco bonitatē tuā:laudo pietatē: ⁊ grās ago ꝓpt nimiā caritatē. Propter temetipm enī hoc facis non ꝓpter mea merita:vt bonitas tua michi magis inotescat.caritas amplior ingerat.⁊ humilitas perfectiꝰ cōmēdet. Qr ḡ tibi hoc placet et sic fieri iussisti: placet ⁊ michi dignatio tua:⁊ vtinā iniqtas mea nō obsistat O dulcissime ⁊ benignissime iesu q̄ta tibi reuerētia et gratiaꝝ actio cū perpetua laude ꝑ susceptiōe sacri corporis tui debet:cuius dignitatē nullus hoim explicare potēs inuenit? Sed qd cogitabo in hac cōione: i accessu ad dn̄ȝ meū quē debite venerari nequeo: ⁊ tn̄ deuote suscipere desidero? Quid cogitabo melius ⁊ salubrius nisi meipm totaliter humiliādo corā te : et tuā infinitā bonitatē exaltādo supra me. Laudo te deus meꝰ ⁊ exalto ieternū. Despicio me et subijcio tibi in profundū vilitatis mee. Ecce tu scēs scōꝝ et ego sordes pctōꝝ:⁊ tu inclinas ad me qui nō suȝ dignꝰ ad te respicere. Ecce tu venis ad me:tu vis esse mecū:tu inuitas ad cōuiuiū tuū:tu michi dare vis celestē cibū ⁊ panē angeloꝝ ad mādhucandū:nō aliū sane q̄ teipȝ panē viuū qui de celo descendisti et das vitā mūdo. Ecce vnde dilectio ꝓcedit/qualis dignatio illucescit/ q̄ magne gratiaꝝ actiones et laudes tibi ꝑ his debētur. O q̄ salutare ⁊ vtile consiliū tuū cum istud instituisti. q̄ suaue et iocundū conuiuiū cū teipsum in cibū donasti. O q̄ admirabilis operatio tua domine. q̄ potēs virtus tua q̄ ineffabilis veritas tua. Dixisti enim ⁊ facta sunt oīa:⁊ hoc factū est quod ipse iussisti. Mira res et fide digna ac humanū vincēs intellectū q̄ tu dn̄e deus meus verꝰ deus et homo sub medica

specie panis et vini integer contineris ⁊ sine consumptione a sumēte mãducaris. Tu dñe vniuersoꝝ qui nullius habes indigentiã voluisti per sacramentum tuũ habitare in nobis: ꝯserua coꝛ meũ ⁊ coꝛpus meũ immaculatũ vt leta et pura conscientia sepius valeã tua celebrare mysteria: et ad meã perpetuã accipere salutē: que ad tuũ precipue honorē ⁊ memoꝛiale perenne sanxisti et instituisti. Letare anima mea et gratias age deo pro tã nobili munere et solatio singulari in hac lachꝛimarũ valle tibi relicto. Nã quotiens hoc mysteriũ recolis et xp̄i coꝛpus accipis: totiens tue redemptionis opus agis: et particeps omniũ meritoꝝ xp̄i efficeris. Caritas etenim chꝛisti nũq̄ minuit: ⁊ magnitudo ꝓpiciationis eius nũq̄ exhaurit. Ideo noua semper mētis reuocatione ad hoc disponere te debes: ⁊ magnũ salutis misteriũ attēta ꝯsideratione pēsare. Ita magnũ nouũ ⁊ iocundũ tibi videri debet cũ celebꝛas: aut missam audis. ac si eodē die xp̄s pꝛimũ ĩ vterũ virginis descendens homo factus esset: aut in cruce pꝛo salute hominũ pateretur et moꝛeretur.

¶ Quod vtile sit sepe cõmunicare. Capitulũ. iij.

Ecce ego venio ad te dñe vt bene michi sit ex munere tuo: et letificer in conuiuio sancto tuo qđ parasti in dulcedine tua pauperi de⁹. Ecce in te est totum quod desiderare possum ⁊ debeo tu salus mea ⁊ redemptio/ spes et foꝛtitudo/ decus ⁊ gloꝛia. Letifica ergo hodie animã serui tui: quoniam ad te dñe iesu animã meã leuaui. Desidero te nũc deuote ac reuerenter suscipere cupio te in domum meam introducere quatenus cum zacheo merear a te

benedici ac inter filios abrahe cõputari. Anima mea corpus tuũ ↄcupiscit: cor meum tecũ vniri desiderat. Trade te michi ⁊ sufficit. Nam p̃ter te nulla ↄsolatio valet. sine te esse nequeo. ⁊ sine visitatione tua viuere nõ valeo. Ideoq oportet me frequenť ad te accedere ⁊ in remediũ salutis mee recipere: ne forte deficiam in via si fuero celesti fraudatus alimonia. Sic ei tu misericordissime iesu p̃dicans populis et varios curans languores aliqn̄ dixisti. Nolo eos ieiunos dimittere in domũ suã ne deficiant in via. Age igiť hoc modo mecũ qui te ꝑ fidelium consolatione in sacramento reliquisti. Tu es eniȝ suauis refectio anime: ⁊ qui te digne mãducauerit ꝑticeps ⁊ heres erit eterne glorie Necessarium quidẽ michi est qui tam sepe laboro et pecco tãcito torpesco ⁊ deficio: vt per frequẽtes orationes et confessiones ⁊ sacram tui corporis ꝑceptionẽ me renouem/ mundem/ ⁊ accẽdam: ne forte diutius abstinendo a sancto ꝓposito defluã. Proni eniȝ sunt sensus hominis ad malum ab adolescẽtia sua: ⁊ nisi succurrat diuina medicina: labiť homo mox ad peiora. Retrahit ergo sancta cõmunio a malo ⁊ cõfortat in bono. Sic eni modo tã sepe negligens sum ⁊ tepidus qñ cõico aut celebro: quid fieret si medelam non sumerẽ ⁊ tã grande iuuamen non quererẽ? Et liceȝ oĩ die nõ sim aptus nec ad celebranduȝ bene dispositus dabo tñ operam congruis tꝑibus diuina ꝑcipere misteria ac tante gratie participem me exhibere. Nam hec est vna principalis fidelis anime cõsolatio q̃diu peregrinať a te in mortali corpore: vt sit sepius memor dei sui: dilectum suum deuota suscipiat mente.

O mira circa nos tue pietatis dignatio q̄ tu domine deus creator et viuificator oim̄ spirituū ad paupculā dignaris venire aīam: et cū tota deitate tua ac humanitate eius impinguare esuriem. O felix mens et beata aīa que te dn̄m deum suū meref deuote suscipe ꝛ in tua susceptiōe spūali gaudio repleri. O q̄ magnū suscipit dn̄m: q̄ dilectū inducit hospitē: q̄ iocundum recipit sociū: q̄ fidelem acceptat amicū: q̄ speciosū et nobilē amplectif sponsū pre oibus dilectis et sup oīa desiderabilia amandū. Sileāt a facie tua dulcissime dilecte meus celū et terra et oīs ornatus eoꝝ: quoniā quicquid laudis habent ac decoris ex dignatione tue est largitatis: nec ad decorem tui pueniēt noīs cuius sapientie non est numerus.

¶ Qd̄ multa bona prestātur deuote cōmunicātibus.

¶ Capitulum. iiij.

Domine deus meus p̄ueni seruum tuū in benedictionibus dulcedinis tue vt ad tuū magnificū sacramentum digne ac deuote merear accedere. Excita cor meū in te: et a graui corpore exue me. Visita me in salutari tuo ad gustandum in spiritu tuam suauitatē: que in hoc sacramento tanq̄ in fonte plenarie latet. Illumīa quoq; oculos meos ad intuendum tantum misterium: et ad credendum illud indubitata fide me robora. Est eī operatio tua non humana: potentia tua sacra institutio non hoīs adinuentio. Non eni ad hec capienda ꝛ intelligenda aliqs idoneus per se reperif: que angelicā etiā subtilitatē transcēdit. Quid ḡ ego peccator indign⁹ terra ꝛ cinis de tā alto sacro secreto potero inuestigare et ca

pere? Dñe in simplicitate cordis: in bona firma fide ꝛ in tua iussione ad te cū spe ꝛ reuerētia accedo et vere credo q: tu p̄sens es hic in sacramēto deus ꝛ hō. Uis g̃ vt te suscipiā ꝛ meip̄m tibi in caritate vniā. Uñ tuā p̄cor clementiā ꝛ specialē ad hoc iploro michi donari grām vt tot⁹ in te liquefiā ꝛ amore pfluā atq: de nulla aliena ↄsolatiōe āplius me intromittā. Est enī hoc altissimū ꝛ dignissimū sacramentū: salus aīe ꝛ corporis medicina oīs spūalis languoris: in quo vicia mea curanť/passiōes frenanť: tētatiōes vīcunť ac minuūtur grā maior infundiť: ꝟtus incepta augeť: firmatur fides: spes roborať: ꝛ caritas ignescit ac dilatať. Multa nanq: bōa largit⁹ es ꝛ adhuc sepius largiris in sacramento dilectis tuis deuote cōicantibus de⁹ meus susceptor aīe mee: repator infirmitatis hūane ꝛ toti⁹ dator ↄsolatiōis interne. Nā multā ipsis cōsolationē aduersus varias tribulatiōes infūdis: ꝛ de imo deiectiōis ꝓprie ad spē tue ꝓtectionis erigis: atq: noua quadā grā eos int⁹ recreas ꝛ illustras vt qui anxij primū ꝛ sine affectiōe se āte cōionē senserāt: postea refecti cibo potuq: celesti in melius se mutatos inueniāt Quod idcirco cū electis tuis ita dispēsanter agis vt veraciter agnoscant et patiēter experiantur ꝙ nichil ex semetipsis habeant et quid bonitatis ac grē ex te consequanť. q: ex semetipsis frigidi duri ac indeuoti ex te autē feruentes alacres et deuoti esse merentur. Quis enī ad fontē suauitatis hūiliter accedens non modicū suauitatis inde reportat? aut q̄s iuxta ignē copiosū stās nō paꝝ caloris inde pcipit? Et tu fons es sp plen⁹ ꝛ supabundās: ignis iugiť ardēs ꝛ nūq̄ defi-

ciens. Unde si michi nō licet haurire de plenitudine fontis nec vsq; ad satietatem potare: apponā tamen os meū ad foramē celestis fistule vt saltē inde gutulā modicam capiā ad refocillandam sitim meam vt nō penitus exarescā. Et si necdū totus celestis et tā igni tus vt seraphin ⁊ cherubin esse possū: conabor tamen deuotioni insistere et cor meū pparare vt vel modicā diuini incendij flammā ex humili sumptiōe viuifici sacramenti ꝯquirā. quicq̄d aūt michi deest bone iesu saluator sanctissime: tu ꝓ me supple benigne ac gratiose: qui oēs ad te dignatus es vocare dicēs. Uenite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis et ego reficiā vos. Ego quidē laboro i sudore vultus mei dolore cordis torqueor. peccatis oneror. tentatiōibus inquietor multis malis passionibus implicor ⁊ premor et nō est qui adiuuet: non est qui liberet et saluū faciat nisi tu dn̄e deus saluator meus cui cōmitto me ⁊ oīa mea vt me custodias et perducas in vitā eternam. Suscipe in laudem ⁊ gloriā noīs tui qui corpꝰ tuū ⁊ sanguinē in cibum ⁊ potū michi parasti. Presta domine deus salutaris meus vt cū freq̄ntatiōe misterij tui crescat mee deuotionis affectus.

¶ De dignitate sacramenti et statu sacerdotali ¶ Capitulum. v.

Si haberes angelicā puritatē ⁊ sancti iohannis baptiste sanctitatem nō esses dignus hoc sacramentū accipe nec tractare. Non eni hoc meritis debet hoīm ꝙ homo cōsecret ⁊ tractet christi sacramentū et sumat in cibū panē angeloꝝ. Grande misteriū ⁊ magna dignitas sacerdotū: q̄bus datū est

quod angelis nō est concessū. Soli nanq̧ sacerdotes in ecclesia rite ordinati potestatē habent celebrandi ⁊ corpus christi cōsecrandi. Sacerdos quidē minister ē dei vtens verbo dei per iussionem et institutionē dei. Deus autē ibi principalis est auctor ⁊ inuisibilis opator cui subest oē quod voluerit ⁊ paret oē qđ iusserit. Plus ergo credere debes deo omnipotēti in hoc excellentissimo sacramento q̄ proprio sensui aut alicui signo visibili. Ideoq̧ cū timore et reuerentia adhoc opus est accedendū. Attende igit̄ et vide cuius ministeriū tibi traditū est per impositōē manus episcopi Ecce sacerdos factus es et ad celebrandū cōsecratus vide nūc vt fideliter ⁊ deuote in suo tpe deo sacrificiū offeras et teip̄m irrep̄hensibilem exhibeas. Non alleuiasti onus tuum sed artiori iam alligatus es vinculo discipline: et ad maiorem teneris perfectionē sanctitatis. Sacerdos oībus virtutib⁹ debet eē ornatus et aliis bone vite exemplum p̄bere. Eius cōuersatio non cū popularibus et cōībus hoīm viis: sed cū angelis in celo aut cum perfectis viris in terra. Sacerdos sacris vestibus indutus christi vices gerit vt deū pro se et pro omni populo suppliciter ⁊ humiliter roget. Habet nanq̧ ante se ⁊ retro dñice crucis signū ad memorandā iugiter xp̄i passiōē. Ante se crucē in casula portat vt christi vestigia diligenter inspiciat et sequi feruent̄ studeat. Post se cruce signatus est vt aduersa quelibet illata ab aliis clementer pro deo toleret. Ante se crucē gerit vt ꝓpria peccata lugeat. post se vt aliorū etiā cōmissa per cōpassionem defleat: ⁊ se mediū inter deum ⁊ peccatorē constitutum esse sciat: nec

ab oratione:nec ab oblatione ſancta torpeſcat: donec gratiã et miſericordiã impetrare mereatur. Quãdo ſacerdos celebrat:deum honorat:angelos letificat:eccleſiã edificat:viuos adiuuat:defũctis requiem pſtat et ſeſe oĩm bonorum participem efficit.

¶ Interrogatio de exercitio ante cõionem. Cpm. vi.

c Um tuã dignitatẽ dñe ⁊ meam vilitatẽ pẽſo: valde cõtremiſco ⁊ in meipſo confundor. Si enĩ non accedo: vitã fugio. et ſi indigne me ingeſſero offenſam incurro. Quid ergo faciam deus meus auxiliator meus:⁊ cõſiliator in neceſſitatibus? Tu doce me viã rectam ꝓpone breue aliqđ exercitiũ ſacre cõioni congruũ. Utile eſt enĩ ſcire qualiter ſcilꝫ deuote ac reuerẽter tibi preparare debeã cor meum ad recipiẽduꝫ ſalubriter tuum ſacramentũ ſeu etiam celebrandũ tam magnũ ⁊ diuinum ſacrificium.

¶ De diſcuſſione ꝓprie conſcientie et emendationis propoſito. ¶ Capitulum. vij

ſ Up oĩa cũ ſumma hũilitate cordis ⁊ ſupplici reuerẽtia cum plena fide ⁊ pia intentione honoris dei ad hoc ſacramẽtum celebrandum tractandũ/⁊ ſumendũ:oportet dei accedere ſacerdotẽ Diligenter examina conſcientiã tuam ⁊ ꝓ poſſe tuo vera ꝯtritione ⁊ humili confeſſione eã nuda et clarifica:ita vt nil graue habeas aut ſcias quod te remordeat et liberũ acceſſũ impediat. Habeas diſplicentiã oĩm peccatoꝝ tuoꝝ in generali:⁊ ꝓ quotidianis exceſſibus magis in ſpeciali doleas/gemas: et ſi tempus patitur deo in ſecreto cordis cunctas confitere paſſionũ tuaꝝ miſerias. Ingemiſce et dole ꝙ adhuc ita

carnalis es et mūdanus tam imortificatus a passiōi
bus.tā plenus ɔcupiscentiarū motibus.tā incustodi
tus in sensibus exterioꝛib⁹.tā sepe multis vanis fan⸗
tasijs iplicatus.tā multū inclinatus ad exterioꝛa.tam
negligens ad interioꝛa.tā leuis ad risū et dissolutōe3
tam dur⁹ ad fletū ꝛ ɔpūctionē.ta3 pꝛōptus ad laxioꝛa
ꝛ carnis cōmoda.tam segnis ad rigoꝛē ꝛ feruoꝛē.tam
curiosus ad noua audienda et pulcra intuenda. tam
remissus ad hūilia et abiecta amplectēda.tā cupidus
ad multa habenda.ꝛ tā parcus ad dandū.tam tenax
ad retinendū.tam incōsideratus in loquēdo.tā incō⸗
tinens ad tacendū.tam incōpositus in moꝛibus.tam
ipoꝛtun⁹ in actibus.tam effus⁹ sup cibū.tam surdus
ad dei ꝟbū.tam velox ad quietē.tā tardus ad laboꝛē.
tam vigilans ad fabulas.tam sōnolentus ad vigilias
sacras.tam festin⁹ ad finē.tam vagus ad attendendū
tam negligēs in hoꝛis ꝑsoluendis.tā tepidus in cele⸗
brando.tā aridus in cōicando.tā cito distractus. tam
raro tibi bene collectus:tam subito ɔmotus ad iram
tam facilis ad alteri⁹ displicentiā.tam ꝓnus ad iudi
candū.tam rigidus ad arguendū.tam letus ad ꝓspe
ra.tam debilis in aduersis.tam sepe multa bona ꝓ⸗
ponēs ꝛ modicū ad effectū ꝑducens.His ꝛ alijs defe⸗
ctibus tuis cū doloꝛe ꝛ magna displicētia ꝓpꝛie infir
mitatis cōfessis ac deploꝛatis firmū statue ꝓpositu3
semp emendandi vitam tuam ꝛ in melius ꝓficiendi
Deinde cū plena resignatione et integra voluntate
offer teipm in honoꝛē nōis mei in ara coꝛdis tui olo⸗
caustū ꝑpetuū coꝛpus tuū scil3 ꝛ aīam michi fideliter
cōmittendo quatenus sic digne merearis ad offeren⸗

dum deo sacrificium accedere & sacramentũ corporis mei salubriter suscipere. Non est eni oblatio dignior et satisfactio maior pro peccatis diluendis q̄ seipsum pure & integre cũ oblatiõe corporis christi in missa et in cõmunione deo offerre. Si homo fecerit quod i se est et vere penituerit: quotienscunq̧ ꝓ venia & gratia ad me accesserit viuo ego dicit dñs: quia nolo mortẽ peccatoris: sed magis vt conuertatur & viuat. quoniã peccatorum suorũ non recordabor amplius: sed cũcta sibi indulta erunt.

¶ De oblatione christi in cruce et ꝓpria resignatiõe. Capitulum. viij.

Sicut ego meip̄z expansis in cruce manibus & nudo corpe ꝓ peccatis tuis deo patri spõte obtuli: ita vt nichil in me remaneret qn totũ in sacrificiũ diuine placationis transierit: ita debes & tu temetip̄m michi volũtarie in oblationẽ puram et sanctã quotidie in missa cũ oĩbus viribus & affectib⁹ tuis/quãto intimius vales offerre. Quid magis a te requiro q̄ vt te studeas michi ex integro resignare? Quicq̄d preter teip̄m das nichil curo: q: non quero datum tuũ sed te. Sicut non sufficeret tibi oĩbus habitis p̄ter me: ita nec michi placere poterit quicq̄d dederis te nõ oblato. Offer te michi & da te totũ ꝓ deo et erit accepta oblatio. Ecce ego me totũ obtuli patri ꝓ te etiã totum corpus meũ et sanguinẽ in cibum vt totus tuus essem & tu meus permaneres. Si autẽ in teipso steteris nec sponte te ad voluntatẽ meam obtuleris: non est plena oblatio nec integra erit inter nos vnio. Ideo omnia opera tua precedere debet spõta-

nea tuū ipsius in manꝰ dei oblatio si libertatē cōsequi vis et gratiā. Ideo tā pauci illuminati et liberi intus efficiunt: qꝛ seipos ex toto abnegare nesciūt. est firma scientia mea nisi quis renūciauerit omnibus nō pōt meus esse discipulus. Tu ergo si optas meꝰ esse discipulus offer teipꝫ michi cū omnibus affectionibꝰ tuis.

¶ Quod nos et omnia nostra deo debemus offerre et pro omnibus orare. Capl'm .ix.

D Omine omnia tua sunt que in celo sunt et in terra. Desidero meipsum tibi in spōtaneam oblationem offerre et tuus perpetue permanere. Domine in simplicitate cordis mei offero meipsum tibi hodie in seruum sempiternū: in obsequium et sacrificiū laudis ꝑpetue. Suscipe me cum hac sancta oblatione tui preciosi corporis quaꝫ tibi hodie in presentia angelorū inuisibiliter assistentiuꝫ offero: vt sit ꝓ me et ꝓ cuncto populo tuo in salutem. Dn̄e offero tibi omnia peccata et delicta mea que cōmisi corā te et sctīs angelis tuis a die quo primum peccare potui vsqꝫ ad diem hanc super placabili altari tuo: vt tu omnia pariter incendas et comburas igne caritatis tue: et deleas vniuersas maculas peccatorū meorum et cōscientiā meā a omni delicto emūdes ⁊ restituas michi gratiā tuam quā peccando amisi oīa michi plene indulgendo ⁊ in osculum pacis me misericorditer assumendo. Quid possum agere ꝓ peccatis meis/ nisi humiliter ea cōfitendo ⁊ lamentando et tuam propiciationē incessanter deprecando? Deprecor te exaudi me propicius vbi asto corā te deus meus. Oīa peccata mea michi maxime displicent. Nolo ea vnqꝫ

amplius perpetrare sed pro eis doleo ⁊ dolebo q̄diu
vixero: paratus penitentiā agere ⁊ ꝑ posse satisfacere
Dimitte michi deus dimitte michi peccata mea pro
pter nomē sanctū tuū salua animā meā quā precioso
sanguine redemisti. Ecce cōmitto me misericordie tue
resigna me in manibus tuis: age mecū secūdū boni=
tatē tuā nō s̄m meā maliciā ⁊ iniquitatē. Offero etiā
tibi oīa bona mea: q̄uis valde pauca et imꝑfecta vt
tu ea emēdes ⁊ sanctifices: vt ea grata habeas ⁊ acce
pta tibi facias et semꝑ ad meliora trahas necnon ad
beatū et laudabilem finē me pigrū ⁊ inutilē homun=
tionē ꝑducas. Offero quoq̄ tibi oīa desideria deuoto
rum necessitates parentū amicorum fratrū sororum
oīmq̄ carorū meorū ⁊ eorū qui michi vel aliis ꝓpter
amorē tuū bñfecerunt: et q̄ orōnes ⁊ missas ꝓ se suisq̄
oībus dici a me desiderauerūt et petierūt siue in car=
ne adhuc viuant siue iā seculo defuncti sint vt oēs si=
bi auxiliū gratie tue opē cōsolationis ꝓtectionē a pe=
riculis liberationē a penis aduenire sentiāt: ⁊ vt ab oī
bus malis erepti grās tibi magnificas leti ꝑsoluant
Offero etiā tibi preces et hostias placationis pro illis
specialiter qui me in aliquo leserūt: cōtristauerūt aut
vituperauerūt vel aliquod dānū vel grauamē intule
runt. ꝑ his quoq̄ oībus quos aliqñ cōtristaui cōturba
ui grauaui ⁊ scādalizaui verbis factis scienter ⁊ igno
ranter vt nobis oībus pariter indulgeas pctā nr̄a et
mutuas offensiones. Aufer dñe a cordibus nr̄is oēm
suspitionē/indignationē/irā/⁊ disceptationē ⁊ quicq̄d
pōt caritatē ledere ⁊ fraternā dilectionē minuere. Mi
serere miserere dñe miam tuā poscētibus: da gratiā

indigentibus ꝛ fac nos tales existere vt simus digni grã tua pfruiet ad vitã ꝓficiam⁹ eternam. Amē.

¶ Qđ sacra cōio de facili nō est r̄elinquēda. Ca.x.

Requēter recurrendū est ad fontem gratie et diuine misericordie: ad fontē bonitatis et totius puritatis quatenus a passionib⁹ tuis et vitijs curari valeas: ꝛ ɔtra vniuersas tentationes et fallacias diaboli fortior atq; vigilantior effici merearis. Inimicus sciēs fructū et remediū maximū in sacra cōmunione positū omni modo et occasione nitit̄ fideles et deuotos q̄tū preualet retrahere et impedire. Cū enim quidā sacre cōmunioni se aptare dispo nunt peiores sathane īmissiones patiunt̄. Ipse enim neq̄ spūs (vt in iob scribitur) venit inter filios dei vt solita eius nequicia perturbet: aut timidos nimium reddat et perplexos quaten⁹ affectū eoꝝ minuat vel fidē impugnando auferat si forte aut oīno cōionem relinquant aut cū tēpore accedant. Sed nō est quicq̄ curandū de versutijs et fantasijs illius quantūlibet turpibus ꝛ horridis: sed cuncta fantasmata in caput eius sunt torquenda. Contēnendus est miser et deridendus: nec propter insultus eius et commotiones quas suscitat sacra est omittenda communio. Sepe etiā īpedit nimia solicitudo ꝓ deuotiōe habēda ꝛ anxietates q̄dam de cōfessione faciēda. Age secūdū ɔsiliū sapientiū et depone anxietatē ꝛ scrupulū: qꝛ gratiam dei impedit et deuotionē mētis destruit. Propter aliquā paruā tribulationē vel grauitatē sacrā ne dimittas cōionē: sed vade citius cōfiteri et oēs offensiones alijs libenter indulge. Si vero tu aliquem offendi-

sti veniā humiliter precare ⁊ deus libēter indulgebit tibi. Quid pdest diu tardare ɔfessionē aut sacrā differre coionē? Expurga te cuȝ primis. expue velociter venenū. festina accipere remediū ⁊ senties melius ꝙ si diu distuleris. Si hodie propter istud dimittis cras forsitā illud magis eueniet ⁊ sic diu posses a ɔmunione impediri et magis ineptus fieri. Quāto ergo citius vales: a presenti grauitate et inertia te excutias. quia nichil importat diu anxiari diu cū tribulatione transire ⁊ ob quotidiana obstacula se a diuinis sequestrare immo plurimū nocet diu cōionē ꝑcelare: nā ⁊ grauē torporē consueuit inducere. Prothdolor quidā tepidi ⁊ dissoluti moras cōfitendi libēter accipiunt ⁊ cōmunionem sacrā idcirco differre cupiunt ne ad maiorē sui custodiam se dare teneantur. Heu ꝙ modicā caritatē ⁊ debilem deuotionē habēt qui sacrā cōmunionē taȝ faciliter postponūt. ꝙ felix ille et deo acceptus habet qui sic viuit et tali puritate cōscientiam suā custodit/ vt et omni die cōicari paratus ⁊ bene affectatus esset si ei liceret ⁊ sine nota agere posset. Si quis interdum abstinet humilitatis gratia aut legitima impediente causa/ laudandus est de reuerentia. Si autem torpor obrepserit/ seipsum excitare debet ⁊ facere quod in se est/ et dominus aderit desiderio suo pro bona volūtate quā specialiter respicit. Cum vero legitime prepeditus est habebit semꝑ bonā volūtatem ⁊ piam intentionē cōmunicādi ⁊ sic nō carebit fructu sacramenti. Potest enī quilibet deuotus omni die ⁊ omni hora ad spūalem christi cōmunionem salubriter ⁊ sine prohibitiōe accedere ⁊ tamē certis diebus ⁊ statuto tēpore

corpus sui redemptoris cū affectuosa reuerētia sacramentaliter debet suscipere ⁊ magis laudem dei ⁊ honorē pretendere ꝙ suā cōsolationē q̄rere. Nā totiens mystice cōicat ⁊ inuisibiliter reficit quotiēs incarnationis xp̄i mysteriū passionēq₃ deuote recolit ⁊ ī amore eius accenditur. Qui aliter se nō preparat nisi instante festo vel consuetudine compellente sepius imparatus erit. Beatus qui se dño in olocaustuȝ offert quotiens celebrat aut cōmunicat Nō sis in celebrādo nimis prolixus aut festinus sed serua bonū cōmunē modū cum quibus viuis. Nō debes alijs generare molestiam ⁊ tediū sed cōmunem serua viā secūdum maiorum institutionē ⁊ potius aliorum seruire vtilitati ꝙ proprie deuotioni vel affectui.

¶ Quod corpus christi et sacra scriptura maxime sūt anime fideli necessaria. Capitulum .ij.

O Dulcissime dñe iesu q̄ta est dulcedo deuote anime tecū epulantis in cōuiuio tuo vbi ei nō alius cibus manducandus ꝓponitur nisi tu vnicus dilectus eius super omnia desideria cordis eius desiderabilis. Et michi quidem dulce foret in presentia tua ex intimo affectu lacrimas fundere: et cum pia magdalena pedes tuos lacrimis irrigare Sed vbi est hec deuotio? vbi lacrimarum sanctarum copiosa effusio? Certe in conspectu tuo et sanctorum angeloꝝ tuorum totum cor meum ardere deberet et ex gaudio flere. Habeo enim te in sacramento vere presentem: q̄uis aliena specie occultatū. Nam in propria et diuina claritate te conspicere oculi mei ferre non possent: sed neq₃ totus mūdus in fulgore glorie

maiestatis tue subsisteret. In hoc q̄ imbecillitati mee ꝯsulis ꝙ te sub sacramēto abscōdis. Habeo vero ⁊ ad oro quē angeli adorant in celo: sed ego adhuc interiꝫ in fide: illi autē in specie sine velamine. Me oportet esse contentū in lumine vere fidei et in ea ambulare/ donec aspirat dies eterne claritatis et vmbre figuraꝝ inclinētur. Cū autē venerit quod perfectū est cessabit vsus sacramentoꝝ: qꝛ beati ī gloria celesti nō egēt me dicamine sacramētali: gaudēt eniꝫ sine fine in presentia dei facie ad faciem gloriā eius speculātes ⁊ de claritate in claritatē abyssalis deitatis transformati gustant verbū dei carnem factū sicut fuit ab initio ⁊ manet ineternū. Memor hoꝝ mirabiliū graue michi fit tediū etiaꝫ quodlibet spirituale solatium quia q̄diu dn̄m meū aperte in sua gloria non video pro nichilo duco omne quod in mūdo cōspicio et audio. Testis es tu michi deus ꝙ nulla potest me res consolari/ nulla creatura quietare nisi tu deus meus quē desidero eternaliter contemplari. Sed nō est hoc possibile durante me in hac mortalitate. Ideo oportet vt me ponam ad magnā patientiā et meip̄m ī omni desiderio tibi submittā. Nā et sancti tui dn̄e qui tecū iam in regno celorū exultant: in fide et patientia magna dū viuerent aduentum glorie tue expectabant. Quod illi crediderūt ego credo. quod illi sperauerūt ego spero: quo illi peruenerunt per gratiā tuā me venturum cō fido. Ambulando interim in fide exemplis confortatus sanctorum. Habeo etiam libros sanctos pro solatio et vite speculo: atq̄ʒ super hec omnia sanctissimuꝫ corpus tuū ꝓ singulari remedio et refugio. Duo nā=

q michi necessaria permaxime sentio in hac vita sine quibus michi importabilis foret ista miserabilis vita. In carcere corporis huius detētus duobus me egere fateor: cibo. s. et lumine. Dedisti itaq michi infirmo sacrum corpus tuū ad refectionē mentis et corporis: et posuisti lucernā pedibus meis verbū tuum. Sine his duobus bene viuere non possem: nam verbū dei lux anime mee: et sacramentū tuum panis vite. Hec possunt etiā dici mense due hinc et inde in gazophilatio sancte ecclesie posite. Una mensa est sacri altaris habens panem sanctum. i. corpus christi preciosum. Altera est diuine legis continens doctrinam sanctā: erudiens fidem rectā et firmiter vsq ad interiora velaminis vbi sunt sancta sanctorū perducens. Gratias tibi dñe iesu lux lucis eterne pro doctrine sacre mēsa quā nobis p seruos tuos pphetas et apostolos aliosq doctores ministrasti. Gratias tibi creator et redēptor hominū qui ad declarandū toti mūdo caritatē tuam cenam parasti magnā in qua nō agnū typicū: sed tuum sanctissimū corpus et sanguinē pposuisti māducādū letificās oēs fideles cōuiuio sacro et calice inebriās salutari: in quo sunt oēs delicie paradisi/ et epulant nobiscū angeli sancti: sz suauitate feliciori. O q magnū et honorabile est officiū sacerdotū quib9 datū est dñm maiestatis verbis sacris consecrare labiis benedicere manibus tenere: ore proprio sumere: et ceteris ministrare. O q munde debent esse manus ille. q purum os. q sanctum corpus. q immaculatum erit cor sacerdotis ad quem totiens ingreditur auctor puritatis. Ex ore sacerdotis nichil nisi sanctum. nichil ni-

sit honestũ ⁊ vtile, pcedere debet verbũ q̃ tam sepe xp̄i accipit sacramẽtũ. Oculi eius simplices et pudici qui xp̄i corpus solent intueri. Man⁹ pure in celũ cleuate q̃ creatorẽ celi ⁊ terre solent cõtrectare. Sacerdotib⁹ specialiter in lege dicit. Sancti estote quoniã ego sanctus sum dominus deus vester. Adiuuet nos gratia tua omnipotens deus vt qui officiũ sacerdotale suscepimus digne ac deuote tibi in omni puritate et conscientia bona famulari valeamus. Et si nõ possum⁹ in tãta innocẽtia vite cõuersari vt debemus: cõcede nobis tamẽ digne flere mala que gessimus: vt in spiritu humilitatis ac bone volũtatis proposito tibi feruentius de cetero deseruire valeamus.

¶ Quod magna diligẽtia se debeat cõmunicaturus christo preparare. Capitulũ. xij.

Ego sum puritatis amator: ⁊ dator omis sanctitatis. Ego cor purũ quero et ibi est locus requietionis mee. Para michi cenaculum grãde stratum: et faciã apud te pascha cũ discipulis meis. Si vis veniã ad te et apud te maneam: expurga vetus fermentũ et munda cordis tui habitaculũ. Exclude totũ seculũ ⁊ omnẽ vitiorꝫ tumultum. sede tanq̃ passer solitarius in tecto: et cogita excessus tuos in amaritudine anime tue. Omnis nãq; amans suo dilecto amatori optimũ et pulcerrimuꝫ preparat locũ: quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum. Scito tamẽ te non posse transferre huic preparationi ex merito tue actionis etiã si perintegruꝫ annum preparares et nichil aliud in mente haberes Sed ex sola pietate ⁊ gratia mea permitteris ad mẽ

sam meā accedere ac si mendicus ad prandiū vocaretur diuitis: et ille nichil aliud habeat ad retribuendū beneficijs eius nisi se humiliādo ⁊ regratiando. Fac quod in te est et diligenter facito non ex cōsuetudine non ex necessitate: sed cum timore et reuerentia ⁊ affectu accipe corpus dilecti dn̄i dei tui dignantis ad te venire. Ego sum qui vocaui: ego iussi fieri: ego supplebo quod tibi deest veni et suscipe me. Cū gratiam deuotionis tribuo gratias age deo tuo: non quia dignus es: sed quia tui misertus sum. Si non habes sȝ magis aridum te sentis: insiste orationi/ingemisce ⁊ pulsa: nec desistas donec merearis micā aut guttam gratie salutaris accipere. Tu mei indiges: non ego tui indigeo. Nec tu me sanctificare venis: sed ego te sanctificare et meliorare venio. Tu venis vt ex me sā ctificeris: et michi vniaris vt nouam gratiā recipias et de nouo ad emendationem accendaris. Noli negligere hanc gratiam semper p̄para cum omni diligē tia cor tuum et introduc ad te dilectū tuum. Oportet aūt vt non solum te prepares ad deuotionem ante cō munionē: sed vt etiā te solicite cōserues in ea post sacramenti perceptionē: nec minor custodia post exigitur q̄ deuota preparatio prius. Nam bona postmodum custodia optima iterū est preparatio ad maiorē gratiā consequendā. Ex eo quippe valde indispositus quis redditur si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia. Caue a multiloquio: mane i secreto ⁊ fruere deo tuo Ipm̄ enim habes quē totus mundus tibi auferre nō potest. Ego sum cui te totum dare debes ita vt iā vltra non in te: sed in me absq̄ oi solicitudine viuas.

¶ Qđ toto corde aīa deuota christi vnionem in sacramento affectare debet. Cp̄m.xiij.

q Uis michi det dn̄e vt īueniā te solū ⁊ aperiā tibi totū cor meuȝ et fruar te sicut desiderat aīa mea et iā me nemo despiciat necvlla creatura me moueat vel respiciat: sed tu solus michi loquaris ⁊ ego tibi: sicut solet dilectus ad dilectū loqui ⁊ amicus cū amico cōuiuari. Hoc oro hoc desidero vt tibi totus vniar ⁊ cor meū ab oibus creatis rebus abstrahā magisq̧ p̱ sacram cōionē ac frequentē celebrationē celestia et eterna sapere discā. Ah dn̄e deusq̄n ero tecū totus vnit⁹ et absorptus meiq̧ totaliter oblitus Tu in me ⁊ ego in te ⁊ sic nos pariter in vnū remanere cōcede. Uere tu es dilectus me⁹ electus ex milib⁹ in quo cōplacuit aīe mee habitare oibus diebus vite sue. Uere tu pacificus meus ī quo pax sūma ⁊ requies vera extra quē labor et dolor ⁊ infinita miseria. Uere tu es deus abscōditus ⁊ consiliū tuum non est cū impijs sed cū humilibus et simplicibus sermo tuus. O q̄ suauis est dn̄e spūs tuus: qui vt dulcedinē tuam in filios demōstrares pane suauissimo de celo descēdente illos reficere dignaris. Uere nō est alia natio tam grandis q̄ habeat deos appropinquātes sibi sicut tu deus nr̄ ades vniuersis fidelib⁹ tuis q̄bus ob q̄tidianum solatiū ⁊ cor erigendū in celū te tribuis ad edendū et fruendū. Que est eniȝ alia gens tā inclita sicut plebs xp̄iana? āt q̄ creatura sub celo tā dilecta vt aīa deuota ad quā ingredit̄ deus vt pascat eā carne sua gloriosa? O ieffabilis gratia: o admirabilis dignatio o amor immensus hoī singulariter impensus. Sed q̄d

retribuā dn̄o ꝑ gr̄a ista: ꝑ caritate tam eximia? Non est aliud qđ gratius donare queā: ꝙ vt cor meuȝ deo meo totaliter tribuā et intime cōiungā. Tunc exultabunt oīa interiora mea cum perfecte fuerit vnita deo aīa mea. Tūc dicet michi si tu vis esse mecū ego volo esse tecum. Et ego rn̄debo illi. Dignare dn̄e manere mecū ego volo libens esse tecū. Hoc est totū desideriū meum vt cor meum tibi sit vnitum.

¶ De quorundā deuotorū ardēti desiderio ad corpus christi. ¶ Capitulum. xiiij.

O Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e quam abscondisti timētibus te. Quando recordor deuotorum aliquorū ad sacramētum tuum domine cū maxima deuotione et affectu accedentiū tunc sepius in meipso confundor et erubesco ꝙ ad altare tuū ⁊ sacre cōmunionis mensā tā tepide et frigide accedo: ꝙ ita aridus et sine affectiōe cordis maneo et ꝙ non sum totaliter accensus coraȝ te deo meo nec ita vehemēter attractꝰ et affectus sicut multi deuoti fuerunt qui p̄ nimio desiderio cōmunionis et sensibili cordis amore a fletu se non potuerūt cōtinere sed ore cordis ⁊ corporis pariter ad te deū fonteȝ viuū medullitus inhiabant suā esuriem nō valētes aliter temperare nec satiare nisi corpus tuū cū omni iocūditate ⁊ spūali auiditate accepissent. O vera ardēs fides eoꝝ ꝓbabile existens argumentū sacre p̄sentie tue. Isti eniȝ veraciter cognoscunt dn̄m suū in fractione panis: quoꝝ cor tā valide ardet in eis de iesu ambulante cū eis. Longe est a me sepe talis affectus et deuotio tā vehemens ardor ⁊ amor. Esto michi pro=

pitius iesu bone dulcis et benigne et cōcede pauperi mendico tuo vel interdū modicuȝ de cordiali affectu amoris tui in sacra cōione sētire vt fides mea magis ꝯualescat: spes ī bonitate tua ꝓficiat ꝛ caritas semel perfecte accensa ꝛ celeste māna expta nunq̄ deficiat. Potēs est aūt mia tua etiam grāȝ desideratā michi ꝑstare ꝛ ī spū ardoris cū dies bn̄placiti tui aduenerit me clementissime visitare. Eteni licet tanto desiderio tā specialiū deuotoꝝ tuoꝝ nō ardeo tn̄ de gratia tua illi⁹ magni inflāmati desiderij desideriū habeo orās et desiderans oīm taliū feruidoꝝ amatorū tuoꝝ participem me fieri ac eorū sancto consortio ānumerari.

¶ Qd̄ gratia deuotionis humilitate et suipsius abnegatione acquiritur. Cpm.xv.

o Portet te deuotionis grām instanter q̄rere indesinenter petere: patienter et fiducialiter expectare: gratanter recipe: humiliter cōseruare: studiose cū ea operari: ac deo tempus et modū supne visitatiōis donec veniat cōmittere. Humiliare precipue te debes cū parū aut nichil deuotionis interius sentis sed non nimiū deijci nec inordinate cōtristari. dat sepe deus in vno breui momento qd̄ longo negauit tēpore. Dat etiā q̄nq3 in fine quod in principio orationis largiri distulit. Si semꝑ cito gratia dare᷑ et ꝑ toto adesset nō eēt infirmo homini bene portabile. Propterea in bona spe ꝛ humili pacientia expectanda est deuotionis gratia. Tibi tn̄ et pctis tuis imputa cū non da᷑ vel etiā occulte tollitur. Modicū quādoq3 est qd̄ gratiā impedit et abscondit. si tn̄ modicū et nō potius grande dici debeat qd̄ tantū bonū

phibet. Et si hoc ipsũ modicũ vel grande amoueris et perfecte viceris erit qđ petisti. Statim nanq̃ vt te deo ex toto corde tradideris nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle q̃sieris sed integre te in ipso posueris vnitum te inuenies et pacatũ. q: nil ita bene sapiet et placebit sicut beneplacitũ diuine volũtatis. Quisq̃s ergo intentionẽ suã simplici corde sursũ ad deũ leuauerit seq̃ ab oi inordinato amore seu displicentia cuiuslibet rei create euacuauerit aptissimus gratie pcipiende ac dignus deuotionis munere erit. Dat enim dñs ibi benedictionẽ suam vbi vasa vacua inuenerit Et quãto pfectius q̃s infimis renũciauerit et magis sibi ipsi p contẽptũ sui morit: tanto gratia celerius venit/copiosius intrat/ꝛ altius liberũ cor eleuat. Tũc videbit ꝛ affluet ꝛ mirabit ꝛ dilatabit cor eius i ipso q: manꝰ dñi cũ eo: ꝛ ipe se posuit totaliter i manu eius vsq̃ in seculũ. Ecce sic bñdicet homo q̃ querit deũ in toto corde suo nec in vanũ accipit aiam suã. Hic in accipiendo sacrã eucharistiam magnã pmeret diuine vnionis grãm. q: non respicit ad pprıã deuotionẽ et cõsolationem: sed ad dei gloriam et honorem.

¶ Qđ necessitates nostras christo aperire ꝛ eiꝰ grãm postulare debemus. Capitulum. xvi.

O Dulcissime atq̃ amantissime dñe quem nũc deuote desidero suscipere tu scis infirmitatẽ meã ꝛ necessitatẽ quã patior: in quantis malis et vicijs iaceo: q̃ sepe sum grauatus/temptatus/turbatus ꝛ inquinatus. Pro remedio ad te venio p cõsolationẽ ꝛ subleuamine te dep̃cor. Ad omnia scientẽ loquor cui manifesta sũt oia interiora mea: ꝛ qui so-

lus potes me pfecte ɔsolari ⁊ adiuuare. Tu scis qb⁹ indigeo pre oibus: et q̄ pauper sū in virtutib⁹. Ecce sto añ te paup ⁊ nudus grāz postulās ⁊ mīaz iplorās. Refice esurientē mendicū tuū: accende frigiditatem meā igne amoris tui/illūina cecitatem meā claritate p̄sentie tue. Uerte michi oia terrena in amaritudinē et oia grauia ⁊ ɔ̄ria i patientiā: oia infima ⁊ creata in ɔtēptū ⁊ obliuionē. Erige cor meū ad te in celū: et ne dimittas me vagari sup terrā. Tu solus michi ex hoc iā dulcescas vsq; in seculū: q: tu solus cibus ⁊ potus me⁹: amor meus et gaudiū meū: dulcedo mea ⁊ totū bonuz meū. Utinā me totalit ex tua p̄sentia accēdas cōburas: ⁊ in te trāsmutes vt vn⁹ tecū efficiar spūs p grāz īterne vnionis ⁊ liq̄factiōez ardētis amoris. Ne patiaris me ieiunū ⁊ aridum a te recedere sed opare mecū misericorditer sicut sepius opatus es cū sāctis tuis mirabiliter. Quid mirū si totus ex te ignescerē et in meipso deficerē cū sis ignis semp ardens ⁊ nūq̄ deficiēs: amor corda purificās ⁊ intellectū illuminās.

¶ De ardenti amore et vehementi affectu suscipiēdi christum. Uox discipuli. Cp̄m. xvij.

C Um sūma deuotiōe et ardēti amore cū toto cordis affectu et feruore desidero te domine suscipe queadmodū multi scti et deuote p̄sōe in cōicando te desiderauerūt: q̄ tibi maxime in sancti tate vite placuerūt: et in ardētissima deuotiōe fuerūt O deus meus amor eternus totum bonum meū felicitas interminabilis cupio te suscipe cum vehementissimo desiderio ⁊ dignissia reuerentia quā aliqs sanctoꝝ vnq̄ habuit et sentire potuit. Et licet indignus

sū oīa illa sentimēta deuotiōis hr̄e:tū offero tibi totū mei cordis affectuȝ acsi oīa illa gratissime inflāmata desiderio solus haberē. Sed ꝛ q̄cūq; pōt pia mens cō cipere ꝛ desiderare: hec oīa tibi cū sūma reuerētia ve neratiōe ac intimo fauore p̄beo ꝛ offero. Nichil opto michi reseruare sed me ꝛ oīa mea tibi sponte ꝛ liben tissime īmolare. Dn̄e deus meus creator meus ꝛ re- dēptor me⁹: cū tali affectu: reuerentia laude ꝛ honore cū tali gratitudine dignitate ꝛ amore: cū tali fide: spe: et puritate te affecto hodie suscipe sicut te suscepit et desiderauit sctissima mater tua gloriosa v̄go maria qn̄ āgelo euāgelizāti sibi incarnatōis misteriū hūilit̄ et deuote rn̄dit. Ecce ancilla dn̄i fiat michi ꝺm verbū tuū. Et sicut btūs p̄cursor tuus excellentissim⁹ sāctoꝝ Johānes baptista ī p̄n̄tia tua letabūdus exultauit in gaudio sp̄ūs sancti duȝ adhuc maternis clauderetur viscerib⁹: ꝛ postmodū cernens inter hoīes iesū ambu lantē valde se hūiliās deuoto cū affectu dicebat. Ami cus aūt sponsi q̄ stat ꝛ audit cū gaudio gaudet ꝓpter vocē sponsi: sic ꝛ ego magnis ꝛ sacris desideriis opto inflāmari et tibi ex toto corde meip̄m p̄sentare. Uū et oīm deuotorū cordiū iubilatiōes: ardētes affectus mentales excess⁹ ac sp̄ūales illuminationes ꝛ celicas visiones tibi offero ꝛ exhibeo cū oībus virtutibus et laudibus ab oī creatura in celo et in terra celebratis et celebrādis ꝓ me et oībus michi in oratiōe cōmen- datis q̄ten⁹ ab oīb⁹ digne lauderis ꝛ ī ꝑpetuū glorifi ceris. Accipe vota mea dn̄e deus meus ꝛ desideria in finite laudatiōis ꝛ immense bn̄dictionis que tibi ꝺm multitudinem ineffabilis magnitudinis tue iure de-

benẗ. Hec tibi reddo ⁊ reddẽ desidero ꝑ singl'os dies ⁊ momenta tẽporũ atq; ad reddendũ mecũ tibi grãs ⁊ laudes oẽs celestes spũs ⁊ cũctos fideles tuos ꝓcib⁹ et affectibus inuito ⁊ exoro. Laudẽt te vniuersi populi tribus et lingue et sanctũ ac mellifluũ nomen tuũ cũ sũma iubilatione ⁊ ardenti deuotiõe magnificent. Et q̃cũq; reuerenẗ ac deuote altissimũ sacramentuz tuũ celebrant ⁊ plena fide recipiũt: gratiã ⁊ miam apd̃ te inuenire mereanẗ: ⁊ ꝓ me pctõre suppliciter exorent. Cũq; optata deuotiõe ac fruibili vniõe potiti fuerint et bene ꝯsolati ac mirifice refecti ⁊ de sacra mensa celesti abcesserint: mei pauperis recordari digneneẗ.

¶ Q̃d homo nõ sit curiosus scrutator sacramẽti: sed humilis imitator xp̃i: subdẽdo sensum suũ sacre fidei. ¶ Cp̃m. xviij.

Cauendũ est tibi curiosa et inutili ꝑscrutatiõe hui⁹ ꝓfũdissimi sacramẽti si nõ vis ĩ dubitatõis ꝓfundũ demergi. Qui scrutator est maiestatis: opprimeẗ a gloria. Pl⁹ valet deus opari q̃ hõ intelligere potest. Tolerabilis pia ⁊ hũilis inq̃sitio ꝟitatis parata semꝑ doceri ⁊ ꝑ sanas patrum snĩas studens ambulare. Beata simplicitas q̃ difficiles q̃stionũ relinq̃t vias ⁊ plana ac firma ꝑgit semita mandatoꝝ dei. Multi deuotionẽ perdiderunt dũ altiora scrutari voluerũt. Fides a te exigiẗ ⁊ sincera vita: non altitudo intellectus neq; ꝓfunditas misteriorũ dei. Si non intelligis nec capis q̃ infra te sunt: quõ comp̃hendes ea q̃ supra te sunt? Subde te deo ⁊ hũilia sensũ tuũ fidei. ⁊ dabiẗ tibi sciẽ lumen ꝓut tibi fuerit vtile ac necessariũ. Quidã grauiter tentantur de fide ac sacramẽto: sz nõ ẽ hoc ip̃is iputandũ sz po

tius inimico. Noli curare/noli disputare cũ cogitationibus tuis nec ad im missas a diabolo dubitatiões rñde sed crede vbis dei: crede sctis eius et pphetis ꝛ fugiet a te neq̃ inimic⁹. Sepe multũ pdest ꝙ talia sustinet dei seru⁹. Nã infideles ꝛ pctõres nõ tẽtat q̃s secure iã possidet: fideles autẽ deuotos varijs modis tẽtat et vexat. Perge ergo cũ simplici et indubitata fide: et cũ simplici reuerentia ad sacramentum accede Quicq̃d intelligere nõ vales deo oipotẽti secure committe. Nõ fallit te deus: fallit qui sibi nimium credit Graditur deus cũ simplicib⁹: reuelat se hũilib⁹: dat intellectũ paruulis: aperit sensuꝫ puris mẽtib⁹ ꝛ abscõdit gratiã curiosis ꝛ supbis. Ratio humana debilis ẽ ꝛ falli põt: fides aũt vera falli nõ põt. Ois ratio ꝛ naturalis inuestigatio fidẽ seq̃ debet: nõ p̃cedere nec infringere. Nã fides ꝛ amor ibi maxime p̃cellũt ꝛ occultis modis in hoc sctissimo ꝛ supercellẽtissimo sacramẽto operant̃. De⁹ etern⁹ ꝛ immẽsus infiniteq̃ potẽtie facit magna ꝛ inscrutabilia in celo et in terra: nec est inuestigatio mirabiliũ operũ eius. Si talia essent opera dei vt facile ab humana ratione caperent̃: non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

¶ Explicit liber quartus et vltimus de sacramento altaris.

¶ Johannis gerson cancellarij parisieñ. de cõtẽptu mundi deuotum et vtile opusculum finit.

¶ Sequitur tractatus de meditatiõe cordis ab eodẽ M. iohanne de gersono. Capitulũ p̄mũ.

m Editatio cordis mei in ꝯspectu tuo semper Felix certe qui cum ꝓpheta pōt ex sententia dicere verbū istud deo. Sed videamus imprimis quid sit meditatio cordis nō p ro carnali solo sed spirituali corde. ¶ Est autē meditatio vehemens cordis applicatio ad aliquid inuestigandū et inueniendum. Et hec applicatio fortis habet difficultatē: que qn̄qꝫ maior est qn̄qꝫ minor. Q̄ð vt intelligatꝰ presuponatꝰ ex creditis ꝛ ab experiētia cor nr̄m cōditū esse: ꝛ tres habere species oculorū. mētales oculos: rationales ocl̄os: ꝛ sensuales. Et ex illis est vtrobiqꝫ vnꝰ oculus in cognitiōe: aliꝰ ī affectione. Fundatꝰ hec distinctio in altera q̄ dicimꝰ hoīeꝫ hr̄e portionē seu faciē rationis duplicē quaꝝ supior vertitꝰ ad leges eternas: altera ad tēporales. Neutra tn̄ ī actu suo depēdet ab organo corporeo. Sub istis ē rō ōmersa corpori: q̄ sensualitas appellatꝰ. Primꝰ oculoꝝ vocatꝰ ab alijs oculꝰ mētalis oculꝰ rationis: tertius oculus carnis. Ca. ij.

f Erat ab initio bene cōdite rationalis nature talis ordo ordinisqꝫ trāquillitas: vt ad nutū ꝛ merū imperiū: sensualitas rationi inferiori: et inferior ratio superiori seruiebat: ꝛ erat ab interioribus ad superna pronus et facilis ascensus faciente hoc leuitate originalis iusticie: subleuantis sursum corda: quēadmodū naturaliter ignis sua leuitate sursum fertꝰ. At vero postq̄ aduersus dn̄m sup̄mū ingrata proditio demeruit auferri iusticiam hanc originalem subintroiit pondus grauissimū concomitās peccatū: quod miserā ꝛ captiuam animā trahere non cessat ad imfima: tanq̄ circumligata sit lunibus: ca=

thenis et compedibus vincta: in mendicitate et ferro. Sicque mirabili imo miserabili confusione facta est ordinis prioris peruersio: quod in homine sic merso tenebris et carcere ceco: conturbatus est in ira triplex vtrinque oculus per imperfectionem: in sensualitate: per obnubilationem in inferiori rationis perfectione et per quandam excecationem in superiori rationis portione. Capitulum .iii.

h Abemus ecce causam primam difficultatis: quam in meditatione sentimus quam in habendis semper ad dominum oculis experimur. Facit hoc penalis illa grauedo: deorsum iugiter impellens quemadmodum videre est sensibiliter in aque ductu: que tota tota facilitate defluit in ima. Continetur autem vel sursum leuatur non nisi cum violentia. Non aliter cor ad infima pronum leuiter effluit hac illacque velutti sine retinaculo vel labore: quoniam facilis descensus auerni/ait poeta. sed reuocare gradum superasque euadere ad auras/ hoc opus hoc labor est.

Capitulum quartum.

p Erscrutemur consequenter ex predictis naturam seu proprietatem meditationis. quoniam ex hoc ipso quam necessaria nobis ad deum tendentibus existat videbimus. Diximus autem et repetimus quod meditatio est vehemens applicatio vel attentio animi ad aliquid inuestigandum vel inueniendum fructuose Addimus fructuose ne meditatio vergat aut in superstitionem/aut in curiositatem/aut in melancolicam stoliditatem Dicamus ergo complentes quod meditatio est vehemens et salubris animi applicatio ad aliquid inuestigandum vel experimentaliter cognoscendum. Ponimus hoc vltimum propter naturam ipsius afflictionis que diuersa sortitur noia

pportionaliter ad conditionẽ cognitionis. Nõ potest aliter affectio cognosci ꝙ experimentaliter ab eo qui per eã efficiť. Quã experimẽtalẽ affectionis cognitionem nõ potest eam habẽs in alterũ verbis qͣbuslibet infundere nisi similiter affect⁹ sit alter ille. Quoniã solus nouit (prout in apocalipsi scribitur) qui accipit. Propterea vocať mãna abscõditum. Exẽplũ est perspicuũ in illo qui nouit dulcedinẽ mellis solũ per doctrinam sicut medicus sanus infirmitatis dolorem. Hec autem dulcedo a gustante: hic dolor ab egrotante aliter et longe cognoscuntur. Capitulũ. v.

Perpendam⁹ ex his ꝙ pfunde senserit pphetanaturã meditationis dũ ait. In meditatione mea exardescet ignis. Utrũ eniz cplexus est: lumẽ in itellectu: ardorẽ i affectu. Quã ṽo sit difficile ꝙ ignis deuotiõis spũalis exardescat flatu meditationis fiet notũ ↄsiderãtib⁹ ignẽ maťialẽ: dũ q̃riť a lignis aq̃sis: viridib⁹ luto respersis elici. Suffla ꝙtũ potes: iter atq͡ iter mlťo conatu resuffla: emerget plurim⁹ ab initio fum⁹ ↄturbãs oculos. Uix emicabit scintilla q̃ mox euanescet. Disperges forsitã irat⁹ ↄgesta prius ligna: si nõ in lõganimitate persisteris. Quã lõganimitatẽ appellamus hic meditationẽ aut meditationi coniungendam. Capitulũ. vi.

Meminim⁹ aliquas scripsisse doctrinas vel industrias: nc dum latino sed gallico sermone super habẽda meditatione tali licet fortassis vteremur aliis terminis i tractatulo de mystica theologia: parte secũda que praxim eius docet: ⁊ in altero de morte contemplationis edito in altero rursum

de medicitate spirituali cõpilato. Deniq₃ tãta reperit difficultas: tãta ꝑ diuersitate hoim varietas ĩ praticã do doctrinã vere sancteq₃ meditationis ꝙ an silere vł aliqd scribere cõsultius sit: videor egomet michĩ ꝑsꝰ quãdoq₃ sub dubio fluctuans. Capłm. vij.

C Um enĩ recogito ꝙ absq₃ meditatiõis exercitio nullus secluso dei miraculo speciali: ad ꝑfectionẽ ꝯtẽplationis dirigit aut ꝑuenit: nullus ad rectissimã christiane religiõis normã vix se cõponit audeo ȝelãs ardeoq₃ studiũ sancte meditatationis suadere. At vero duȝ totiẽs expertꝰ ꝑicula sedulꝰ recogito difficultatẽ ⁊ arduã raritatẽ perueniẽdi quo trahere meditatio nitit: ego quasi torpẽs ⁊ stupidus efficior. Quesierit aliqs quo pacto sic venit: qꝛ nimiũ frequẽter expertũ est studiũ meditationis ꝯuerti dilabiq₃ in morbũ melancolice passionis ꝓpter immoderationẽ: vel propter superbiã dari in reprobrũ sensum diabolice illusionis. Capitulũ. viij.

M Andamus exẽplis quod dicimus. Scimus vinũ in iocũditate ⁊ hominis salute cõditũ esse. Sic enim scriptura/sic ratio loquit. Videmus tñ ex abusu potantiũ/presertim dũ febriũ discrasia laborãt ꝙ potus vini alioquin salubris causat vel egritudinis augmentum/vel insaniã et furorẽ: aut qsi q₃ mortẽ. Nos aũt filios omnes adã quis egrotos: qs febricitãtes esse pessimis aĩe febribus negauerit: quibus vertuntur in nauseã ⁊ amaritudinẽ optima diuinorum eloquiorũ verba: quibus in fel conuertit suauissimus diuini verbi panis? Heu miseros nos heu quam ex intima consideratione talia miserie concla=

mauit apl'us. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpe
mortꝭ hui⁹. Subiūgit. Gratia dei p iesū xp̄m. Ca.ix.

q Uid agim⁹ ergo? Quid abim⁹ p̄cipites p ab
rupta vitiorum? Ibim⁹ ne post desideria cor
dis nr̄i: ꝛ in adinuentionib⁹ nostris pessimis
desperati sine lege/sine freno/sine ordie? Nūqd suffi=
ciēt nobis cogitationes instabiles/sordide/fluxe/som=
nioqꝫ simillime: que nō ɔsolationē vel edificationē al=
lature sunt: sed desolationē/mesticiā ꝛ ruinā: oblectan
tibus se in eisdeꝫ? Videbimus nequaq̄ id fieri debe=
re: sed assit discretio moderatrix in oīb⁹ quā nō securi⁹
habere post diuinaꝫ gratiā poterim⁹: q̄ per sedulum
et securum alterius experti nosqꝫ diligentis et agno
scentis consilium. Capitulum. x.

c Lamat aristoteles voce experientie loquens
ꝙ ars ꝛ virt⁹ sunt circa difficilia. vt ars pingē=
di/ars scribēdi/ars cytharizādi/ vt⁹ castitatis
vitrus fortitudinis/virt⁹ sobrietatis. Hoc vero sic in
telligendum est ꝙ ab initio virtus et ars multas in
acquisitione sua patiuntur difficultates. dū vero fue=
rint conquisita facilia sunt eis oīa. Pingit faciliter
pictor exercitatus in arte: sic de scriptore/sic de cytha
rizante videmus: ita vt dixerit idem aristoteles ꝙ ars
perfecta non deliberat tam sibi facilis est actus suus.

v Tamur ista ɔparatione Capl'm. xi.
dū de meditatione loquimur. Attēdamus ꝙ
in trahendo passim lineas picture vel scrip=
ture difficultas nulla est: sicut nec in discursione digi
torum per cythare cordas. Inuenimus similiter in co
gitatione. Nō eniꝫ difficulter aut laboriose: nunc hoc

nūc illud, put occurrerit cogitat: sȝ null⁹ inde resultet affect⁹: vides in sic pingēte: sic scribēte: sic cytharizāte ita neq̧ prorsus in sic cogitāte imo cum se talib⁹ cogitationib⁹ vagis oblectauerit (vt dicit Seneca) tristis remanebit. Porro laboriose studiose ꝛ attētissime cū mira tarditate pingēdo/scribēdo/ꝛ cytharizādo: fit qū q̧ vt bene ꝛ celeriter ista fiāt. Capitulū.xij.

b Quorsum ista? Nimirū, vt ostendamus quēad modum de cogitatione nulla vnq̄ proficiet: aut emerget in meditationē: q̄to minus in cōtēplationē? Ex meditatiōe vero que summā hȝ difficultatē/si bona fide simplici et discreta diligenter exerceatur: puenie mus ad hāc perfectionē ꝙ absq̧ vlla difficultate fiet apud nos fructuose qđ summo meditationis studio cōquirere voluimus. Ita deniq̧ transibit meditatio in ꝯtēplationē. Non enīȝ differt ꝯtemplatio a meditatione nisi penes facile et difficile quoniā vtrobiq̧ est fructus aliter q̄; in cogitatione.

Describit aūt ꝯtēplatio ꝙ Ca.xiij.

d est liber ꝛ expeditus mētis intuitus in res pspiciendas vsq̧quaq̧ diffusus. Et hoc quoad ꝯtēplationē q̄ respicit intellectū. Porro quoad ꝯtemplationē que cōsistit in affectu et in praxi describit eaȝ hugo: ꝙ est per subleuate mētis iubilū: mors quedā carnalium desideriorȝ. Hoc est gustare q̄ suauis est dn̄s: quē gustū sequitur alia longe cognitio: q̄ fuerit intellectualis solū visio: vel quedā auditio per fidem aut scripturam. Capitulū.xiiij.

m Editabitur ecce aliquis gemens et suspirās vt colūba: dicet cū propheta. meditat⁹ suȝ no

ete cũ corde meo exercitabar:⁊ scopebã spũm meũ. facit hoc anxie/difficiliter/laboriose recogitãdo nũc oẽs ãnos suos ĩ amaritudĩe aĩe sue:nũc iudicia dei q̃ sunt abyssus mlta ĩ celo sursũ ⁊ ĩ abyssis deorsũ:⁊ ita de reliq̃s circa q̃ v̄sat meditãtis attentio vehemẽs vt ea q̃ meditat̃ vl̃ cogitat lĩpidi⁹ vel firmi⁹ ĩ affectũ suũ trahat. Efficiet tãdẽ vt hec oĩa tãta facilitate recogitet ⁊ sapiat q̃ facilis ẽ ip̃a cogitatio. Docẽt nos exẽpla p̃dicta si dubitam⁹. Nõ enĩ pl⁹ laboris hñt scriptor/pictor cytarista bñ agẽdo qđ optime didicerint/q̃ vag⁹ ⁊ vanus aliquis ab initio discurrẽs sine arte ⁊ ordine per lineas picture vel scripture:aut p cythare cordas.

Edeundũ est ad premissa ¶ Ca.xv.

r nichilominus q̃ vix est aliq̃s ita perfectus in arte sua quin assidue possit ad aliqua vel cognoscẽda vel agẽda proficere qualia necesse est vt habeat cũ labore. Multo magĩ hoc verũ est ĩ ip̃a de qua loquimur meditatione:q̃ nouos veritatis aut deuotionis fet⁹ iugiter parere studet:sʒ nõ deest parturitionis dolor ꝓpter illud maledictũ sp̃ũaliter intellectum In dolore paries filios tuos. Nõ meminit tñ pressure ꝓpter gaudiũ:q: natus est sibi nouus cognitiõis aut affectionis sancte fet⁹ in animi sui mũdũ. ¶ Ca.xvi.

Uenit aũt ab initio frequẽtius vt dũ aliquis

e nondũ purgatus a vitĳs satagit meditari vt colũba meditat̃ q̃si vetus sỹmea dolos:odia Meditat̃ sicut canis rabiosa silẽtia rodens iuxta verbũ satirici. Meditatur q̃si sordida sus/ dũ fedissimas in aĩo versat reuersatq̧ cogitationes. Quid porro de blasphemie spiritu q̃ abominabilis:q̃ horridus. Nõ

nunq̄ resurgit territās meditantē loquēs aduersus deū sanctos sctāsq ingentia q̄ nec fari licet. Jaciunt infidelitatis iacula baratrū desperationis apit: experimentū quoq manifestat: q̄ recte iusserit sapiens fili accedēs ad seruitutē dei p̄para aiaꝫ tuā ad tentationē Sequit̄ presidiū certissimū: sta in timore. Beatus eni vir qui semper est pauidus. ¶ Capitulū. xxvij.

Pauidus v̄o semp quō beat⁹ queret aliqs dū timor addit̄ timori: scrupul⁹ scrupulis: pusillanimitas pusillanimitati: p̄sertiꝫ cū nō adest assidue ꝯsiliator: dux ꝛ p̄mōstrator itineris arti ꝛ recti Si v̄o talis q̄ rarus est inuentus forte fuerit cū ocio nouū meditantē instruēdi q̄tū libuerit: felix q̄dē erit ipse nou⁹ tiro si tñ ꝓtin⁹ absq vlla trepidatiōe patus est credere ꝯsilio. Sed o quotiēs bone iesu quotiēs hesitabit: et idē repetet iteꝝ iterūq q̄si falli reformidās queret idē. Deniq non vtet̄ erga dantē sibi ꝯsiliū doctrina iacobi q̄ est vt postulet in fide nichil hesitans. Scripsi quedā sup hm̄oi scrupulis in tractatulo de p̄parat iōe ad missā. aliq̄ simili̇t de cautelis ꝯtra spiritū blasphemie durissimū aduers⁹ quē remediū optimū est contēnere: nec curare q̄n poti⁹ irridere nā sup his solicite confiteri nisi forsan in principio ꝓ cautela ad hn̄dū cōsiliū. ¶ De scrupulis v̄o teneat̄ hec regl'a q̄ aduers⁹ eos agendū est: si ita prudēs aliqs et exptus cōsiliator dictauerit/manauerit/aut iusserit: nec aget in hoc ꝯtra conscientiā suā demeritorie dū illā ad cōsiliū sapiētioꝝ per rationis libertateꝫ ab aīo suo mutat et disponit q̄uis assidue sensualitatis remurmuratio forte sentiat. Alioq̄n nunq̄ fiet in pace deo locus cor=

dis. Rursus aduertendum sicut dicente aristotele omnis nostra cognitio venit a sensu: iterum necesse est omnem intelligentem fantasmata speculari: sic originatur meditatio nostri cordis a sensibilibus que figurata sunt que colorata et ceteris accidentibus temporis et loci circumuoluta. Hinc sunt meditationes conscripte: hinc imagines picte: vel sculpte: hinc generaliter fit illud psalmiste. Meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar. Que vtique facta et opera sunt corporalia. Nichilominus debet assurgere meditans vltra progredi: veluti per scalam aliquam ex visibilibus ad inuisibilia: sicut dicit apostolus: quoniam inuisibilia dei ex his que facta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque virtus eius et diuinitas. Propterea docens nos a corporalibus ad spiritualia migrare dicebat. Et si christum secundum carnem cognouimus: non tamen secundum carnem cognoscimus. Capitulum .xviij.

Aduertendum vero quod meditaturis duplices inter ceteras tenduntur insidie: vna dum petunt consilium super occurrentibus scrupulis in meditatione sua presertim mulieria viro. Altera dum sunt in actu meditationis. Fit in primo casu crebrius et leuius quam a multis credi potest agglutinatio quedam animorum velato pallio sancte deuoteque dilectionis: que primo confabulationibus sub typo querendi consilij queritur: de hinc anima veluti confricata calescit et sensim igne ceco carnalis amoris carpitur et vritur: nec intelligitur primo donec tandem ad risus leues ad facetos blandosque gestus peruentum est. Auertat deus a seruis suis id quod reliquum silemus. Timeo inquit apostolus: ne dum spiritu ceperitis: carne consumamini. Scripsi iam pluries talia consequenter ad augustinum: nominatim in tractatulo de probatione spirituum. Incurrunt aliud periculum meditantes

dū in solis fātasijs: dum solis imaginibus corporeis se tradūt ꝛ toto corde vehemēter incūbunt. Fit ꝑinde ꝙ meditans dū transire satagit in contēplationē collabat ad melancolicā seu fantasticā lesionē: ita tandē vt imagines iterū ꝟsatas in imaginatiua ꝟtute pro rebus ipis exterioribus accipiat. Et sicut euenit in sōniātibus dū dormiūt: nō aliter istis in vigilia cōtingit quorū ꝟba ꝛ opa nullā inter se ꝯnexionē nullū ordinē seruāt: vbi neq̧ ē principiū neq̧ finis: vbi sicut vulgo dr̄: neq̧ est caput: neq̧ cauda: ſ3 de gallo fit saltus ad cignum: ita vt vigilantes sōniare videant. De qbus dicūt vulgares. Il3 resuent ou sōt en resuerie. Porro timent nō timenda: sperant nō sperāda. Nūc gaudio dissoluūt: nūc subito merore tabescunt. Quales egēt āplius fomento sacrātis ꝙ monitione sapientis.

¶ Explicit de meditatiōe cordis.

v T tibi solitudo dulcescat ꝛ in conspectu ꝑ te initissime crucifixi ingrat⁹ neq̄as iueniri illā semꝑ apphensam nō oīno postponas: nc illā alius tanꝙ grat⁹ apphendens occupet locū tuū ꝛ tu eijciaris tanꝙ fetidū morticiniū. Cōsidera inꝙ quāt⁹ es obnoxius ꝟo agno q̄ ꝑ te patienter ductus est ad victimā ꝛ opprobria ac flagella ab his durissima fuit passus qb⁹ sic cōpassionabiliter est cōpassus vt lacrimas effūderet sup eos. Ergo ad hec obtinēda deuotꝭ precibus ipm piissimū inuoca iesu3 christū obsecrans vt sibi possis tanꝙ vero capiti per opera virtuosa et ipsius membrum veridice nuncupari. Sed hoc sine ipsius gratia ꝓcedenti et subsequēti nō poteris impetrare quia sine ea omnis conatus tuus erit inutilis

friuolus ⁊ inanis cũ frustra vigilat credens custodire sine dño ciuitatẽ. Et iõ si vis eius gr̃az inuenire et eẽ verus solitari⁹ duo sũt tibi necessaria. Primũ vt sic te abstrahas ab oĩb⁹ trãsitorijs vt nichil de eis cures/ac si nõ eẽnt: ⁊ sic oĩbus modis te vilifica nichil eẽ te putãdo. Credas oẽs meliores te eẽ ⁊ magis placere deo Quecũq; audis aut vides de religiosis psonis puta bona intẽtiõe facere etiã si ꝯr̃ia videant̃. Nã sepe humana fallit̃ suspitio: ⁊ iõ nichil iudices nichil vnq̃ de te loquaris qᵭ laudez ĩporet ĩmo plus labora celare ꝟtutes q̃ vicia: de nullo sinistre prorsus loquar/ quãtũcunq; sit vez ⁊ manifestũ. libẽtius accõmoda aurẽ tuã cũ aliq̃s laudat̃: q̃ cũ vitupat̃. Cũ loq̃ris cũ aliq̃ ꝟba tua sint vera/rara/apta/⁊ ponderosa ⁊ de deo. si secularis tecũ loq̃t̃ ⁊ varias ꝓponit q̃stiones q̃to citi⁹ possis abscinde sermonẽ ⁊ trãsfer te ad ea q̃ dei sunt. Quicq̃d tibi ꝯtigerit vl̃ alteri q̃tũcũq; caro nõ cures si est ꝓsperũ nõ leteris: si est aduersũ nõ tristeris sed totũ nichil reputa ⁊ deũ lauda. Solitudinẽ q̃re q̃tuz potes vt vtilitati tue sedulus intẽdas. Fuge colloq̃a q̃tũ potes: tuti⁹ est ei silere q̃ loq̃. Post ꝯpletoriũ nõ loquaris nisi finita sit missa seq̃ntis diei vl̃ nisi maxia cã interueniat. Cũ vides aliq̃d qᵭ tibi displicet cõsidera si hoc ẽ in te ⁊ abscinde. Si ꝟo vides aut audis qᵭ tibi placet ꝯsidera si hoc ẽ in te: ⁊ tene. ⁊ si non est: assume ⁊ sic erit tibi ĩ speculũ. De nl̃la re murmures cũ aliq̃ nisi cũ credis ꝓdesse posse q̃tuncũq; sit graue qᵭ habes. Nũq̃ aliq̃d ptinaciter affirmes vel neges sed sint tue negatiões affirmatiõesq; sale ꝯdite. A cachinis sẽp abstineas te ⁊ a risibus leuiter. in oĩbus di

ctis tuis sic te habeas vt dictoꝝ et factoꝝ certitudinē habeas ꝙ sint ita. Que aũt dubia sũt q̃si mala dimit tanꝭ ¶ Scðm est tibi necessarium vt sic te offeras deo vt nichil dicas neq̃ facias nisi qð credis et firmiꝭ pla cere. Et iõ officio cũ magna deuotiõe intendas vt qð dꝭ ore deuote versꝭ in corde. Ista tria sp in memoria habeas q̃d fuisti/q̃d es: q̃d eris. Quid fuisti: q: spma fetidũ. q̃d es q: vas stercoꝝ. quid eris: q: esca vermiũ. Similiꝭ cogita: penas eoꝝ q̃ sũt in inferno ⁊ ꝙ nunq̃ finienꝭ: ⁊ q̃ ꝑ modica delectatiõe talia patiũꝭ: ⁊ tãta mala sustinẽt. Siliter cogita gloriã regni celoꝝ q̃ nun q̃ finietur ⁊ ꝙ leuiter et in breui acquiriꝭ. Et quãtus dolor ⁊ luctus erit illis q̃ ꝑ tã parua re tantã gloriam amiserũt. Sed cũ habeas aliq̃d qð tibi displicet cogi ta si eris in inferno ⁊ illud ⁊ oẽ qð times malũ hẽbis Qñ aliqð festum celebraꝭ cogita de illo sãcto qualia sustinuit ꝓpꝭ christũ: q: breuia. ⁊ qualia adeptꝰ est: q: eterna. Itẽ siliter cogita q: trãsierũt bonoꝝ tormẽta: et maloꝝ gaudia: ⁊ tñ isti ex tormentis eternã gloriã ⁊ illi ex ipis suis videlꝫ gaudijs eternã ꝑceperũt penã Quãtuncũq̃ te vicit accidia: accipias hoc scriptũ et imagineris hec oĩa diligenter. Ad minꝰ cogita de tpe qð sic ꝑdis ⁊ quõ illi q̃ sũt ĩ inferno darẽt totũ mũdũ ꝑ eo. Cũ habeas aliquas tribulationes cogita ꝙ illi qui sunt in celo carent eis: et illi qui sunt in inferno multo habent maiores. Omni die vel sero cuꝫ vadis iacere examina diligenter quid cogitasti: quid fecisti: an etiã quid dixisti: et q̃ vtile ꝓciosũ tp̃s qð datuꝫ est ad acquirendã vitã eternã dispensasti. et si bene trãsi uisti lauda deũ: si male vel negligẽter defleas ⁊ seq̃n

tũ die non differas confiteri. Istud in fine pono vt dili gẽter imagineris duas ciuitates quas ad oculũ vide as vnã plenã tormẽtis oĩbus vt est infernus. Alterã ꝯo plenam oĩ ꝯsolatione vt est regnũ celoꝝ: ⁊ ad vnã illaꝝ te oportet intrare ⁊ ꝑuenire. Uide ꝙ q̃d te nolen tem posset trahere ad malã vel q̃d posset te impedire ad bonã. Credo ꝙ nichil inuenies si remota negligẽ tia te toto corde ad deũ conuertere volueris ciꝰ grãm humiliter implorãdo. Quã nobis largiri dignet̃ sup oĩa benedictus in secula Amen.

¶ Tabula capitulorum libri istius.

¶ Capitula libri primi.

¶ De imitatione christi et de contemptu oĩm vanita tum mundi. Cp̃m.i.
De humili sentire suĩpsius. ca.ij.
De doctrina veritatis. ca.iij.
De prudentia in agendis. ca.iiij.
De lectione sanctarum scripturarum. ca.v.
De inordinatis affectionibus. ca.vi.
De vana spe et elatione fugienda. ca.vij.
De cauenda nimia familiaritate. ca.viij.
De obedientia et subiectione. ca.ix.
De cauenda superfluitate verborum. ca.x.
De pace acquirenda et zelo proficiendi. ca.xi.
De vtilitate aduersitatis. ca.xij.
De tentationibus resistendis. ca.xiij.
De temerario iudicio vitando. ca.xiiij.
De operibus ex caritate factis. ca.xv.
De sufferentia defectuũ aliorum. ca.xvi.
De monastica vita. ca.xvij.

De exemplis sanctorũ patrum. ca.xviij.
De exercitijs boni religiosi. ca.xix.
De amore solitudinis et silentij. ca.xx.
De compunctione cordis. ca.xxi.
De cõsideratione humane miserie. ca.xxij
De meditatione mortis. ca.xxiij.
De iudicio et penis peccatorum. ca.xxiiij.
De feruenti emẽdatione totius vite nostre. ca.xxv.
¶ Capitula secundi libri.
¶ De interna conuersatione. ca.i.
De humili submissione sub prelati regimine. ca.ij.
De bono pacifico homine. ca.iij.
De pura mente ꝛ simplici intentione. ca.iiij.
De propria consideratione. ca.v.
De leticia bone conscientie. ca.vi.
De amore iesu super omnia. ca.vij.
De familiari amicitia iesu. ca.viij
De carentia omnis solatij. ca.ix.
De gratitudine pro gratia dei. ca.x.
De paucitate amatorum crucis iesu. ca.xi.
De regia via sancte crucis iesu. ca.xij.
¶ Capitula libri tertij.
De interna xp̃i locutione ad aiam fidelem ca.i.
Qđ veritas intus loqtur sine strepitu verboꝝ. ca.ij.
Qđ verba dei cũ humilitate sunt audienda: ꝛ ꝙ multi ea non ponderant. ca.iij.
Oratio ad probandũ deuotionis grãm. ca.iiij.
Qđ in veritate ꝛ hũilitate corã deo cõuersandũ ẽ. ca.v.
De mirabili affectu diuini amoris. ca.vi.
De probatione veri amatoris. ca.vij.

De occultāda gr̄a sub hūilitatis custodia. ca.viij.
De vili estimatiōe suiipsius in oculis dei. ca.ix.
Q̄ omnia ad deum sicut ad finem vltimū sunt referenda. ca.x.
Q̄ spreto mūdo dulce est seruire deo. ca.xi.
Q̄ desideria cordis exaīanda sūt ꝛ moderāda.c.xij.
De informatione patientie et luctamīe aduersus cō cupiscentias. ca.xiij.
De obediētia hūilis subditi ad exēplū iesu xp̄i.c.xiiij
De occultis dei iudicijs ꝯsiderandis ne extollamur in bonis. ca.xv.
Qualiť stādū sit ac dicēdū ĩ oī re desiderabili.ca.xvi.
Oratio pro bn̄placito dei pficiendo. ca.xvij.
Q̄ verꝫ solatium in solo deo est querendū. ca.xviij.
Q̄ oīs solitudo in deo ponēda ē.ca.xix. Q̄ tpales miserie christi exēplo equanimiter sūt ferēde. ca.xx.
De tolerātia iniuriaꝫ ꝛ q̄s verꝰ patiēs pbeť. ca.xxi.
De confessione proprie infirmitatis et huiusvite miserijs. ca.xxij.
Q̄ in deo sup oīa bona ꝛ dona reqescendū ē.c.xxiij.
De recordatiōe bn̄ficioꝫ dei multiplicīū. ca.xxiiij.
De quattuor magnā importātibus pacem. ca.xxv.
Oratio cōtra cogitationes malas. ca.xxvi.
Or̄o p illuminatione mentis deuotissima. ca.xxvij.
De euitatione curiose inquisitionis super alterius vita. ca.xxviij.
In q̄bꝰ firma par cordis ꝛ verꝰ pfectus ꝯsistit.c.xxix.
De eminentia libere mentis et ꝙ supplex or̄o magis meretur q̄ lectio. ca.xxx.
Q̄ priuatꝰ amor a sūmo bono maxīe retardat.xxxi.

Oro pro purgatione cordis et celesti sapiētia. ca.xxxij.
Contra linguas obtrectatorum. ca.xxxiij.
Qualiter instante tribulatione deus inuocandus est et benedicendus. ca.xxxiiij.
¶ De diuino petendo auxilio et confidentia recuperande gratie. ca.xxxv.
De neglectu omnis creature vt creator possit inueniri. ca.xxxvi.
De abnegatione sui et abdicatione omnis cupiditatis. ca.xxxvij.
De instabilitate cordis et de intentione finali ad deū habenda. ca.xxxviij.
Qđ amāti sapit deus sup omnia et in oībus. ca.xxxix.
Qđ nō est securitas a tētatione in hac vita. ca.xl.
Contra vana hominum iudicia. ca.xli.
De pura et integra resignatione sui ad obtinendam cordis libertatem. ca.xlij.
De bono regimine in externis et recursu ad deum in periculis. ca.xliij.
Quod homo nō sit importun⁹ in negocijs. ca.xliiij.
Quod homo nichil boni ex se habet et de nullo gloriari potest. ca.xlv.
De contemptu oīs temporalis honoris ca.xlvi.
Quod pax nō est ponenda in hominibus ca.xlvij.
Contra vanā et secularē scientiam ca.lxviij.
De nō attrahēdo sibi res exteriores. ca.xlix.
Qđ oīb⁹ nō ē credēdū et de facili lapsu vboꝝ. ca.l.
De confidentia in deo habenda quando insurgunt verborum iacula. ca.li:
Quod oīa grauia ꝓ eterna vita sunt tolerāda. ca.lij.

De die eternitatis ꝛ huius vite angustijs. ca.liij.
De desiderio eterne vite ꝛ quanta sint certātibus bona promissa. ca.liiij.
Qualiť hō desolat⁹ debeat ī man⁹ dei se offerre. ca.lv
Quod humilibus insistendum est operibus cum deficitur a summis. ca.lvi.
Quod homo non reputet se cōsolatione dignum sed magis verberibus reū. ca.lvij.
De gratia q̄ nō misceť terrena sapiētibus. ca.lviij.
De diuersis motibus nature et gratie. ca.lix.
De corruptiōe nature ꝛ efficatia grē diuine. ca.lx.
Quod nosipsos abnegare ꝛ christū imitari debem⁹ per crucem. ca.lxi.
Quod homo non sit nimis deiect⁹ quādo in aliquos labitur defectus. ca.lxij.
De altioribus rebus ꝛ occultis iudicijs dei non scrutandis. ca.lxiij.
Qđ ois spes ꝛ fiducia in solo deo est figēda ca.lxiiij.

¶ Capitula libri quarti.

Cū q̄nta reuerētia xp̄s sit suscipiendus. ca.i.
Quod magna bonitas et caritas dei in sacramento exhibetur homini. ca.ij.
Quod vtile sit sepe communicare. ca.iij.
Qđ multa bona p̄staṅť deuote cōicantib⁹. ca.iiij.
De dignitate sacramēti ꝛ statu sacerdotali. ca.v.
Interrogatio de exercitio ante communionē. ca.vi.
De discussione proprie conscientie et emendationis proposito. ca.vij.
De oblatione christi in cruce et propria resignatione. ca.viij.

Quod nos et omnia nostra deo debemus offerre et pro omnibus orare. ca.ix.
Qd sacra cõmunio de facili nõ est relinquẽda. ca.x.
Quod corp⁹ christi ꝛ sacra scriptura maxime sint ani me fideli necessaria. ca.xi.
Quod magna diligentia se debeat cõmunicaturus christo preparare. ca.xij.
Quod toto corde anima deuota christi vnionez in sacramentum affectare debet. ca.xiij.
De quorumdam deuotorum ardẽti desiderio ad corpus christi. ca.xiiij.
Quod gratia deuotiõis humilitate et suijpsius abnegatione acquiritur. ca.xv.
Quod necessitates nostras christo aperire ꝛ eius gratiam postulare debemus. ca.xvi.
De ardenti amore et vehementi affectu suscipiendi christum. ca.xvij.
Quod homo non sit curiosus scrutator sacramenti: sed humlis imitaior christi: subdendo sensum suum sacre fidei. ca.xviij.

Finis

